١٨٨

[illegible]

( ) ادبيات
دفتر
ص

قد ... ... كرشانك
قد كولك كولك هر
قد كل بلبل شتانك
قد قند اعلى

ذره ده جوده شيادن شكاكده ...
آفتابه عالم ايسك بوكونده ...

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بیحد اول متکلم نطق آفرینه که سفینهٔ امیدسکان بحار بحور نظمی تموج استغراق
والشعراء یتبعهم الغاوون مستغرق گرداب ایتمش ایکن سلسلهٔ استثنای الا الذین آمنوا
ایله براقوب شعرای اسلامی صحیح و سالم ساحل نجاته چکمش و سپاس بی قیاس اول ناظم
آسمان و زمینه که بسملهٔ نظمن افسر فرق فرقدان ایدوب مزرعهٔ قلوب اهل عرفانه نهال

موزون کلام موزون بکمش	زهی صانع که نقش خامهٔ کلک حسن توفیقی
ازلدن قصاید نظمن قادر و ریم قلمش	کمال شعر کسبی ممکن اولمز اولمدن آن
آنکا منت که طبع نظم لطف ایتمش کرم قلمش	مبدعی کرخانهٔ توفیق لطف خاص اوست
نیست چون و کر مقدور این کمال کسب	تسبح من اهنهٔ نفوس الی المنی و قدر

اشکال الامور حلها تقدس من لولا امانة فضله لما علم الاسماء آدم کلها

اثر تحصیل معارفه طالب و رغبت کسب ادب قیلدقده و گل تخم کسب هنر
هوا سیله آچلدقده معد جواهر کتاب کمالم هر دبستان جنت نشان ایدی که صحن لطیفی صفوف
علمانیله خلد برین ایدن خبر ویردی و مطلع اختر حصول قابلم هر مکتب مهذب ایدی که
فضای شریفی سرو قد ضمایر له جانبخشان مژده سی ویردی قطعه صحن لطیفی دردو خوبان

دیدارشان مبارک همچون خطوط مصحف	خورشید لوح چون مه هر یک نهاده در خش
برگ کتاب جنتین گل هر یک گرفته بر کف	اما هنوز اول بورسلره ترکت طبیعتدن

تا ب کتاب دقایق علوم و طاقت تعلیم حقایق حدود و رسوم اولمامغین مهمل
بهشت آثارلرنده همیشه اشعار عاشقانه دن غیری نسنه اوقونمزدی و مطالعه ایتدکلری
اوراقده جگرسوز غزللردن غیری خط بولنمزدی شعر پر معشوقه در حسن عبارتده بوری

جان و دلدن نازنین محبوبلر عاشقلری	اول طایفهٔ گرامی مداومت صنایع اشعاره مایله

و موانست لطائف اشعار ایله هم حسن جمالاتندن وقوف بولمشلردی و هم عشق کمالاتندن خبردار
اولمشلردی قطعه

خوبرولر وقف مضمون اشعار اوله لر	انجوش اول کیم طبع موزون ایله بحث شعر ایدر
عاشق بیچاره حالندن خبردار اوله لر	دیده‌دن فهم ایده لر کیفیت اسرار عشق
	من که صفحهٔ جبهتمدن روز ازلدن

بو حالە متعارن مشاطهٔ همت روا کورمدی که مخدرهٔ نظمی پیرایهٔ معارفدن خالی
دهرده جلوه قیلیه و صرف استعداد علو فطرتم رضا ویرمدی که رشتهٔ سلک شعرم جواهر
علمدن عاری کردن بند عالم اوله زیرا که علم بنیز شعر دیوانه اساسیز دیوار
دیوار غایتده بی اعتبار اولور پایهٔ شعری علوم حکمتدن معرا موجب اهانت سلوب
و علم بنیز شعردن قالب بی روح کبی متنفر قلوب بیر مدت نقد حیاتم صرف اکتساب فنون علوم
عقلیه و نقلیه و حاصل عمرم بذل اقتنای فواید حکمیه و هندسیه قیلمغین مرور ایله لایه اصناف
هنردن شاهد نظمه پیرایه لر مرتب قیلدم و تدریجیله تتبع تفاسیر و احادیث ایدوب فضیلت
شعره منت اسنادی تهمت اولدغینک حقیقتین بیلدوم شعر ذوقندن اولمین واقف
اهل نظمه منت ایلمیون کندو جهلیه اعتراف ایتمیون هر کرامته سحر سویلمیون
القصه اسباب اختراع فنون نظم جمع اولدقده مقتضی ظهور آثار اولدوغن زمانده
که هر دم دست قلمم مخترعات مصنوعه دن کردن کائناته پر حمایل آسار ایدوب و هر ساعت
سیاح طبعم حدایق مؤتلفات بدیعه دن بر کلستانه قدم باصردی که بر کونه پرکار
شکین خط که دائرهٔ خط مشک ختن دیمک خطادر ایدر نفحهٔ رشکندن نافهٔ تاتارنک
روی کار قرا ایدی سرو نازکیمی خرامانی خرامان فتاده سنه سایهٔ مرحمت صالدی

٤

غزل بلیدر شاعرک قدرتن	غزل آرتورور ناظمک شهرتن
کونکل کرچه اشعاره چوق رسم وار	غزل رسمن ایت جمله دن اختیار
که هر محفلک زینتی در غزل	خردمندلر صنعتی در غزل
غزل دی که مشهور دوران اوله	اوقومغده یازمغده آسان اوله

الحق بو کلمات دلپذیره که اول بی نظیردن داشتم مضمونن کلامن محض نصیحت کوروب
ایجاب التماسنه اقدام ایتدم اما اقتضای زمان کمال استغنادن حضرت ویرمدی که
صراف خرد نقد اوقاتی صرف تصانیف معتبره ایتمکده ایکن بو جزویاته ضایع ایده
طبیعت معظم صیدلر کوزه دور ایکن هر مختصر شکار آرزو کیده ناچار محل اعتبارده
بو علاوه لازم بو زمان طفولیتمده صادر اولوب متفرق اولان غزللر دن بر مختصر
دیوان جمع ایتمک اصلاحن کوردوم و اول وقتده بندن استمالیه آلوب صورت جمعیتی
اختصار اوزره اتمامه یتوردم ایدی که ارباب فصاحت و اصحاب بلاغت مشاهده قیلن مطالعه
قلدوقده منشأ مولودم عراق عرب اولوب تمامی عمرمده غیر مملکته سیاحت قلدوقمدن
واقف اولدقده بو علت موجب سقوط اعتبار ایلمسه لر محل و مقامیمه کوره رتبهٔ استعدادی
حقارتیله نظر قیلمیه لر زیرا اعتبار استعداد ذاته تاثیر ایمز و تیراغده یایه تمغیله

٥

سوز وکذار ایله غرمیت غربت ایتدی وجواهر معنی دیروب اقمشهٔ تحسین الکه
ن
فضای عالمه محمل تجارت یردینه کیم توفیق عنایت همراه ایدوب مضیق عدمدن
زهنکاه وجوده کتوردنک وتایید مرحمت معاون ایدوب وادی غیبدن بادیهٔ شهوده
یتوردنک نه دیاره کتسه ونه ولایته مقدم شریفنی مبارک ومیمون بیلدیلر وهدیهٔ لطیفهٔ
خجسته وهمایون ایدهسن آلیبو محبوب زیبانی وشاهد رعنانی که مشاطهٔ لطفنک
رخسارنه زینت ویرمشدر وحلیهٔ توفیقنک پیرایهٔ حسن ورتبهٔ کماله یتورمشدر
عموما جمیع اهل فساددن خصوصا اوج طایفهٔ بدنهاددن حسن حمایتنکده محروس
ومصون ایدهسن بیری اول کاتب ناقابل جاهل که خامهٔ مخالف تحریری تیشهٔ بنیان
معارفدر وکلک تاثیری معمار بنای زخارف کاه بیر نقطه ایله مخنی محبت کوسترور

وکاه بیر حرفیله نعمی نعمت ایدوب دور شعر	ثبت ایدی کاتب لوه لاه ماضرته
معمودت است بالعلم والادب	اردا من الخمر فی الفساد نسخته
تنتظر العیب بقرا من الغیب	قلم اولسون الی اول کاتب بد تحریرنک
که سوادرقمی سوزومی شور ایلر	کاه بیر حرف سقوطیله قیلور ناصر ناری
کاه بیر نقطه قصور ایله کوزی کور ایلر	باد سرکشته لسان قلم آن مپرو با

این جاهللر حضورنده بیهوده بیهوده تعرضلر ایده وهرزه هرزه دقللر
ایلیه تا که شعردن ذوق استماع کیده ماثم حساد الکلام عظیمة مضرتهم محض التضلیل
فی اهل التصنیع مراعاة التضایع منهم تسد منهاج الاصول الی العلی

آه ازان بادیه پیمای بیابان حسد	که ندارد دل ظلمانیش از عرفان نور
چون عناکب دو سه میتی که بهم میبافد	خویشرا دیده به از بانی بیت المعمور
عیب باشد همه جا مطرح نظر نظرش	کردد از کرد حسد دیدهٔ نقصانش کور
خر اندر کلشن عرفانه حاسد	آلهی حاسدی خوار ایله دائم
ایشی درمعرفت اهلنه آزار	آلهی حاسدی زار ایله دائم

رحمت ایزدی ول حلال زادهٔ پاک اعتقاده که بو نورسشاهدلره مشاهد قلدقچه
اعلاسینک حلیهٔ تحسین ایله اجمال کمال زینت یتوره وادنیاسننک
شانهٔ مروت ایله زلف خطاسندن عقد عیوبی چوزوب
آیینهٔ قدر تدن صیقل احسان ایله نقصان غبارن
کوتوره والله المستعان والحمد لله
رب العالمین وسلم تسلیما

بسم الله الرحمن الرحيم

قد انار العشق للعشاق منهاج الهدى
سالکه حقیقت عشقه ایلر اقتدا

عشق دور اول که کامل کیم اندندر مدام
میده تشویر حرارت نے ده تأثیر صدا

داغ وحدت حقیقتده مقام عشقدر
کیم مشخص اولمز اول وادیده سلطاندن گدا

اہل خلوت سرای سر وحدت محرمی
عاشقی معشوقدن معشوقی عاشقدن جدا

ایکه اهل عشقه سویلرسن ملامت ترکن ایت
سویله کیم ممکنمدر تغییر تقدیر خدا

عشق کلکی چکدی خط حرف وجود عاشقه
کیم اوله اثبات حق اثباتنه نفی ماعدا

ای فضولی اشهٔ سیر ذوق بولدنک عشقدن
بیله دور هر آتش که حق آدینه قیلسن ابتدا

یا من احاط علمک الاشیاء کلها
نه ابتداسی متصور نه انتها

٨

جس مواد

جس مواده قویه فضولی صفت ایر

یارب عنایت ایله طریق هدا بکا

زهی ذاتنک نهان و اول نهانده ماسوا پیدا
بحار صنعنکا امواج پیدا قعر ناپیدا

بلند و پست عالم شاهد فیض وجودنکدر
دکل بیهوده اولمق یوق ایکن ارض و سما پیدا

کمال حکمتنک اظهار ایتمش قیلمغه اثبات
غبار تیره دن آیینه گیتی نما پیدا

دمادم عکس آور مرآت عالم قهر و لطفنکدن
انجون کیم کدورت ظاهر اولمرکه صفا پیدا

کهی تبرا غباری اهل حکمتنک منت لقانبهادن
کهی صنعنک قیلور پتراهدن منت لقا پیدا

جهان اهلینه تا اسرار علمنک قالمیه مخفی
قیلور در حکمتنک کفار رنجیده انبیا پیدا

اشرقت من فلک البیعته شمس و بها
ملأ العالم نورا و سرورا و بها

چهده بیر کون که ضیاسنده تمام رسل
اولدی محو ایله که خورشید شعاعنده سها

اولدی بازار جهان رونقی پیر دیر متیم
که دکل ایجهان حاصلی اول دره بها

رتبه حکمت معراج کماله کوره
حکما فرقه دون فلسفه جمیع سفها

منهی معرفت حال الیله دائم
قیلور اهل حقه اسرار حقیقت انها

٩

10

کار کر دشمن خدنک طعنه دشمن بنکا
ایلیم سنک ملامتدن کیم آلوب جورمی
آندم رسوا که سیلاب سرشکم چاک ایدر
دمبدم شمع جمالنکدن منور اولمسه
هیچ مسکنده قرارم یوقدر اول ذوقدن
باشده بیر سر دیمه وصلینک سوداسی وار

کثرت بیگانه‌نک ایتمشده ظهوردن تن
اولدی زنجیر چون بر قلعه آهن بنکا
زخم تیغنک قانی کیدردی کچه پیراهن بنکا
ای کوزم نوری اگر کز دیده روشن بنکا
کیم خجین کنج خاسر کوینک اولمه مسکن بنکا
سود قیلمز باغبان نظاره کلشن بنکا

ای فضولی اودلره یانوب بساط سلطنت
یکدر آندن حق پلو هر کوشه کلخن بنکا

ای ملک سیما که سندن اولرکه حیراندر سنکا
ویرمین جانی سنکا بولمز حیات جاودان
عالمی پروانه شمع جمالنک قیلدی عشق
عاشقونکله جان ویرمک ایکن مشکل دکل
حیقمه یارم کیچه‌لر اغیار طعنه‌دن سقن
پادشاهم ظلم ایدب عاشق سنی ظالم دیمش

حق پلو ارانی ویرمز کیم که انبا اندر سنکا
زنده جاوید آنکا دیرلر که قرباندر سنکا
جان عالم سن فدا هر لحظه منک جاندر سنکا
جو مسیح وقت وسن جان ویرمک آساندر سنکا
سن اوج حسن ملاسن بو نقصاندر سنکا
خوب اولان مردم بهمان کلمز بو بهتاندر سنکا

جان وتن

11

جان وتن اولدوغجه بندن درد وداغ اکسوک دکل
وصل ایدر بیلمدم قدرت و بلاسین چکمه‌دین
دود آه اکر در بنکا سرو ملیه کل اباغ عنان
غیرت تیغن چکمه اولمه او غافل ای کونکلم

غنچه جان کبی جان اوسته تن بی جان کبی تن بنکا
ظلمت هجر ایتدی چون مبهم اشیای روشن بنکا
بیلدرم بن کلشنی کلشن سنکا کلخن بنکا
کیم مقرر دور بو کون اولمق سنکا شیون بنکا

ای فضولی غنچه جان چکمش طریق عشقدن
رهگذار اهل عشق اوزره قیلنکه یه فن بنکا

کمال حسن ویریبدر شراب ناب سنکا
سنی ملک کوره‌لی یار مراد کد عشقه کناه
بلنک سولنی ویرمز جواب عشاقنک
جرا کوسندو سوزلمز خطالر ایلدکنک
سنی قرار ملمه قویمز اولدنک ای کردون
صفای جوهر تیغندن اوته کام ایدل

سنکا حلال در ای مغبچه شراب سنکا
ولی یار ایله بو یوزدن نصیب ثواب سنکا
سلول اولکور آه بو سوزدن ندر جواب سنکا
تیر فغان ایله بن ویردوکم عذاب سنکا
یری در آه ایله ویرسم انقلاب سنکا
ساغنمه سو ویره ای تشنه اول سراب سنکا

فضولی باشنکا اول سرو سایه سالدی بو کون
علو فعله تیمز آفتاب سنکا

دوستلر فاش ایتوکوب قیلدیلر بنی رسوای خلق	وه که دشمن چقدی آخر دیده پرخون بنکا
اولمزم هر خانه کیم اولسم گرفتار اولدین	هر بلا در کوز ایر آفتدر دل محزون بنکا
بحره لؤلؤ دیشلارینک وصفین مگر سویلر صبا	کیم قولاق دوتمش صدف ایچره در مکنون بنکا

ای فضولی ناوک آه الدوم انتقام
دشمن دونه گرچه بیداد ایتدی چرخ دون بنکا

غم دیارنده اجل بیکسکه گذر ایتمز بنکا	یوق صفا نور دارم مگر کیم اعتبار ایتمز بنکا
یار جور ایتمز بنکا اغیار تعلیم ایتمدین	بالله اغیار ایلین جانی یار ایتمز بنکا
داغیمه هر لحظه رخت عشقیمی آهم سیلی	جانیمه ناحق ظلمدر کیم روزگار ایتمز بنکا
عشق ذوقیله چو ترک نصیحت قیلسق خلق	بن که ترک ایتمکی مراحم زهر کار ایتمز بنکا
چرخدن آشوبدن یاد ایتکله آه آتشین	قهر ایدر دوزخ سردن زرنگار ایتمز
نقد جان تاراج غمدن خلقه دشوار در	عشق تاشنک ملامتدن حصار ایتمز بنکا

یاد لعلیکله فضولی کوزلیوب راه عدم
وار بر تدبیر اما آشکار ایتمز بنکا

جانمنک جوهری اول لعل گهر باره فدا	عمرمنک حاصلی اول شیوه رفتاره فدا

اکلوب

اکلوب طرف بناگوشنه دردوت یلمه	یاد و تاغنک دیه یا طره طرار سنکا
تاگرفتار ایلکم آزاد اوله غمدن سکلم	هیچ کیم اولمسون اسیر و گرفتار سنکا
لعل نابنک هوسی باغرمی قان ایلدی	آه کیم قانلو یاشیم قیلمدی اظهار سنکا

ای فضولی فلکنک وار سنکه نظری
که غم و محنتی ویردی نه کیم وار سنکا

غمزه سین سودوکونکل جانک گرگرمی سنکا	تیغ اوردونک جسم عریانک گرگرمی بنکا
آتشین آهمله ایکرسن بنکا تکلیف باغ	باغبان گلبرگ خندانک گرگرمی سنکا
سیله ویر داغیدن هر دم ایاغلردن کتور	ای پری زلف پریشانک گرگرمی سنکا
ای کمان ابرو رقیبه ویرمه غمزه کدن نصیب	اوق آتارسن داغ پیکانک گرگرمی سنکا
یاندرب جانم جهانسوز ایتمه برق آهیمی	آسمان خورشید رخشانک گرگرمی سنکا
کفر زلفندن نه منع ایلمک لایمتدیر	صوفی الصافی ایله ایمانک گرگرمی سنکا

دوته لوم کیم اشک سیلابیه یوقدر اعتبار
ای فضولی چشم گریانک گرگرمی سنکا

گرچه ایدل یار ایچون یوز ویردی یوز محنت سنکا	ذره قطع محبت قیلمدنک رحمت سنکا

دو شعر خوشاده قوبی فضولی گدالرده
اول شهدن تنعمات نسبت بنکا سنکا

شب که مفتاح مه نو اوله گنجینه گشا
قیله پیمانه گردونی جواهر پیما

گیزلیوب چشمهٔ خورشیدسون کوزه چرخ
قطره قطره قیله انجم رشحاتن پیدا

لاله رنک اوله شفقدن فلک مینا فام
دیتره صبا المش نیه عکس مے گلگون مینا

مه نو جامنی دوره کتوره ساقی دهر
انجمی چرخه صالة نشأه تأثیر هوا

من همان روح فزا راحه توکم ساغره کیم
نخل همت رشحاتندن آله نشو و نما

دوترا اولسم نه عجب مے اکن درد صفت
ایلیو مدریجه تو پراغی بو اکسیر طلا

جام دورنده فضولی او قودوم مے صفتین
آتش خرمن غم آب حیات حکما

فقر ملکی تخت عالم ترک افسر در بکا
شکر لله دولت باقی میسر در بکا

زلف دلداری خیالیله مدر حالنک نمک
سلیم کیم کیجه وکوندز برابر در بکا

حور و طوبی وصفن ایتمه واعظا بوکون ازلیه کیم
همدم دل طوبی خرام و حور پیکر در بکا

آرزودن ایشیع حق بر گوشهٔ دوت کیم بو کیجه
بزم بیر خورشید طلعتدن منور در بکا

١٤

هرزمان

هر زمان منظور بر شوخ ستمگر در بکا
حانده اوسم پیر بلا حقدن مقرر در بکا

اول خم ابرویه قیلسم سجده هر ساعت نوله
قبله ایله اول خم ابرو برابر در بکا

غم دکل جسمیده گر سنک ملامت زخمی وار
تحفهٔ بازار سودا ایم بو در زیور بکا

کوزده خون آلوده پیکانک خیالیله چو
هر بیری گویا که بر برک گل تر در بکا

اختر بختم دبالن کورکه اول مه دن گلن
مهرلر دراو رکیه جور و جفالر در بکا

زخملردن بنکا آچدم اداسی کرا بجون
هر او قونک بر نعمت غیر مکرر در بکا

عقل ارشادیله بولمق کام ممکن دکل
دام راه اول حلقهٔ زلف معنبر در بکا

ای فضولی منزل مقصوده تیسم عجب
خدمت پیر مغان ارشاد رهبر در بکا

بنم تک هیچ کیم زار و پریشان اولمسون یارب
اسیر درد عشق و داغ هجران اولمسون یارب

دمادم جورلر چکدکم بی رحم ستملردن
بو کافرلر اسیری بر مسلمان اولمسون

گوروب اندیشهٔ قتلمده دل ما بو دردن
که بو اندیشه دن اول دل پریشان اولمسون

دیمنک کیم عدیوتی یا چوق پر چالیله اوله
کونکل تختنه اوندن غیر سلطان اولمسون یارب

جفا و جور ظلمیله دم آتلرسه نولور حالم
جفا حد جوره پایان اولمسون یارب

١٥

دمبدم تحریک تیغیدن بولور باشلر صفا
هر سر بو بیده پر تابش اولسه موی سر کیمی
کشف اسرار ملامت جوهر تیغکده در
غصه سندن باشمنک قیل کیمی انجلش تنم
تیغ چابکسیر یه آهو چین دیرسیم تولة

ایلیکیم سوموج آوب اظهار قیلبو هر دم حجاب
که وارن تیغ خونریزندن تیمم ایتقاب
کیم آلور باشلر دکه سود انجمندن نقاب
کیم نهیب تیغ اوره ماسنده باشیم حجاب
سیر قیلدقجه توکر صحرایه چینه مشک ناب

موی ژولیده تیغیدن امیدم کسمزم
ای فضولی خالی اولمز برق لامعدن سحاب

صبح صالوب ماه رخکدن نقاب
رشته جانم تیر ایت پر کره
مست چقوب صالمه نظر هر بکا
کسمه نظر جانب عشاقدن
شاملر انجم صایرم صبحه دک
دوزخه کتمز ستمکدن یانان
صالدی ایاغدن غم عالم بنی

حق که تماشایه چیقسه آفتاب
صالمه سر زلف سمن سایه ماب
کورمه روا کیم اوله عالم خراب
نالهٔ دلسوزدن ایت اجتناب
ای شب هجرنک بکا یوم حساب
قابل جنت دکل اهل عذاب
ویر بکا غم دفعنه سلطی شراب

۱٤

کون کبی سایه دوشسه یره دوران چرخ
اولیدن میخانه عشقکده مست جام ذوق
نور خاندر اول مقصد که ایمان اهلنه
غالبا مقصدلنک وصال درکه دوکون دوزیب
بسته زنجیر شوقکدر نسیم تر مزاج

کل عالی قدر لر فقرا ایدوب قدر باد
دوزمدی بزم فلکده زهره قانون طرب
قبله روز حق جهنم آتشین اولدر سبب
چرخ سرکردن اکد سبلمز رنج و تعب
تشنه جام وصالکدر محیط خشک لب

قیلمه فیض نعمت وصلکدن فضولی دریغ
بو قدر اوار که مقصد سندن ایلر طلب

سن بوزن سکدن کمال عارض تیک صالمه نقاب
سن نور ایاس ای مظهر صنع آله
عکس روی نکسه چپالمش سایه لفنک بر آغنه
بیلده بوس ایلیی لفنک سوده عارض عکسیه ضعف
نعمکون اللهده باغ سیمین اوله
کلک قدرت لوح سیمین اوزره قیلمش قسیم
ای فضولی هر عمل قیلمش خطادر غیر عشق

یا ربی سالون بوکونی سوکره نورن آفتاب
کیم آلور صبح رخکدن آفتاب
عنبر تیمین توبر آدن یوز سمین پرآب
کیم بیلی باغر نه باصوبسو که کوکسن حساب
باکین لعل رنکسکن بولدی آب
ایلیوب مجموع مجموعه سندن انتخاب
بو دررین سیلده و کم والله اعلم بالصواب

۱۷

١٨

پرتو خورشید صفامنک کیم قیلور باغبان
پرتو خورشید صفا پرده کیم دور فلک

سو صپالمش سروینه سرو خرامانم کوروب
سیره اوزره میش آفتاب ماه تابانم کوروب

ای فضولی سیل کیم اول کل عارضینی کورمش
اولکه عیب ایلر نیم چاک کریبانم کوروب

روزکارم بولکه دوندی فلکدن انقلاب
شعله آهیله یاندردم دل سرکشته می
لعلنک ایله باده تحصیل ایتمش بیکی کمراه
ویرمز اولدی اول وصالی هیچ زلفنک آه کیم
اولمادی اول ماهه رو یاندی غم هجران کونی
کوزکه پیکانک خیالیله ساچر هر یاشر نشک

قانی ایچرا اولدوم ایاغین چکچین بزمدن آب
پیراو دا اولدم ضرکنین جور مده اولمز
اولدوچه جب ایلمک اول ایدبدن اجتناب
رشته تدبیردن دوران الکجر واجده تاب
یاندوغن شب تا سحر شمعنک چلون آفتاب
پرصدف در قطره باران فی ایلر در ناب

کیمدی بند سر کونیکده آزار رقیب
ای فضولی خشت ایچره یود یرلر عذاب

درد عشقم دفعنه زحمت چکر دایم رقیب
بیزرباند شرح غم تقریرنه هر برک کل

شکرکیم اولمش آنک زحمت سیکا راحت نصیب
ایلمز هرچند کل کورسه فغان عندلیب

١٩

ای فضولی موبچه کیم دوتدنک نهان حال دلنک
عاقبت فهم ایتدی ایل چاک کریبانک کوزب

غیره ایلر سبب مینک التفات اول کوشن لب
جور اولور عادت غضب قتینه عادتدر بوکیم
نوله غمزنک فکری دوشیدن دل سوزان
دمبدم کر دراکلم دوشد کورن حجهی دوار
جور کو تکلمدر چکن کوز درکورن زرخانه کی
یاربیداد ایلمز عشاقه فریاد ایتمدین

التفات ایتمز بکا مطلق نه دربیلمن سبب
جور آز ایلر منکا اول ماه چون ایلر غضب
ظالمنک کراولسه آتش سیرتی اولمز عجب
یاشش اوشاقلر در تیم اللرده یوز سیم ادب
الله الله کام آلن کیمدر چکن کیمدر تعب
هر نچه روزی مقدر اولسه واجبدر طلب

مطرب آغلاتمه سرودنکله فضولی خسته نی
سیل اشکندن صقن قویمایه بنیاد طرب

وصلنک بکا حیات ویرور فرقتنک ممات
هجرانکا تحمل ایدن وصلنک بولور
مهر مکدر اقتضای مقاصد وسیله سی
توکمش ریاض طبعمه باران سو فیقنکی

سبحان خالق خلق الموت والحیات
طوبی لمن تأمل عده الصبر والثبات
ما شاء من اراده النور والنجات
من انزل المیاه واحیا بها النبات

٢٠

عکس رخ رنگیله اولدی مزین مرآت
بکزر دو م قد موزونکله اکر نخله نبات
خط لوموی ولیه در طرف رخد انکده
کاکلنک قیلدی مقرر بکا سرکشتهلکی
غمزه پیکان ایدر غارت چشمنک صدقه
آدین جوهر مقبولنکا کیم عالمده

بدن مرده یه فیض نظرنک و یره حیات
جان بخش دل ایتدی قبول حرکات
که بوزندانک اسیرینه یوق امید نجات
و یمبولن کیمه که یوق کردش دورانه ثبات
ایله کیم مردم منعم و یره مجتاجه زکات
ممکن اولمز بو صفاتیله که سنسن بیرذات

ای نصوحی ورع و زهد ایله معتاد اولدنک
بیلمدنک حاصلنی بیهوده کیچردنک اوقات

ای اسیر دام غم بیر کوشه میخانه دوت
دیشلمه لعلنه ای قائم بوکن قهر الیمه
جیر کونورکن با شنکا شمع رخنکدن جامی
کرسنکا اعدا بهوده دیرسه مدعی
دو تمزم زنجیر زلفی ترک ای ناصح نبی
ای اولوب سلطان دین دنیا ده بند غیرتق

دوتمه زهادنک مخالف پندینی پیمانه دوت
دوتکی قائم ایتدم عدالت ایله قائمه دوت
منع قیلمه آنی هم اول شمعه بیر پروانه دوت
اول سوزه دوتمه قولاق بن چکمه دوکلم افغانه دوت
خواه عاقل خواه جاهل خیال آت خواه دیوانه دوت
سن بیر جغدینی دنیانی بیر دیرانه دوت

شراب

٢١

شراب نابدن قدح چون ویرکل باتقی
چونکه جمشید بیلمدی بقا کیفیتین جسم

ریاض غمزه نک کز بود ور آخر قورنکلک دوت
بو بزم ایجره جم و جمشید الندن جام دوتنک

فضولی قیل قیاس جهانک اهل دو حالندن
قمار و مکر تزویر حیل اهلینه دوتنک دوت

مرده جسمم التفاتندن بولور هردم حیات
یاره بیلمز لبلرنک وصفین تمام عمرده
بن فقیرم سن غنی ویرکل زکوات حسن کیم
کور منیجه عشقنکی ایمانه کلمز عاشقنک
مظهر آثار قدرت در وجود کاملنک
جوهر ذاتنکده در مجموع اسباب کمال

اولورم کر قیلمسنک هردم بکا پر التفات
آب حیوان ویرسه کلکه خضر ظلماتدن دوات
شرع ایچنده هم بکادر هم سنکا واجب زکوات
بوریمیر جمع اولو کوثر سلرنک معجزات
فیض فطرتدن غرض سنسن وجود کایناتنت
بو صفاتیله که سنسن خانه در پیرپاک ذات

بیل کی بدو عشق بیش دام غمغمزدن نجات

عقد نا دوتنک نصوحی نکنه دنیا عمن

قیلدی جان لعلنک املن فیض تیورمک بخشن
دوشراودو شمع دلینه بو سببدن که قیلور

جانب لعلنه دوت ای کونکل ابت جابلیه
دیل اوراد کبجه لر اول مه بابانیله بحث

صفت حسنک ایدرخته فضولی نه عجب
حسن کفتارده کرالمیه حسانیله بحث

جهان ایچره هر فتنه کیم اوله حادث
مدارس ده تحقیق موی میانک
موحدلره قبله انکارزا
ایکی دیده سیز عالمه یوسف حسن
مینکا جمع اولور خانه کیم وار بیت غم
تو کوب اشک کونکیده وصلنک دیلردتل

آنکا سر وقدنکدر البته باعث
دقایقده اورتایه صالمش مباحث
می وحدتی صانمه ام الخبائث
سیزه یوق جهان ایچره امکان ثالث
منم ملک عشق ایچره مجنونه وارث
ساچر تخم دانه تیراغه حارث

غذار دلبنک وصف ایلر فضولی
آنکا هم منقر دراهم محدث

ای غبار قدمنک عرش برین باشه تاج
منتهی شرعنکا ادیان تمامی رسل

شرف ذاتنکا ادنای مراتب معراج
بحر حسن یار با بارلت امواج

ای کوکل

۲۲

ای کونکل یاری استه جاندن کچ
یا طمع کس حیات ذوقندین
ملک تجرید در قناعت ایوی
لامکان سیزنک عزیمتین ایت
اعتبار ایتمه مال دنیایه
اهل دنیانک اولمز آخرتی

سر کوین کورت جهاندن کچ
یا لب لعل دلستاندن کچ
ترک مال ایله خانماندن کچ
بو خراب اوله جق مکاندن کچ
اعتبار علوشاندن کچ
کر بونی استر ایسن آندن کچ

مسکنک بزمگاه وحدت در
ای فضولی بو خاکداندن کچ

کونکلم آچلور زلف پریشانکی کورکچ
باقدقجه سنکا قان ایاقلو دیده لرمدن
رعنالیغ ایله قامت شمشادی قیلن یاد
چوق عقده هوس ایدنی کوردوم که هوا سن
کافرکه دکل معرف نار جهنم
نازک لک ایله غنچه خندانی ایدن دکر

نطقم دوتولور غنچه خندانکی کورکچ
باغریم دلونور ناوک مژکانکی کورکچ
اولمز مجنون سرو خرامانکی کورکچ
ترک ایدر سونک عاشق بالانکی کورکچ
ایمانه کلور آتش هجرانکی کورکچ
ایتمزمی حیا لعل درافشانکی کورکچ

۲۳

۲۴

ذوق ایله قوجه عشقنك كرم اشكم بونده
غمنك دهر تخطه كیم جانم دیلر كو نكلم قیلور افغان
رواج نقد عالم سكه زر نوله قدر ایسه
بن دیرده ایل هم جور ایدرسن جور قیلنده قحبه

اگرچه سوبر ودب كسبنی ایلر هوا كورمیج
بعینه ایله كیم فریاد ایدر اشكلر كدا كورمیج
منكا ایل جسم عریانمده نقش بوریا كورمیج
كیم ایلر ظلم منعن پادشاه هم سن روا كورمیج

فضولی بینی یا شورای ضعف مهوشلر جفاسندن
كه مهوشلر قیلورلر نیك بلا پیر مبتلا كورمیج

كردكل برماه مهرلمن بنم نیك ایلر صبح
كون كل هركون براتی مهر ایله كوكسن چاك ایدر
تیغ خورشید ایله رفع اوله یریدر كیم مدام
صبحی شام وشامی صبح ایلمش بنم عالمیده كیم
كورنه عاشقدر كه بر خورشید وصلن بو لمغه
عقده صادقلع اظهار ایده داغن كوكب

باشن آچوب مشیه هركون یا ده سن هر بار
تازه تازه داغلر در كیم قیلور اصحاب
یاندرب پروانه نی شمعه ویرور آزار صبح
شام شمع بزم اولوب ایرلد بندن یا
صرف ایدر هر لحظه نیك نیك لوتی سهو
غالبا دیر كه كاذب قبله آندن جا صبح

هجرشامنده غم ایتمسه فضولی قصد جان
اولمسه مر حمتندن دم اوردوب غمخوار صبح

مژده

۲۵

مژده خورشید ویرمشدر مكر باد سحر
عاشق صادقدر اظهار غم ایلر هر سحر

كیم شار ایلر آنكا نور نیك در تیهو صبح
آینه خلقی یوقوسندن قیلور بیدار صبح

ای فضولی شام غم انجامنه یوقدر امید
بر تسلید رنكا اول سوز كه دیرلر وار صبح

اول مشكبو غزاله اخلاصم ایله واضح
اوتیغ جبه واصل بر دهم اولمه غافل
یوزده سرشك قانسو یلر غم نهانی
بن مبتلای هجران بندن ایراغ جانان

بلغ صبا سلاما مسكیة الرواح
لا تقطع الرسایل لا تكتم اللوایح
قد نظر المعانی فی الخط واللوایح
والعمر كیف یاران كامثل الریاح مایح

عشق فضولی زار ترك ایتمك اولدی دشوار
یا عارفا بما صار لا تكثر النصایح

كیمسه خبر ركناطاق نظاره یوخ
یقدی بنم باشمه دهر غمین بیلمون
دهرده همتا سنكا وار بر یوخ دیمن
كورده كز رخ كنوب قطره اشكم مدام

عاشقی اولدر دوشوق بر نظره چاره یوخ
بادیه عشقده بن كیمی آواره یوخ
وار كوزل چوق ولی سن كیمی مهخواره
قطره اشكم كبی چرخده سیاره یوخ

زنک رو نیکدن دم اورمش ساغر صهبا
شمع مانند چرمش دود شمع کانک
بلدی عقده نمد پوش اولدی غم آینه دار
سینمی چاک ایله کورد اضطراب عقده
ای دین کیم شام اقبالنک نیره دن یوزدن

آفتاب ایله قیلوردی عودو کوتلمش آیه باج
بیله کوته عمر ایله باشنده کی سودایه باج
رحم آید هر کرینکا باج بو استغنا یه
روزن آچ هر دم هوادن موج اورن دریایه
سایه صاحب آیه اول کیسوی عنبرسایه باج

ای فضولی هر نیجه منع ایلسه ناصح سنی
باج اونک لبنه وهر چهره زیبایه باج

لبلر نک لعل نطقنک تک درشهوار یوخ
سنده ایمن تیر داد نک جور وار لطفنک یوق
کیمه اظهار ایلیم پنهان بو دردیم کیم
دور سرمست شراب غفلت ایتمش عالمی
خلقی مدهوش ایلمش جو اب طول امل
صورت زیبا صمیمه یوخ دیمن بخانه ده

لعل کوهر جوخ لبنک تک لعل کوهر بار یوخ
مست شوقنک ام پردر باینده وار ذوق یوخ
وار یوز دردنهان قدرت اظهار یوخ
صبح تحقیق علامتینه پر بیدار یوخ
بو نجه سر مستنک تماشاسینه پر هشیار یوخ
وار جوق آماسکا نکر نیت خوشخوار یوخ

آچلور

آچلور کونکلم کهی کیم کریه تلخم کوروب
خاک راهنکدن تنی قالدوره پر سایه تک
جام دوت دیر ساقی کلچهره زاهد ترک می

آچرا اول کل رخ تبسم برله لعل نوشخند
قبله کردن آفتابنک هر شعاعن پر کمند
ای کونکل فکر ایله کور کیم حالی نیسی دوردو تماولوند

ای فضولی صورت فقر نک قبول دوستدر
هیچ درویشی سننک تک کورمدم سلطان پسند

کوز خطنکدن مردمن محو ایتمید بولمز مراد
اوله بیلمز چین زلفنکدن جدا کونکل مرد
کونکلدن آهم ترحم صورتن کوستردی
اشک و آهم نتی قطع ایتدی ایلدن الفشم
کیجه سیندن او قلرنک شهابی فالو دل درد
چاک سینمدن کونکل چقچه شاداب سم
شیوه شمشاد قدنک کورسه ایلر باغبان

ضایع ایلر حسننکی خطنک سوادی اوزره سواد
جاری اولمشدر بو عادت طره نیر اولمز داد
موجه سن نقشه چوق ایتمک اولمز اعتقاد
جز کبن چورمده یا کرداب دری یا کرد باد
ناله لر ایلر کیچن هم ملرن ایتدوکچه یاد
ایله آقدن یقاسین قورتولن اولمز شاد
اعتدال سرودن البته ترک اعتقاد

قومیه ناقص اهل دردی ایجره فضولی طبیب
ایله پر درمان که دردن دایه کون کوندن زیاد

وعدهٔ لطفنگ چوق ایتدی یار اولمز نه سود
نار زلفکدر می خسارنگده جانم مسکنی

گل کبی تو هم آب شیرین ویرمک ایله آچلک شود
یار قیش برده پریچ وخم گلزاره موو

اول سرکوی آستیدر ایچره فضولی یوق یرم
بس بکا ماتم سرای خانمدن وخاندن سرکه

یانن عشق آتشینه آتش دوزخده ایمندر
براقدم زورق دل اشک بحرینه تعمقدن ایماندر
دهانک درج خال لبنک گوهردن بها تمشدر
غمنک کیم تو کدی قانم دلده سکن اولدوغن بیلدم
جگر داغ غمینه مرهم اولدی پیکانک بحمدالله
زخمکدن نور اوغرسه شمع کسه‌ر جانیز

نه کیم پرگز یاریماندن حق آنی غیر ممکندر
تموج دیرمسون تشویش آنکا کیم آنده ساکندر
امانت گوهرکه هند و مخزن لؤلؤ جاریندر
که خلوتگاهکه تاثیری کشف سر باطندر
سعادت کوکبینه اختر بختم مقارندر
بو دربیرقول سرانجامی که سلطان خانیدر

فضولی حالی اولمز صورت دل دوستدن فکرندن
بو معنیدن که حب الله دیرلر قلب مؤمندر

چشم صورت بارسه مژگان جمعی پیکاندر
کوترر هر دم علامتلری قامتدن نیک

قانه باتمش هر زمن پر شوخ گلگون جامه در
قایم ایتمش حشر برهانن عجب علامه در

صبوح ایچون بکا دردی شراب ایتر
جفا اوقن بکا یاغدرمه ای چرخ ای افلاک
بیانه تیمکه دردو غمیم فسانه لری
قوباردی مردم چشمم کونکلن یاس کیم
لبنک حیاسیله پاره پاره دلدی جگر
حریف بزم غمم خون دل شرابم اولور
رقیب قیله جفا بن وفا وکیل شادم

اثر که وار خراب دلمغه بهانه یتر
دیمنک که یدی بکا منداره پریشانه یتر
زبانم آتش دلدن چقن زبانه یتر
حباب اشکیم نقدینه خزانه یتر
گواه حالم بکا اشک دانه دانه یتر
ترانه طرب آه عاشقانه یتر
که بخشی بخت اوغریاتن بهانه یتر

فضولی ایستمزم مسند جم و جمشید
بکا نشیمن دولت شرابخانه یتر

که کوزده که کونکلده خدنکنک یکان دوتر
دل چکه بوله جان وتنی خاک کوینکا
ذکر بنکاه زلفنکا جان بولکه دسترس
دل دوندی غنچه ایله برابر دهانکه
خورشید خرمنینه ادر شعله شعلهٔ اوت

هر جانده آتو قانلو نی البته قان دوتر
خاروخس الیراندن که اوتش آتشیان دوتر
انک کیبی کیه اوقویوب فنون ایلان دوتر
بو عقل نا قصیله اوزن خرده‌دان دوتر
آهم که لحظه لحظه ره آسمان دوتر

٣٠

[illegible]

دمادم مردم چشمم ایچر قان لقف و خانکندن
دمیه فرهاد قان توکمش انجق عشق تیشه‌سی
معنبر سنبلنکدن آلمدن بوا ولمدم رسوا
حباب اشک انجیده مور ولیده ملمه خواشجالم
وفا رسمن اونوتمش سن دیو انجمرم زیرا
بکمال حسن مشرب عار اولمقده تعرضدن

بلی اکثر معاشی اهل دریانک قرادندر
بنم کورقالمو باشم کیم بوهم اول ماجرادندر
بو رسوالیق نکابندن کل باد صبادندر
باشمده بو همایون سایه اول عالی بنادندر
بو کیمسن بند جفا کم ایلمزسن هم وفادندر
ریا اهلینه هم چوق اعتراض اتمک ریادندر

فضولی توکمه چوق یاش احتیاط ایت کیمسوناکه
کوزنکدن سرمه کیم کرد ره اهل صفادندر

قرم طاینه کیم غم اودندن زبانه‌در
ایلر قدح زمانه غمن دفع عالب
قالدر داشک دون اول آستانه‌ده
واعظ سوزینه دو قولاق غافل اولمه کیم
مدز اهتشیم فراقنکیم یوق نهایتی
جان ویر میمی غربته کیم هم طعنه‌دن

طعن اوقی آتمه کیم خطر چوق نشانه‌در
دور قدح مخالف دور زمانه‌در
کیم مقصدم هم داخی اول آستانه‌در
غفلت یوقوسینک سببی اول افسانه‌در
نقد سرشکمی که توکمز خزانه‌در
یا دوطن فغانیله سن بیر بهانه‌در

[illegible]

سواد

٣١

[illegible]

سواد نقطه کردابه بنکزر مردم چشمم
خمیده قامتم کیم داغ دلده قانه غرق اولمشدن
ایشت دردلم افسانه مجنونه میل ایتمه
فرح بخش دل معشوق اولور غم عاشق
کمندچین زلفنک دهی کیمزار کوکلمدن

که دایم غرقه کرداب اشک چشم تر بوندر
اینجیده نقطه‌سی کویاکه قان آلشته کی بوندر
کیم اول افسانه دن هم انکلانمز مطلق بو مضموندر
سرود بزم شیرین ناله فرهاد محزوندر
بکا اول رشته زلفی ارد قیلمن ینه فوندر

فضولی دیرمه‌ی طعن اتمه اوقلر کوز یاشه تسکین
اوکن بند اتمیک اولمز خاروخاکیله جیحوندر

غبار سجده راهنک خط لوح جبینمدر
اکر عزم ره اتمیم شوق وصلنک یادی راهم
هوای روضه کوینک بهار کلشن جانم
یقینمدر که مقصودم اولور حاصل تسکینم
طلبکار دوصبا المرده وصلنک دریغ ایتمه
کونور ذوق وصلنک خاطرمده روضه سن
سنکا نور کوستر هر لحظه نورنک شاد دولت

بجود در کهنک سرمایه دنیا و دینمدر
وکر آرام هم دوتسم خیالنک همنشینمدر
نهال قامتنک سروم عذارنک یاسمینمدر
بحمد الله بکا سندن سکا هر یقینمدر
کیم اول مرده فرح بخش دل اندوهکینمدر
سوزنک کوثر منور محلسنک خلد برینمدر
جو مرآت رخنک منظور چشم پاکبینمدر

[illegible]

۳۲

جمال عارضنك جولانكاه ایدن بو چشم تر دیده
زنخنك كوبكی اولور سوز درد و دردن دل آكنده
ایراغ اولنو بیان كوردن بش اول ساعتنده
رهائی ایدرسه خسكنك ساعتنده وصل حاصل اولور
قیلور كور پرده سن خواب جسمه جان كیم

نچونكیم موجلنمش سوده عكس آفتابه اوپر
بهارایا سپهر برق درخشنده سحابه اوپر
كه عاقله معشوق ایلیوب ناز و عتابه اوپر
خوش اول كیم رند میخانه ایچوب جام شرابه اوپر
زنخنكده كلدی ثبت دیدار دوقدن نقابه اوپر

فضولی رشكدن تیر دل پرخون عشاقنك
باكوشنده یارنك سهر زلنكیم لعل نابه اوپر

آه ایلدوكم سرو خرامانك ایچوندر
سرگشته لكم كاكل مشكینك اوچندن
بیمارلكم نرگس مستانك الندن
یاقدم تنمی وصل كونی شمع تك اما
قورتارمغه پروانه ای غمكدن دل و جانی
جان ویر كوكل اول غمزه كیم موسیجه زمانلر
واعظ نیره دون دور وصف ایتدی فضولی

قان آغلدوغم غنچه خندانك ایچوندر
آشفته لكم زلف پریشانك ایچوندر
خونین جگرم لعل درافشانك ایچوندر
پس كیم بوتدارك شب هجرانك ایچوندر
سعیم نظر نرگس فتانك ایچوندر
جانیله سنی بسلدوكم آنك ایچوندر
اول وصفی سنك كلبه احزانك ایچوندر

۳۳

ستمنك گرچه بماندر ترك ایلمه باری
آخر اولمز نیچه كیم كوریاشی آخر سه بهانه

كه تغافل ستمكدن دخی البته بتردر
كه دمادم آنكا امداد قیلن خون جگردر

سر بسر ماسمه قدم عشق طریقنه فضولی
احتیاط ایله كه غایت ده خطرناك سفردر

حسنك اولدقچه فزون عشق ده آرتوق زار اولور
عشق دردندن اولور عاشق مزاجی مستقیم
زاهد نه بیلسون ذوقنی عشق اهلنك
جنتی ایچون منع ایدن عاشقلری دیداردن

حسن هر مقدار اولسه عشق اولمقدار اولور
عاشقنك دردینه درمان اتیه لر بیمار اولور
پیر عجب میدر محبت كیم ایچن هشیار اولور
بیلمزمسن كیم جنتی عاشقلرك دیدار اولور

عشق سوداسنه صرف ایلمه فضولی عمرینی
بیلمزم بو خواب غفلتدن نه حین بیدار اولور

ای گل نه عجب بلبله بر كز تر رنك وار
ایچمدی بنی آجی سوزنك تند نگاهنك
پیكانلری ایله دولو در چشم پر آبم
اول شكده ناله زارم اثر ایتمش

ای سرو نه خوش جان آلیجی غمزه لرك وار
ای نخل جنت ملامته بلا تلخ ثمرك وار
ای بحر سرور سنك انجی گهرك وار
ایدل شكایت بو ذوق تیر تا اثرك وار

[illegible]

هر بری دام ایرکه توپراغی قان ایچره
قانی کبی کیم توکر سنه فلک اول روان ایچره
سوکندلر بو بابده پیر مغان ایچره
دنیاده بن کبی می ارغوان ایچره
زاهد کیمی که باده فنی ایلدن نهان ایچره

نوله کیم مجه قالمی او فانک اول آستان ایچره
اهل ماتم خانه تک چوق تشنه در زمین
می ایچیرن اهلی ایش بابه مغفرت
عقبیده کوثر ایستمونک پیر میکده
غم تک کوزم سیوب کوزه قانله ایچره مدام

بیدی ایکرچه توبه ویرور اهل فضولیه
ایسروسن قدح صو ورا ولسنک روان ایچره

اولوب بو من هسته کافرم کر آرزو ایلر
باتوب محرابه دیم اوزاوز دیدکه عشقکو ایلر
صبا کوسترسه تار سنبل زلفن که بو ایلر
وبا بیچاره نک کیم آتش اول آهیچ سو ایلر
طریق سلطنت هر کیم دور غوغایه جو ایلر

کیرمیجانه مغ شیرپله کیم که خوابلر
مکر دیوانه در سودا ابرو سینه در اکیم
دیدیم کیمدر پریشان ایلین عاشقلر احوالن
دمادم قطره قطره قان یاشمدر کیم چهره کوزدن
ره عشقده ولمن سنکله سودا ایچره

فضولی زلفکا باغلندی تا ایله انجلدی
که کویا ضعف آنی هم زلفکا بر تار بو ایلر

٣٤

ایله

[illegible]

٣٥

ایله بد حالم که احوالم کورنده داوار
کز برای کوز یشی نکلم او غافل قضای عشقده

هر کیمک کیم دور جوربندن دل ناشاد
کیم بو صحرا نک کیم که لرده جو صیاد وار

ای فضولی عشق منعین قیلما صحدن قبول
عقل تدبیری در اول مانکه بر بنیاد وار

معقوس قاشلرنک کیم همه بر ابر یزنکده تمثل
فیکلو تغیر صورت وسمه دعما قیلورلردا
کوشکل مراتینه ایلمکدر عقل تکلفیه
قضای ترس عمر ایدن کویا دکلار غنچه تنک وا
نبی کیم تنکسار محبتم بازار عشق ایچره
بنک دورنده زاهدلر دوت بو نسخه بی بر تحیت

قبلیه لر درکه قانلر توکمک ایلی زنکدو تمثل
حرام قاشلرنک سرسم ره بر نکدو تمثل
خوش اول بابا که کیم کر نام و ننکدو تمثل
اولر کیم ادرلرین د ایچون لنکتدو تمثل
بلاد غای چکین فرهاد له هم سنکدو تمثل
قیلور تسبیح تار زلف چنکدو تمثل

سحر بلبللار افغانه دکل بیهوده کلشنده
فضولی ناله دلسوزنه آهنک دوتمشلر

آشیان مرغ دل زلف پریشانکده در
عشق در دیده خوش [illegible] اولچک علاج تشنه سبب

خانه ادمی ای اهل کونکلم سنک بانکده در
یقلیدرن تا کیم هلاکم رهبر درمانکده در

[illegible]

٣٦

نه ذکر ایتمز اهل فسانه مجنونه مایلدر
بیابان گرد مجنونم غم و دردم سؤال ایتمک
نه تنک اوله بیلور شهره شهر ملا مجنون
نه مشکل حالدر اوسه عاشقک معشوقی بیچاره
فراق ایامی سیلاب سرشکمدن خبر ویرمز
فقیه مدرسه معذوردر انکار عشق ایتسه

نیجه کیم اول نگارک دردی آنک درمانه قابلدر
نیلیون بحر جانلنک اولکه منزلگاهی ساحلدر
قبول ایلرمی بو رسوالغی هر کیم که عاقلدر
گر اول بیدرد بولمز نه بو جانلی حال مشکلدر
قیامت ماجراسندن کور اول ظالم نه غافلدر
بوق اور که علمنه انکارمز بو جمله جاهلدر

فضولی اهل بیکا مجنوندن افزون دیر ملامتده
بو بکا منکر و کل مجنون داخی معقوله قایلدر

اول پریوش کیم ملاحت ملکنک سلطانیدر
گیجدی مجنون بو نیته شمدی نم رسوای عشق
لحظه لحظه گوکلمک اودن شررلر درحقن
خوار باقمنک گر گوکل چاك اولسه تیغ غنچه دن

حکم آنک حکمی بکا فرمان آنک فرمانیدر
دو غیر دیرلر هر زمان بر عاشقک دورانیدر
قطره قطره سو بوکن نمنک مسائر اشکم قانیدر
کیم خبون گلشنن نو برگل خندانیدر

ای فضولی اولکه کیم رحم ایده افغانکه یار
آغله گل زار انجه کیم زار آغلمق امکانیدر

٣٧

قطره اشکم قطارِ سینه چاکیدن گوروب
تن ادینه دیشره دن بار غم محنت جکر

ای فضولی باقمیم تا غیره هر خونین مژه
آتشین پر مسیلدر کیم چشمه غیرت جگر

هر کتابه کیم لب لعلن حدیثین یازه لر
بو نه سردر تر عشقک دیمیدین بیر کیمسیه
شنجلر میخانه دن یوز دوندرلر مسجده
چاک ایلر گوکسمده صانکیم آچوبدر تیغ عشق نمنک

رشته جان برله ذوق اهلی آنی شیرازه لر
شهره دوشمش بن سینی سودادم دیوب آواره لر
بی طرتقیلر گوردن کیم دوغری دولدن آره لر
گوکلمنک شیرینه مهرنک گیرمکه دروازه لر

ای فضولی یار اگر جور ایتمه آندن اینجمه
یار جوری عاشقه هر دم محبت تازه لر

سیر قیل گور کیم گلستانک نه آب و تابی وار
نیجه برک چنار ایمش مهیا شانه لر
راحت ایچون فرش صالمش سبزه تر گلشنه
غالب اولمش خلقه ذوق سیر گلشن غالبا
گلدی گل آچیلدی نرگس لاله دو گلدی ژاله دن

هر طرف بنک سرو سبز و بنک گل سیرابی وار
آنکلمش گویاکه سنبل کا گلنک تک تابی وار
نرگسنک گورمش گوزن مخمور صانمنک خوابی وار
چکمکه خلقی بنفشه زلفنک قلابی وار
ایچوش اولکیم عشرت و عیش ایتمکه اسبابی وار

خيالمده بودر كيم بولمشم عالمده بر خلقت
خون فضيله آزاد اولمشم قيد علايقدن
نسيم شمع وصاله يانديرن پروانه دوشوارن
طبيبا قيلمه تشخيص درعشقدر دردم
هوادن موجه گلمش بحر در دم هر دم عالم

نه عالم هاسي خلقت صاندوغم باطل خيالمدر
كمال و فضلمز كي رتبه فضل و كمالمدر
فناى مطلقم خاك باينده بزم وصالمدر
علامت آهمدر ... روزرد و اشك آلمدر
دل پر اضطرابم آه و ناله بي اعتدالمدر

فضولى عالم فقر و فنا ده منعم و قسمتم
ديار مسكنت نقد قناعت ملك و مالمدر

شفا وصل يارن هجر ايله بيمار اولندن صوكره
بنم بستر ...
خبر يز اولمه قان گوزلرن ...
غمگين شمع ... صباح و صورتم احوالم
خراب جام غم ...

زلال شوق ذوق تشنه ديدار اولندن صوكره
بو نهان نكته ... پرده اسرار اولندن صوكره
خبريز بستر ... هشيار اولندن صوكره
بو ... شب هجران ... بيدار اولندن صوكره
خرابات ... خمار اولندن صوكره

محبت لذتندن بيخبر در زاهد غافل
فضولى عشق ذوقن دو غمقي وار اولندن

[illegible]

آنك يولنده

آنك يولنده خوبلر سورسه ير يوزنه اللرين
قانى كوكلم باغرى داغلي ...

ملك خيلي سجود آدم ايتمكه نقص قرارندي
... عشق ...

گلدر گونكده ... چاك ...
... فضولى ... گلستانده

صبرم آلوب فلك ...
دوشدم ... عشقه ...
صانمه ...
خاك ...
قيلم قبول صورتا ...

ازاده اوله ...
اهل ...
...
اهم آيه سرمه ...
آيينه وجوده ...

هر دردن ... فضولى دواى درد
صبر ايله ... درد ...

ازل ... عشاق ...
خواص ... تحقيق ...
...

بو مضمون ... خط اول صفحه ...
غبار ...
خط ريحانه ...

[illegible]

خم قدیله آغلرم اول طرهٔ طرار ایچون
سینه چاکمدن اکوک ایتمه تیر غمزه نکی
ساخلرم نادکن کوزده ملامتن حکمیه
یول آرر سن ظلمت حیرتده ایدل اوصف اول
کریه زار ایله خوشحالم دیار عشقده
جانه آزار خدنکنک خوش کلور ای وای سی

کرچه دیرلر چنکدن چیقمز ترنم تار سیز
ای کل رعنا ییکلورسن کیم کل اولمز خار سیز
بلمزدم سوو یردی اول نخلی کیم در بار سیز
زینهار اول کعبه یه وارمه آتش بار سیز
اشکیمز کورسیز صدف در لولوء شهوار سیز
هر نغارش بیت آیه نیزدی کیچمسون ازار سیز

زهد دن کیچمز فضولی ایلمز ترک ریا
بیهده چوق دیردم ایستمز عار سیز در عار سیز

طریق فقرده تسلیم طبع تابع نفس رام اولمز
دهانکدن اکر کورمن میانکدن نشان وه کیم
مقیم کوی دردایلر آه جکر سوزم
مرید قیم کیم لطفی اهل ذوقه دایره
دیدیم قد جوره بیتمه دیدی اوج بلیشا عشق
لبکدن قطره قطره فانی بحر کونکلم کرانت سیز

غنا دوستم طلب اسباب جمعیت تمام اولمز
بن ماکاسه عمر مد میر تهیج کام اولمز
بو آهنک ملال افزا یه بوندن یک مقام اولمز
نه حاصل اهل هند نک تعقیدن کیم مدام ام
سیاست دلمنیجه عشق ملکنده نظام اولمز
شکردن ادیتجی می قطره سی کویا حرام

جانه جسمم اول خدنک غمزه دن ادرپناه
عشقدن پیردم تن سوزانی دور ایتمز فلک
عالمی شیدا قیلور کراولسه هم کوزدن نهان
ایلرم بیخود فغان کوردکجه کو نیکی ایلیمی

هیچ جوش کیمسنی تیر بادن ساخلمز
ده نیجه فانوس در شمعی هوادن ساخلمز
هر پرپوش کیم سر زلفن صبادن ساخلمز
آشنادر دنهانن آشنادن ساخلمز

بی سبب جانی بیمتنک فضولی نک ملامت ایدکدی آیین

بی خبر دونیر ن اهل نیازدن ساخلمز

راز عشقنک ساخلرم ایلدن نهان اسیر و نانی
خوبلر محراب ابروسینه میل ایتمز فقیه
کیمه اول ابروی بجز محراب ابراهیم مدحی

کفته با شمع شمع تنک ممکن دی کل افشاری
اولسا کافرای مسلمانلر آنکا قیلمنک نمازی
ای دو دمانی دیدی کیچون کلمش اولی چاره

قالم کورمش تیهی بولمک دلبر تازه روح
بن خود اولدوم ای تراند انلر اوکن غم زدام
خوب صورتلر دوای ناصح بنی منع ایتمه کیم

برق آهم کیم کلن پیکانکا ویرمش کداز
رندلر بر بن کوروب بر بر تیر ندن نیاز
پرتو انوار خورشید حقیقتدر مجاز

۴۲

فنا ملکینه جوج عزم ایتمه ایدل حکمه رحمت کیم
سقن کونکلم تعرین سندن دم اورمه اکی ناصح
دهانک اوزره لعلنک ایستمن دل دفعی مشکلدر
دعالر ایلرم سندن بنکا هر کز کدار ایتمز

بو تدبیر ایله دفع درد هجران ایلمک اولمز
نه نقله هر ملکه ویران ایلمک اولمز ۱۰۴۲
کوردیمز هیچ خبر یوق یره فتان ایلمک اولمز
نه چاره سحر ایله سرو خرامان ایلمک اولمز

فضولی عالم قیدنه ایچره حسن دم اورمه عشقدن
بکمال جهل ایله دعوای عرفان ایلمک اولمز

نیجه ایللر در سرکوی ملامت بکلرورز
ساکن خاک در میخانه ادرشام و سحر
جیفه دنیا دکل کرکس کیبی مطلوبمز
خواب کورمز چشممز اندیشهٔ اغیاردن
کاروان راه تجرید در خطر خوفن حکوب
صانمکز کیم کیجه لر سهو در فغانمز
یاتدلر فرهاد و مجنون مست جام عشق اولوب
صورت دیوار ایدبدر حیرت عشقنک بزی

لشکر سلطان عرفانز ولایت بکلرورز
ارتفاع قدر ایچون باب سعادت بکلرورز
هر بلوک عنقالر اوز قاف قناعت
یا ساز کنج ایچون کنج محبت بکلرورز
کاه مجنون کاه بن دور ایله نوبت بکلرورز
ملک عشق ایچره حصار استقامت بکلرورز
ای فضولی بنر اولر یاتدوقجه صحبت بکلرورز
غیر سیر باغ ایدر بز کنج محنت بکلرورز

۴۳

خازن گنجینهٔ اسرار در هر دم جکر
اولمیان غواص بحر معرفت عارف دکل

رشتهٔ اظهاره نبک نبک کوهر اسرار
کیم صدف ترکیب تندر لؤلؤی شهوار سوز

کرچه ایتیرن فضولی نغز تنک آرایش سوزی
کیم چوق اولمقدن اید بر چوق عزیزی سوز خوار

بنکا باد صبا اول سرو کلزن خبر ویرمز
توکوب کوز یاشمی سنسز هلاکم ایسترم اما
کورنده مسکن بت خوابترین احتراز ایتمه
اکر جان آلمغ ایسترسن تنمدن تیغنکی حکمه
قیامت آیتی شعدن دم ایله چرخ انقلابندن
بلا صمنده راحت اوله یغی اظهار ایدر خلقه

آچلمز غنچهٔ نخلم امیدم نخلی بر ویرمز
اجل پیکینه کرداب اشکم رهکذر ویرمز
کل خندان هر دم خاره یار اولمق ضرر ویرمز
که پژمرده نهاله ویرمنیجه سو ثمر ویرمز
کیم اول باشی آلمغه قصد ایتمنیجه باج زر
فلکلی هوده خار خشکدن کلبرگ تر

فضولی دهردن کام آلمغ اولمز اولمدین کریان
صدف سو آلمنیجه ابر نیساندن کهر ویرمز

غم اشکم مکدر خاطرمدن دفع غم قیلمز
خم ابروی مشکینک کورر ایتمین هیچ کج

بورو شسندر که غم آینه‌دن زنکارکم قیلمز
دخی قامت سجود کوشهٔ محرابه خم قیلمز

خازن

٤٤

مرهم وصلی ایله بولدی قمو دردہ دوا
بو فضولی المِ هجر ایله بیمار هنوز

ای کوکل اول خنجر مژگانه ایلر سن هوس
چکمه غربت غمنه ای ساربان محمل نقل
حال زارمدن سنی فریادم آگاه ایلدی
پر برینه یانجلوب هر یان تنمده اوقلر
طعنهٔ اهل ملامتدن نه نقصان عاشقه
سوز عشقک تنده تا که بولمسون نقصان دیو

قصد جان ایتدنک تقاضای عمردن پیوند کس
گیم بولیلده بیم غربتده درافغان جرس
شکر کیم اولدی فریادم نکا فریادرس
مرغ روحم قیدنه اولمش تن تباهر قفس
برق لامع دهن ایلر می هجوم خار وخس
جان چیقنجه ایسترم حقیقتیه تندن بر نفس

ای فضولی بن قناعت ملکنک سلطانیم
سلطنت اسبابیدر کهنه پلاس فقر بس

خاک ره ایتدی عاشق مسکینی اول هوس
زار دردی دشنه صایلمش روا دکل
دیده دوردی ایکی عالم تحته‌سی
سینم هواسی عشقک ایله دولدی کیمی

گیم پای بوس یاره چن بوله دسترس
بو درکهی کیم آصلور متصل جرس
یوق آندن اوزکه عاشقی عالمده ملتمس
دم اوردی غنچه آه فغاندن چمن نفس

٤٥

سکن ای بلبل سنکا که شاخ گلدر نفس
یار کوینده مسلمانلر کرا اولسیدی برام
کوه فریادی صدا سن ویردی فرهادنک بمنگینه
ناقهٔ لیلی محملن چکمش بیابان بیرینه
تر نعش قالمش حیاتمدن جسمیم صبحه دیک
خالی ایتدم دل هوای اختلاط غیردن

نیجه عاشق سن که آهنکدن تو وشمز خار وخس
کافرم کر روضهٔ رضوانه ایلردم هوس
نقش شیرین دیرورر آوازا او کوه فریادرس
ایله مجنونه بو حالتدن خبردار ایلر جرس
نوله کر بیر مهر کوترسن سنکا آخر نفس
بزم غمده نی کبی همدم نکا فریادرس

ای فضولی کر سنکا جمعیت دلدر مراد
باغله بیر دلداره دل سن غیردن پیوند کس

ایچوش اول مست که چکلم غم عالم نه ایش
پر پرِ سلسلهٔ زلفنه دوشدم تا که
اوجی کوکسمدن او بوت قالمش ایتمش پیکانی
واعظ اوصاف جهنم اوقور ای اهل ورع

نه چکر عالم ایچون غم نه چلور غم نه ایش
شیمدی بیلدیم سبب خلقت عالم
آه بیلدیم سبب آه دمادم نه ایش
وارانک محفلنه بیلکه جهنم نه ایش

ای فضولی مزه ساقی و صهبا بیلدونک
توبه قیل تا بیله سن زهد وریا هم نه ایش

بانجا چمن دهره خیال و هنک
آدم اول سر کوینک ویروب الهمش جنت

سبب تربیت غنچه خندان اولمش
ایلسه طعن ملک صنع نکره پشیمان اولمش

ای فضولی نه عجب الم ایله پر وقف یوخ
سیله کیم عالم آنک حسنینه حیران اولمش

حباب اشک خونین ایلدن اظهار نهایتمش
کونورمش خاکدن طغیان اشکم خار و خاشاکی
بوکوب یوکندن قد محنت چخمش بدن جانان
سنکلا ایدیکچون دعوی تقویم حسن ایچره
مکر ترکیب عیسی کرد خاک در کهنکدن در
کزن پیکانلر مکدرنده یا جا باغنه غنچه‌لر

غم عشقنک نه رسوای نی نام و نشان اتمش
باشیم اوزره ملامت توشلری چون آشیان اتمش
طواف کوینک اتمک قصدنه طی مکان اتمش
فلک تعزیر ایدب لیلینی رسوای جهان اتمش
که دورش خاکدن قدریله عزم آسمان اتمش
بلا سر چشمه‌سندن هر طرف سولر روان اتمش

فضولیدن مزاجن منحرف کوردم بوکون یارک
مکر فرصت بولب بر شیوه‌سن دل بیان اتمش

تب کورنسیم نمازه شب دوری غبرا اولمش
اثر وعیت اعطا آنکا دیرمش ایله ها

بونه دنیدر الله الله تبه سجده واجب
که قلوب اهل حاله حرکات جاذب اولمش

٤٦

تاکه

تاکه طاق زرنکارین چرخ ویران ایلمش
کاتب تقدیر خط سبزی تحریر ایتمکه
قطع ایدب فصل خزان آب روان شیرازه سین
دور جورن کور که زینت بخش اهل ذوق ایکن
الیش تدبیر تشویش خزان اوراقنه
روزکارن تیره بختن قاره نطق لال آیینه

نشت زرین صبا فرش کلستان ایلمش
لوح کلزاری خزان ابر کی زر افشان ایلمش
نسخه کلزارنک اوراقن پریشان ایلمش
جویبار کلشنی زنجیر زندان ایلمش
لاله رنکین رخنی داغ ایچره پنهان ایلمش
ماتم کل بلبلی زاغیله یکسان ایلمش

ای فضولی دهر حالن شرح کلدن قیل قیاس
کیم دیروب اول تحمل صوکره عریان ایلمش

جسمی یاندرمه رحم ایت یا شمع ای با عدا بخش
خوش کیجه نظاره جسمکله عزم دیدار
طوف کوینده یا عدد باشه ایرمش پر دود
فتنه پایین تورمغه آتش می اولمش احتیاج
ای حباب اشک نایاب ایت تن عریانی
پاره پاره کونکلمنک سوزن دردنه تابی یوخ

احتیاط ایت یا نمون که قورو یانده یاتمش
کیم ایده مقبول درنک نه حسن معاش
نوله کر قدم بوکوب هر دم ایاغم اولسه
کیم اودرسن عالمه آتش چاپوب بسته قاش
کیم یورسوا پرده حیا اتیدی ترم کلیدی
کوز یولندن قطره قطره قان اولوب چندی کاکش

٤٧

[illegible]

عالمک کیم خلقه بر بیهوده خوغادر غرض
کیم وجود خلقدن انجق بو سودادر غرض

زحمت ویریسی غرض زیاده فقیرانه ترک خلق
غمزه اول سودای عشق انکارن اتمیه تحکیم

قیل فضولی ترک ابرام تکلّم کیم بتر
صورت حالنک کرا اظهار تمنّادر غرض

قیل صبا کوینکلم پریشان اولدیغن جانانه عرض
درهم اولمش سنبلنک کویا که قیلمش در آنکا
تنده جانم بر پرینک در امانت صاخلرم
خلق کفر اهلیله ایمان عرض ایدر بن دمبدم
صورت بیجانمله جنت دولتخانه نک
منعمنک عرض تجمّلدر اهل فقرا

صورت حالن بو ویران ملکنک سلطانه عرض
موبمو حال دلم دیلرم اوراد شانه عرض
اولماز ندن کیم ... قیلدیلر انسانه عرض
کفر زلفنک ایلیم کوکسمده ایمانه عرض
قیله لر خفته تصویرنک حکومت غلمانه عرض
نوله کر دقیله هردم درد عشقنک جانه عرض

ای فضولی سیله پنهان دودهٔ تمثیلک آنکه کی
ایله هر رنکیله کیم وار اول کل خندانه عرض

قیلمکل محکم کونکل دنیایه عقد ارتباط
بو چمنده غنچه لر کللر کورن عارف سلوک

سن پرواره فرسن بو ویران یر رباط
کیم ثبات او دستنده قالمز هیچ فیض انبساط

[illegible]

[illegible]

دشت دولمق عادتن قوتمیده مجنون عشقده
زرد دریاسنه پر خاک در کیم حرز کیوز
کچید و کم دنیا و عقد سنکچون اولدی فاش
اول تب پرکش کلور صاش جانان نقاب
جان و دل بیر عمر دیغکچون ایلیو جدل

شهرهٔ شهر اولمغنک رسمن بن ایتدم اختراع
صوفی هشیار کیم دوران دوتوب ایلر سماع
دوغردیرلر کل تر جادر الاثنین نزاع
ای سلامت الفراق ای عقل و ایمان الوداع
کیرین تیغنک سننک اوله تا ایه قطع اولمز نزاع

ای فضولی آخرت ملکنه لازم در سفر
سیله فارغ کز تقویت مهیا قیل متاع

یار وصلن استین کیم اکر کرک جاندن طمع
آرزوی وصل جانان باجانه آفتدر کونکل
جون سنکا هر ذره یوتاب تماشای وصال
عاشق دلدر کیم تمنای بلای هجر ایده
رشتهٔ طول امل دام بلادر تسلیم
عارضنک کورمک حیاتم تازه قیلدوه عیب
اتیر اونک حسرت و حرمانه هر دم دو شمک

هر کیشی کیم وصل یاره ایتر کسن آندن طمع
یا تعلق جاندن اوریا وصل جاناندن طمع
من کیم مهرا اول خورشید رخشاندن طمع
یوخسه جو خذر مهر ایدن اول ماه تاباندن طمع
اورمک اولمز اول زلف پریشاندن طمع
کرکه اوجه معاش قیلیه سلطاندن طمع
کس فضولی دهر دون اهلیدن دوراندن طمع

[illegible]

[illegible]

بنکا ظلم صریح اول کافر ایلدیکیمی منع ایتمز
فضولی کفر اولور کردیکیم یوخدر مسلملغ

ساقیا می صونکه دام غمدر هشیارلیغ
واریوخ فکری غمین چکمکدر هر جاهل میلیه
جان متاعنک بهاسیدر کیم دوران ایدیر
زمانده آخر چو قیلور بیزارلیغ اسباب دهر
طعنه اغیاردر چکمک ایشم هر یار ایچون
چکمه زحمت چک الک تدبیر طبیب اذرد مندن

مسلکندر کیم قیلور غم اهلنه غمخوارلیغ
تجبر قیلین کیم بنکا هر اوله یوخ خلع وارلیغ
طرفه بودر کیم صانورم شفقتدر اول عدارلیغ
دهر اسبابندن اول یکیم قیلیم بیزارلیغ
کیم اولوب غیب ایره یار ایلر بنکا اغیارلیغ
کیم کل سن بیلدرکنک بن چکدیکم بیمارلیغ

ای فضولی ایلرم ترک تعلق جمله دن
بو طریق ایچره بنکا توفیق ایدر ستارلیغ

عیش ایچون هر طرف منزلدر بهار ایامی باغ
غنچه لر آچلدی سیر باغ ایده ای اهل دل
سن ای بلبل فرو ماندر بنده محنت فصل کل
باغه سروم کلدی کن پلمش سحردن شاخ کل

آنده دو تن غنچه دوش کیم که عیش ایتر اباغ
کیم کورر و کلدر کونکلر آچلر چاغدر بو چاغ
سن و نبات کل جان بن و نک تازه داغ
روشن ایتمش زیکدانه اوزره هر یانک چراغ

[illegible]

محنت عشق

۵۰

[illegible]

محنت عشق ایله آساندر دیو چوخ اولمه لاف
اولمه حاضر دردکش صحبتدن ای کیم تنکل
صبحدم زلفنک عنبت دایاسام عرض عارض اضطراب
رشک خار زنک دل خورشیده صالمش

عشق بر بولدر کیم بولمش انک آکنده قاف
کوزکر سن ایده سن آیینه ادر اصاف
قوییم صبح دمارسنده طریق اختلاف
عزت قد تک مراج شمعه ویرمش انحراف

ای فضولی زاهد ادعوی عشق ایلر نه سود
نفعی ذوق عشقدر جمله نه عین اعتراف

اولور بنکا کون لعلنکا کلر کرتر عاشق
بنکا مقصود در گشت عشق ایده دیکیم می خسته نک
تماشای جمالنکدن نظر اهلینی منع ایتمه
خمیده پایونده اولکیدر سبزه لر حرام
قیلور حسن پیر قاهر بنکا با قد و بچه ایطالم
یاتور سن اهل عشقه دوتلوم کیم انک دوتمز

سنکا اسوکت کل کوکدن بیر ن پیچ عاشق
اولو کون کوننده اوز قیلده کون تیر عاشق
نه سود دل جو یوزدکیم نکا قیلمز نظر عاشق
هما بر سبزه غنچه اولما عالمده تیر عاشق
نه باخمقدر بو هر دم ید آلتونک حکر عاشق
نه ایشدر بو کرکمی سنکا ای سیمبر عاشق

نه پروانه دوزر هر شعلیه نه شمع بر آهه
فضولی صنا کیم بنکر زسنکا عالمده بیر عاشق

[illegible]

۵۱

کیجه بر شمع یار اشک توکر صبح کلنجه
سبقت ایتسه جکرپاره‌سی کورم یاشم هر دم

جان ویرر صبح کلن دهده زهی عاشق صادق
عشق حکم ایتدیکنه جار اوله عادت سابق

ای فضولی اوزکی کوشه‌نشین ایت خم می تک
اوله تا که اولاسن کاشف اسرار حقایق

ای فراق لب جانان جگرم خون ایتدک
جگرم قانن کوز یاشنه توکدک ایدل
نیجه جینده سنی لیلیه نسبت قیلیم
سویلدک کیم دوزرم دکونکلده مقام
عهد قیلدک که جفا کیمسه‌یه سن عاشقدن
جرعه جرعه الچوب یار سن حال آرتوردک

چهره زردمی خونابله گلگون ایتدک
وارهٔ وارهٔ قلزم بونی جیحون ایتدک
سلمیوب قدرمی ترک بن مجنون ایتدک
شاد ایکن بو سوزایله کونکلمی محزون ایتدک
عاشقی وعدهٔ احسانله ممنون ایتدک
ذره ذره کوزمک نورنی افزون ایتدک

ای فضولی آه دبیل سرشک اغلیه لی
درد اهلنه فغان ایتمکی قانون ایتدک

قیلدی زلفنک تاب پرین حال پریشانلیغی
کندی باشکی کونکلی اولسه قدنک سایه‌سی

پیرکون ای پدر دصور مدبر حالسن انلنک
اغلیکیم ادباره تبدیل اولدی اقبالنک

ای فضولی نه مراد اولدی میسر بیم
سونجه کیم حسرت لعلیله سینه جگر خون ایتدنک

جان ویرر رایحهٔ تربت پای پاکنک
حرمت ایتدنک میه تعظیم دوتدنک ساقی
سر کوینده غیر بره پرهدم بوخ
صفحهٔ دلده بوتمز اثر صورت غیر
ره عشقنده کوتور غیرن ایدل رغبت
خواب غفلتده کونکل وصلندان اولدنک محروم

نور الله لک الارض سقی الله ثراک
عظم الله لک الاجر علی الله جزاک
طال ما آنس القلب جعلناه فداک
حین ما حل نفی الغیر عن القلب سواک
فاذا شئت رفیقا الم الشوق کفاک
فارمن حال الی الوصل وما خواب سواک

ای فضولی نه بیلور اهل ورع ذوقن می
انکر الحکمة من لامک جهلا دهان

شمع رخنک آفتاب عالم آرادر سنک
سن اول کوهر که درج کاینات ایچره بو کون
جان ویرور لعلنک تمناسنده نک آب حیات
سرو کل نظاره‌سین ایلر سکا حیران اولان

نور حق خورشید رخسارکده پیدادر سنک
ممکن اولن عیبدن ذاتنک مبرادر سنک
فیض کاکل تشنه نور خضر و مسیحادر سنک
کیم قدنک سرو ور خنک کلبرک رعنادر سنک

داغ هجرانیله یا تن‌قد کونکل قان اولسه یک
یاری اغیار ایله کورمک عاشقه دشوار در
سینمه پیکانیکه کوندر کونکل دفینه کیم
سرمی رسوا غم فاش ایتمه‌دین غم الرده
داغیده‌ر نوله عقد زلفنکی باد صبا

ملک دل غم مسکنی اولدقجه ویران اولیک
سیله کورمکدن آیر درد هجران اولیک
سینه‌ده سوزان کونکل اونجه پیکان اولسه یک
زار جسمم اشک ریز ده پنهان اولسه یک
فتنه ایلی اولماسه نکنک جمعی پریشان اولسه یک

دودن فضولی سهو ایدیب ایتمیش می معشوقدن
توبه ایدیب بیمان ایشدن پشیمان اولسه یک

قیمه فونک ساکن کوینک اولنه پیکانینک
ناوک غمزه دریغ ایلمه عاشقلردن
استکنک جانیده خاک رهنکا باتو رزدم
جانه ییدم الم هجرنکله ای ظالم
دادخواهم سنکا دامن چکرسن بندن
ظالم اولدنک عجب یوق سنکا دوزخ و
وصل ایا رد ایتمه یاره فدا ایلمه‌نک

بیر الحیم سوز ایله یاد ایلمه‌نک مهمانینک
کسمه ارباب وفادن نظر احسانینک
تیدی اهل خود بینه همه ندر فرمانینک
رحم قیل جانیکه چون وار ایه بیر درمانینک
یوخمی وهمنک که دوتم حشر کونی دامانینک
سنکا خودبیمه جکدر سنسنک اوزنه هجرانینک
ای فضولی غم هجر ایله چیخون جانینک

دیده‌لر یار غیار عشاقنک کلو جمع ایتمکه کونکلن
مکر کیم یاره عشاق پریشاندن خبر ویردینک

فضولی روزکارن تیره کوردن شام هجراندن
نسیم صبح تک خورشید رخشاندن خبر ویردینک

بقا ملکن دیکر سن فانی ایت وار ایکن دنیانینک
تعلق ظلمتن تجرید خورشید قیل مطلع
کونکل هر صورت تیرینه ویرمه رایج معنی
رفیقنک اوله دیلیبر جانور رهم خلوت رازینک
پرطاوس تک عجبیله قیل آرایش صورت
کهتر تک قیلمه تغییر طبیعت دلربا عز

اتک چاک کوره دکنکدن آفتاب عالم آرانینک
اکر عالمده بیر کون کورمک ایسترسن مسیحانینک
خدر قیل دود آچاسه شیشه سنک فرهاد شیدانینک
سقف سبز نکده شرمه دیلره مجنون شیدانینک
وجود نکدن کچب عالمده بیر آدیله عنقانینک
قرار ایت بیر هوادن اولمه شور انکیز دریانینک

فضولی کاینات اسبابینک قیلدم تماشاسن
نه همت سیر نعمتیم یوخ تصرف نیز تماشانینک

دهن درد درمان دیده‌لر جانانینک
اولسه مجنونلر نیک عشقی جهنم نسبی
نه چد میخانه ذاییل مست می عشقنک اوکور

سیلدلر دردی یو خدر دیده‌لر درمانینک
حور و غلمانی قالور کند و نه رضوانینک
نه ملک سن که جزا ایتدیک آدین شیطانینک

[illegible]

ای کونکل جوخ سیر قیلمه گنبد دوارتنک / ساکن اول منع سیردن یک نقطه پرکارتنک

اون دیور جارشته‌سی خم قامتندن جکسیم اشک / یل دکوب چنک اوسته آواره کلمش تارتنک

سینه‌مه اوخلرینک ایلدم اورد کونکل قبحه‌سی / اون دیور هر بیر لوکدن ناله موسیقارتنک

عارضنک اوزره خم زلفنک آلوب شب تا سحر / دولانور دوم هر طرف اوولاره دود شمع تارتنک

جسمم زارم تیغ بیداذ تنکدین آلدی جای جاک / تنده سودن رخنه‌لر پیدا قیلین دیوارتنک

یلموب بهبود جورنکدن ایتدم اضطراب / تلخ تیز نیلردن اکراه ایلین بیمارتنک

خاطر جمع ایلده وا ال وفا کونکلن بوزوب / بیر عمارت یا بیغه نینک ای نخن معمارتنک

بی بقا دردی دوقن ایتدم متحسان / هیچ دوقی بادهٔ اول لذت دیدارتنک

ای فضولی خاطر اهل صفا آینه دور / چرخ جوبندن انی آینه ده زنکارتنک

دار امیدم کیم کوروب جو کاه اولسم هلاک / گرد نعل بادپایینک اوزره جسمم اوزره خاک

اولدو کم سنز لده دفنیم قیلمه صانمنک تحمد / بر کوروب غربتده احوالم گریبان اتیدی جاک

مست جان ویردم مزارم اوزره تعظیم ایلیوب / قبه یاپو دانه انکور ایوان یاپدی تاک

چون جفا معتادیم بیلمین نه در مهر و وفا / بیلمه مهر و وفا بیمن جفا کارم نه باک

[illegible]

نه خوشدر

[illegible]

نه خوشدر عارضنک دوره زلف عنبر افشانک / بو دورانده نه خوش جمعیتی وار اول پریشانک

رخنک دوره زلف پر دیوانه درسودا الوب زلفنک کیم / پریشانلغدن اولمش بن کیمی مشهور دورانک

هوادن کاکلنک بر زمین یار تشنه جان دور / که هردم جور دلور با اسیر اوله قربانک

مسلسل زلف مشکینک اوزره خلق رخنک رونق / زهی سنبل که اولمش یور کلبرگ خندانک

قرالیدر توتون کیم روزکارم زلفنک کیم / تنم خاکنه اودلر اوریدر برق هجرانک

اشک ایسمدر تیک یر دیره یور دوراول کوندن / که باشمدن کیدر سایهٔ سرو خرامانک

فضولی‌نی یاغدین صبا کیم لدیار محنت غمنک / نیجون دشمن ای کافر ایلنه پیر مسلمانک

ای مصور یار تمثالینه صورت ویرمدونک / زلف ورخ چکدنک ولی تاب وجلا ورمدینک

عشق سوداسندن ای ناصح بنی منع ایتمه کیم / یوخ ایمش عقلنک بیکانه نصیحت ویرمدینک

دونکه وصلت دوشنده جاه درکیکندن کام الم / تولدی ای کوز یاشی کوز آچماغه وصلت ویرمدینک

کوز یوموب حالمده تیر دم آچیم رخسارنکا / جانم آلدینک کوز یومیوب آچمغه مهلت ویرمدینک

بومیدرر که حالنک ایلرایکن قصد جان / حیف دتی خطنک کیم آتنی منع ایده رخصت ویرمدینک

ویرمه حسن اهلینه یا ربّ قدرت رسم جفا / چون جفا چکمکده عشق اهلینه طاقت ویرمدینک

[illegible]

آهنی یماه عشاقنك تیورمه کوکلره
کردیلرین شمع تك غیرت اودینه یانمیم
عادت ایتمه جوش وکل بیداده رحیم اینکه چو بیت
عاشقی رسوا کورب منع ایتمه ایزاهد بنی

درد اهلینك نشان تیرآهی اولمسه کل
شاملِ اغیار شمع بزمکاهی اولمسه کل
کاهی ولکل مایل بیدادکاهی اولمسه کل
منکر آثار تقدیر آلهی اولمسه کل

ای فضولی ایلمه طاعت ریاسی ترکین ایت
توبه قیل من بعد مشغول مناهی اولمسه کل

بسکه ضعف روزه دن هرکون تغییر حال
قیلدی ماه روزه ان وخورشیدی کون کوندن ضعیف
بر جیا امید ضعف روزه یاری سیلمزم
دوته بیلیدیم سوالجزدم قیلور ردم د
آی دوتلون روزه ایاده کون بس وسون بزه
قالمی ایچمك دیلر اول لعل میکون ایر کیجه
تیك ایچمك فکرن اهل روزه دن کس ای کونش
روزه تکلیف فضولیدن کوتور ای محتسب

اوله جقدر عید ایچون ماه تمام بیر هلال
ذره ذره آیه صاکون کون نوری ایلر انتقال
یوخسه یار کورمیوب بن کوردکمدن بر خیال
روزه تك کیم کوره خورشیده ایتیز روز زوال
کیم بو آی کوندن بولید رعهر بایم ملال
روزه دوتمش غالبا لبی فطار ایچون آییر حلال
بیر تواب ایت صبحلر نام قیل عرض حال
ناتوان ادر آنده بو تکلیفه بوقدر احتمال

دلو دیریسم نوله عشاقه بکلچهره لرنك
سنی جانا نا صانورم چنخ بدمهدن ایچان

اوزونی کوزکوره اوده لاره صالورمی عاقل
من وجا نام ارانسده چوخ اولمه حایل

ای فضولی یاریزم کیم نیچون اول یوزی کل
سنکا یا اوداولور اورکیه شمع محفل

هیچ سنبل سنبل زلفنك کیمی مشکین دکل
وار کل برکنده هم انجق طراوتیر له رنك
مهربان دیرلر بنی اغیاره لیکن من آنکا
خوبلر محراب ابروسینه قیلمز سن سجود

نافه چینی ساچنك تك دیر لرا ما چین دکل
لیك جان پرور لب لعلنك کیمی شیرین دکل
باورایتمن کیم سنکا مهر ایلمك آیین دکل
دینکی دوندر کل ایزاهد که بخشی دین دکل

تا فضولی قامت دلدار خیالنده دکل
مایل سرو وهواخواه کل ونسرین دکل

یوردنکی کوزکوی غیبتدن اوخشدن غافل
برازنقاب که سیلون کمال صنع کورب
حدیث وحی دشنك ضایع اتمه اغیاره
حریم کونیکی کوثر نمونه ایله ثواب

توقونه یوز بوزه اولمزمی آره یرده خجل
فرشته خلقت آدمده آتش جهیه باطل
روا امید رایده سن قدر وحی ایله نازل
کیم اوله جنت ایچون ذوق طاعته مایل

ماصلنك اول غم جانانه آخر ترك جان
بو ایش قیمت فضولی خواه آغله خواه کل

رهرو عرفانه سبدر اغردن ساقی دلیل
اولسه استعداد عارف قابل ادراك وصحی
هر کمینك تقدیرن مقصود اورقدرنجه در
جنته زاهد سیلور جاودین تمیز و تبلی
ای قیلن اظهار مژده عزت لتنکا
وعده وصلنك منبی صاحب خیال رنکا

کیم مه و خورشیدن دونمش تمناسن خلیل
امر حق ارسالنه هر ذره در پر جبرئیل
اهل عشق آتش زلال وصل ایله سلسبیل
جانه قیمز اور تماسنده در مسکین بخیل
کیم بودر کیده مقرر در عزیز اولمق ذلیل
کیم دیلر طول امل سرمایه عمر طویل

ای فضولی خوبلر ذکر جمالیله خوشم
شکر کیم کسب ایتمشم عالمده بر ذکر جمیل

دکلیجن خدن ایکر دون جهان سیرده بولدم
ترازوی عیار محنتم بازار عشق ایچره
شکم آل باغرم پاره پر کوه ملامیم
نکهایم بر دیوانه صورت باغلرکو یا
فضولی خازن کنج وفایم اول سببدندر

نوله خم اولدقدم سندن آرتو قدر ریحم یا شم
کوزوم هردم دوتوبنك آب داشه هر ساعت دکر با شم
همیشه لاله وش علیه زنکین دراچم داشم
قلم سندردی تصویرم چکندن صونکره نقاشم
که هر تو که که اهر افیله جسم کهر باشم

دع

غمكين

غمکن ایتادون حسرت ایله اولقدر آه ردم
بوکلد قدم هم آتشی دیده خورشیده یتعن ای مه
دیمنك محنونه عاشق کیم آباده قوش یوه دو تمش
کلامندن مرتب ایلدی برهان اثبات تن
تجردیرنه سایمدن اوزرکه بولمدم همدم
هوای عشق بر کرد اد انمش کرد بادم کیم

که صبح اولنجه مرده جسمی پراغه تاپشوردم
که محنت اوینی کاندم غم یاتی قوردم
نم عاشق که سیل اشکمی باشمدن آشوردم
نه صبا گفه کیم درج دهانك سر تن صوردم
طریق عشق ایچنده چو خلرله دوردم اوتوردم
صاوردم کو کلره بر اهربرده تخم غم کیم ردم دد

فضولی عشقی مهلك دیدم اول مهوش انیانمزدی
بحمدالله که جاودیرمك طریقیله انیا ندردم

دهنك شوقنه جانسوز کمان ایتمزدم
وصل خال لبنکی بیلیدم ما تقدر
خوبلر عاشقه مشتبل ایتدوکن بیلیدم
دوشمیدی کوزومه منك یاشنه فیض نظر
صالمیدی دل ویرانه عمارت طرحن
ستم طعنه اغیاره دکلدم وقف

یوخسه هردم ایتنی بن موش جان ایتمزدم
آرزو سنده قرا باغر قان ایتمزدم
اوزومی عشقیله رسوای جهان ایتمزدم
آنی هر سرو ایا غینه روان ایتمزدم
آنده کنج کهرنك عشقی نهان ایتمزدم
یوخسه یار نك سر کوینده مکان ایتمزدم

اع

اول حور وعده سینه بهشت صفا ایچون
قرآنجه اعتبار ایدرم حاصل کلام

عکس خنک اوغرولدی غمچون دونده دو
اصلده کورکو شهرده ایلدن سورکلدی

دشت اوزره کرد بادی پاکلدکم کوروب
مجنون غبار یدرکه دوب ایلر احترام

دور غومیه بوتیلرین بوکورسه دوای تنک
اول سروایدنده نازایله بندن بنکا خرام

همصحبت اولدی دانه انکور زاهده
اصلی بودرکه اوخودیلر باده لی خرام

منجانه درجهانده فضولی مقام من
جهد ایله سن جناب کیمی آندت ده دو مقام

پنبه داغ جنون ایچره نهاندر بدنم
دیری ولدغنچه لباسم بودر اولسم کفنم

جانی جانانه دلیش ویرمک اولمزایدل
نه نزاع ایلیلیم اول نه سنکدر نه بنم

داشدیلر آهم اوخی شهد لبنک ذوقندن
نوله زنبور ایو نه نسکزنه بیت الحزنم

طوق زنجیر جنون دایرهٔ دولتدر
نه روکیم نبی آندن چیخره ضعف تنم

عشق سرکشته سی ام سیل سرشک ایچره یتیم
پر حبابم که هوادن دلوپدر پیرهنم

بلبل غمزده‌ام باغ بهارم سنسن
دهن وقد زنخنک غنچه سرو سمنم

ایده من ترک فضولی سرکوین یارنک
نقد ظلم تیره بنکا خوشدر وطنم

سوزاندر

سوزاندرا اودمدن تمه ساجلن اوجلر
پروانه ام شمع توتوشمش پروبالم

ساقی غم دورانله غایتده ملولم
پر جام فرح بخشله دفع ایله ملالم

لطف ایله فضولی نم احوالمی عرض ایت
اول سروه که سویلشمکه قویمدی مجالم

هر حباب اشکمه بر عکس صالمش پیکرم
شاه ملک محنتم دوتمش جهانی لشکرم

اهل قدرم پاینلی عشق اوده پروانه کبی
سرمهٔ چشم ایلمش اهل وفا خاکسترم

جسمی یاخدنکه یاماتیمه کونکلمدن سقفن
کلخنم اکسوکده کل خاکستر مده اخکرم

عشق سرکردانیم کوکسمده تنک داغلر
پر سپهر یرم تابت جمیع اخترم

چشم تار جسمه دورمشدی اشکم کوهرین
آه کیم چرخ اوزرندن اول یاردن املش کوهرم

نوله هر ساعت اوداسته توتشسم عود تک
عود بزم عشقم آتشدر بساط بسترم

ای فضولی چرخ ملامتدن نی منع ایتمه کیم
من نهال کلشن دردم ملامتدر برم

عقل یار اولیدی ترک عشق یار ایتمز میدم
اختیار اولیدی رحمت اختیار ایتمزمیدم

لحظه لحظه صورتن کورسیدم اول شیرین بنک
سن کبی ای بیستون من هم قرار ایتمزمیدم

ای فضولی دورشیدن آله تعلیم وفا
ناکه ار مرقد مجنونه دوشرسه گذرم

زلفی کبی یاغن قویمز اوپم نگارم
یوقدر آننک یانده بر قیلجه اعتبارم

انصاف خوندرای عشق انجمنده زبون ایت
هالیله مخنتیله کیجوب روز کارم

بلدی تمام عالم کیم دردمند عشقم
یارب نهان سوزش علم بیلمزمی اوله یارم

وصلندن آیرو نوله قالم تو کلسه گلگل
بن گلبن بلایم بو فصلده بهارم

دور ستمن زمانی من شن آمدن
تیراغ اندنده یار دردمی ایت عبارم

رسوا زنداندن اولمه سابیر بی فضولی
دیوانه اولمیم می دنیاده بو عارم

دردو سبرکشته جام شراب باده ام
اعتبارم یوخ ایاغ تیراغی بر باده ام

هیچ رنکیلن بنکا آبا دلیق ممکن دکل
من خراب باده صاف وعذار ساده ام

دیرم دکمز بنکا غمزنک خدنکی یاد کر
دکمه قیدین حکم عالمده بر آزاده ام

آب چشمم خرکنور عالمده تا قدر یوخ
ویمنو بودورده کیمه که مردم زاده ام

زاهد امندنه حاصل کیم اوخورسن مسجده
منده عشق طالیوخ هما الا آتشن سجاده ام

یاره اغیار بیلدر که بنده یار اولمز
بن دخی انی که اغیار بیلدر بیلورم

زلفی ابن وفاقیدنه دام ایلیه لی
بنی اول دامه گرفتار بیلدر بیلورم

بن نه جانب که قیلوم دردلمی یاره عیان
قمو حالم دلی یار بیلدر بیلورم

یار همصحبتم اولمز نه فضولی نه عجب
اوزنه صحبتمی عار بیلدر بیلورم

خوش اول زمانکه حریم وصاله محرم ایدم
نه مبتلای بلای مقید غم ایدم

گذردم ایتیزنک ایچره فضای کوینکده
بو عتبه سایه سیر بلند عالم ایدم

همیشه سجده کهیم خاک آستانکدی
یرم بهشت برین ایدی بن پر آدم ایدم

گدای کوینکدم بله دولتم یوقیدی
سریر سلطنت قربده معظم ایدم

زمان زمان اثر پر تو جمالکدن
معالج دل پر دردو چشم پرنم ایدم

زیاده غمزده ام هجرایله خوش اول کونلر
که بن بو غمزده لکدن زیاده خرم ایدم

فضولی اولمز ایمیش محنت و آفه مقید
بو ذوق ذکری که بر قدر یاره همدم ایدم

نیکیمی هرکه که بزم وصلنکی یاد ایلریم
تا نفس وار درتو روحیمده فریاد ایلریم

سن فضولی قیل کمال فضل کسبن بوجه‌بن
کامل عشقم دخی اوزکه کمالی انیلرم

باغه کیردم سرکوینک انکوب فغان ایتدم
کل کوروب یادینکله چاک کریبان ایتدم

باخوبن نرکس بیمار کوزنک قیلدم یاد
نرکسی ناله و فغانله حیران ایتدم

غنچه لاله دیمه داغ قراسین قوپاروب
آل والایه صاروب پرده‌ده پنهان

کل تراوزره دوشن شبنمه دوسندی نظرم
کوزمی شوق جمالنکله درافشان ایتدم

برک کل صفحه‌سنه خونابه توکن دیده کوزوم
نیچه نیرانغه جکر قانی صاپاکوقان ایتدم

کورپجک سنبلی انکدم شکن کاکلنی
سنبلی کریه و آه ایله پریشان ایتدم

ای فضولی روشن عقل ملول ایتدی بنی
سهو قیلدم که جنون دردینه درمان ایتدیم

هجر ایله یاز کیجه‌لر رشته جانم
روشن اوله شمع سنکا نور نهانم

هر شمع شبستان بلایم که دکل کم
تابن ویریم سوز دل واشک روانم

ای خلوتمه شمع رخندن براحین نور
دیدارنکا مشتاقیدی چشم نکرانم

سنسز کیجه‌لر آه وفغانم نه ایشیتدی
ایمه سنکا ایتدی اوله آه ایله فغانم

چمن کیم

چمن کیم قامتنکدن آرو سیر بوستان ایتدم
قوپاروب اشک سیلابیله بنک سرو روان

کتوردم کرد بادآه ایله خورشیده تا به نشوردم
غبار رهکذارنک جوهرن کوزدن نهان ایتدم

نشان صورت خوننک دیروب تبریجود بنده
فساد عقدادن کافرنک خاطرن ایتدم

اوکوب سرمست قیلدم ذوق نقشنک ذکرن
منه زرعب اولانلر کفرنی خلقه عیان ایتدم

کوروب دیوارلرده کوهکن نقشن دیمن عاشق
نیم عاشق که دوتدم شت در ترک خانمان ایتدم

فضولی شاهباز اوج استغنا ایکن بیلمن
نه سهو ایتدم که بو ویرانه دیر آشیان ایتدم

مخالف دوردن کلکون شراب آقانه دکشوردم
سرود چنک و عودن ناله و فغانه دکشوردم

دخی ذوق وصال دوست شوقن ایتمنک بیدن
که بن ذوق وصالی محنت هجرانه دکشوردم

بتنه ای باغبان معذور دوت کلزاریدن
که بن کلزاریرن کلبه احزانه دکشوردم

کونکل ویردم فنا وفقره ترک اعتبار ایتدم
بحمد الله که آخر کفرمی ایمانه دکشوردم

نقاب صورت حال ایلدم خون جکر سلن
عیار سوالغی درد وغم پنهانه دکشوردم

کونکلدن ذوق بولمزدم چیخاردم خاک کوی
قاشی یار ضد یکیله کلن بیکانه دکشوردم

فضولی بنده ذوق عافیت آزاته کیم جوخ
من آنی آرزوی طلعت جانانه دکشوردم

[illegible]

ای کمان ابرو شهید ناوک مژکانکم
بولمشم فیض نظر سندن سنک قربانکم

کاکلنک تارینه پیوند اتمیشم جان رشته سین
باشنکیچون بیر ترحم قیل که سرگردانکم

نوله قیلیم ترک می منت قیلیت زاهدلره
سیلرم می تشا بن کیم سنک حیرانکم

شانه وش یوز ناوک غم سانجیلید جانمه
تا اسیر حلقهٔ گیسوی مشک افشانکم

ال چکوب قطع نظر قیلمش علاجمدن طبیب
بیلدی کو یا کیم جراحتلر سنک فتانکم

جانه میلنک وار ایسه حکم ایله تسلیم ایلیم
پادشاهم بن سنک بر بنده فرمانکم

یلده پرواکسر خلق عالم عید اچون
دمبدم عید نبات لبینن سنک قربانکم

غنچه قیلمش دوکل آحمرد دلمش کونکلمی
آرزومند رخ آل و لب خندانکم

قان ایدوب باغرم ایتیم آه تیمه هر دم افلاک
حرمتم دوت بیر ایکی دم کیم سنک مهمانکم

ای فضولی آتش آه ایله یاندوزنک نه نی
غالبا صانیدی که شمع کلبهٔ احزانکم

زایر میخانه ام منع سجده سیدر طاعتیم
عشق پیرم نقد جاندر زم توکل نعمتیم

هر نیکا باخسم صراحی تک سجود ایتمیک ایشم
هاندا ایسم باده دوشمک ایاغه عادتیم

طورمه زاهد اگر صورتده ایلر اعتراض
اختلاط ایتیم آنی شرمنده ایلر سیرتیم

[illegible]

یا قمه جانم

[illegible]

یاقمه جانم ناله بی اختیارمدن صقن
توکمه قانم آب چشم اشکبارمدن صقن

سو دیرور هر صبحدم کور یاشی تیغ آهمه
چوخ نی ایچمه تیغ آبدارمدن صقن

جور اودی یا خندی نی یایمده دور رهی ای کونکل
بیرتو توشمش آتشم قرب جوارمدن صقن

تن ایودر غفلتکی جهد ایله ایجاد ایتیره حک
آفت سیل سرشک بیقرارمدن صقن

کلمه قبرم اوزره ای عشق ایچره بن تک ایمین
طعنه دانه سرشکانک مزارمدن صقن

شاه ملک محنتم خیل سپاهم درد و غم
خیل بیحد و سپاه بی شمارمدن صقن

گرچه بیر خار رهم کیمسه نه آزار ایتمزم کوزه
چوق خفار ایله نظر قیلمه عیارمدن صقن

ای فضولی جانی مجبوب که سوسن رحمی وار
قیل حذر انجق بیر بی رحم یارمدن صقن

کرم قیل کیم ساقی التفاتنک مینوا اردن
النکدن کلد خیری دریغ ایتمیه کدالردن

اییرغرتر بیر سکدن اور که آشنا ایر توخ
ایاغنک کیمسه باشکیچون بیزم محنت سیرالردن

صبا کویینده دلدارینک غبار افتاده لرحالی
بیزم بزمه بردن کلور سن بیرخبر ویر آشنالردن

دیمه زاهد که ترک ایت ایتمیز بتلر تماشاسن
بنی کیم قورتارور تنکری صاتاشدرمش بلالردن

کیرت مسجدلره کر مقتدالر بیر و اولمن
بودر وجهی که هرگز کورمدوم نور مقتدالردن

[illegible]

٧٠

زاهدا طعنه ایلین دوندریوزین محرابدن
موبچه بولمز اجر نیکت کافر مسلمان ایلین

درد هجران ناتوان ایتمش فضولی خسته نی
یو خمیدر یارب دوای درد هجران ایلین

نوله زاهد سبحهٔ کفر زلفنک ایمان اولدغن
شیمدی کورشلرمیدر کافر مسلمان اولدغن

بن اگر عاشق اولوب دین ویرمسیدیم غارته
کیم بیلوردی عشق ملکنک کافرستان اولدوغن

قیل ثواب ای کوز توکوب قان وقف نعمت اعاظلر کبی
میل ایدنلر عشقمه بیلوبلر باغرم قان اولدوغن

دانه سنکرزقا نمو بیرلکا له کیم کوزدن چکر
آندن ایتدم فهم کونکلم شهری ویران اولدوغن

وعده وصلینه اولکون که ویردم کونکلمی
بن نک بیلمزمیدم آخر پشیمان اولدوغن

عشقنک آن کوروب اولدم اسیر طفل ایکن
بیلمدم کلدکجه بیر آشوب دوران اولدوغن

ای فضولی خوبلر وصلینه ایلرسن هوس
کویا بیلمزسن امل وصلیله هجران اولدوغن

سپهرنک فارغم وصلنده ماه داغ اتندن
غرض عید وصالکدر بو آه کوکون جانبندن

تماشای رخنک عزمینه غنچه آفتاب اما
کلورکن سرعتیله دوشدی یوزیره طشتندن

فلک مجمع بدز شرم رخنکدن یا بدرب چرخی
خجر متون تیر آنی شعلهٔ آهم حجابندن

٧١

شاهد مقصد نوای چنک ایله پرده نشین
تفرقه حاصل طریق ملک جمعیت مخوف

ساغر عشرت حباب صاف صهبادک کون
آه بیلمن سلیم یوخ بیر موافق رهنمون

چهرهٔ زردن فضولینک دوتیدر رنک آل
کور آنکا نه رنکلر چکمش سپهر نیلکون

چراغ کوبدر بیچک آتش نهانمدن
فتیله سینه قیلور مغز استخوانمدن

آچلدی کیرکه غم جان ایوینه روزلر
چکنده اوخلرنکی جسم ناتوانمدن

اودنک تصرف ایدی جسمی قصد جان ایتدی
نوکیدی رحم قیلیب کچدی ایدی جانمدن

بیر ایکیه آنبدی بنی ضعف رشته اول قادر
که متصل توکلور چشم خونفشانمدن

ادای شکر خدنکندر اول صمد اگه خنجر
زبان زمانه توکلی قطر قطره قانمدن

او خنک مصاحبتیله کیچر خوش اوقاتم
هلاک اولوردم اگر تیر ایندی یا نمدن

غم نهانمی ایلر فضولی ایللره فاش
آنین عداید، ام ناله و فغانمدن

اوجلدنک قبرم ای دردلر سنک ملامتدن
که معلوم اوله دردم اهلینه قبرم اول علامتدن

مزارم اوزره قو میل اگر کوینده جاویرسن
قونک بیرسایه دوشسون بااول سرو قامتدن

[illegible]

ای فضولی بن ملامت کوهرینک کنجیم
اژدها درکیم یاتور جورمده زنجیر جنون

یره دوشمز هر نه اوج کیم آثار اولور برکمان
عشق ماه موسی بن مجنونه دوشمش لاجرم
یوخ ره عشقکده بر منزل ره مقصودمه
کام ممکندر اوزن عمرمله زلفکدن ولی
هیچ کیم سر دهانک بیلمز اول عیسی لبنک
شمع رخسارنک نهاد دوت چشمه خورشیددن

کون شعاعیله آنک چرخ فرقه وارای سمان
غم یوکن چکمکده اوزن بیزرنا اولر پرماین
یول تاپور مشدیر اتشی سرکشته کزمکدر همان
بولمق اولمز دور زخانه زنکده خطکدن امان
عالمی غوغایه سالمشدر مجرد بیر کمان
نور چشمم احتراز اولمز یمانکورندن یمان

ای فضولی چکمه کل راه توکلدن قدم
منزل مقصوده یتمکدر مقرر بن ضمان

کوردوب مهلک بیم جورمده بحر عشق طغیانن
براقمش پاره پاره اینه کونکلمی اول آی
بنم چاک کریبانم کوروب منع ایلمز اول کیم
کونکل غم همدمی در قانن ای کوز مردمی توکمه

قاچوب بیر داغه چکمش کوهکن قورتارمغه جانن
اولندرمش کوب ارباب اتحاده قربانن
کورور سرمست چیخند غنچه نک چاک کریبانن
بیلورسن قانه قاندر غم سنکا قومیرانک قانن

کورسم

[illegible]

[illegible]

کوزسم هر کوز آچنده اول کل رعنا یوزن
کرچه کافرسنکا ای بت تیر بواجرایم
پرده چشمده نقش جوهر تیغنک سنسنک
اولمه ای صحرا آتشین فل دکل هر سو برآب
یادرخسار ایله اول گوزم قاپاتس توکر
نازاید ب دوندرمز ای دردیوز قد عشاقن

کوزریو منجه اشک کلکونم دونر دریا یوزن
رغبتنک میخانه دن دوندردی یوز ترسا یوزن
موجه سکزکیم دوتر بحر یکله دریا یوزن
موج اشک اکرم مجنوندر دوتر صحرا یوزن
هر کورن عقده خورشید جهان آرا یوزن
مونجه کیم کوستر مه عشق اهلینه استغنا یوزن

ای فضولی دود اهم تیره ایلر عالمی
کورمسم بیر لحظه اول ماه ملک سیما یوزن

صنع معماری یاپه تا عشقه کردون مخزنن
کون یاتو بولیدور چهر صباکه کوک متاع نمنک زنک
کوز توکر اصرارفیله خونابه لعلن کویا
دورممک اولمز تیغ سیدادن شیرین لبلرنک

دود اهم حقیقتده آچمش کواکب روزنن
نیچه اهم داغندیر کوندز تعلیش خرمنن
کیم جکرداغ اول العلنک بولیدور معدنن
کرفلک دوتش فریادش داش اتیه عشاقنک تنن

صبح تک چاک ایت فضولی پیرهن عشق الجره کیم
بیلمیه کیم کریبانن آنک دامنن

[illegible]

سیلاب سرشک ایتدی بنی غرقه فضولی
تا دور جدا قیلدی بنی بت سیمبردن

کوهکن نیک تیشه‌سی کند اولمش بر داغ ایلن
بن قوپاردم صانسم نیک داغی بر دیرناغ ایلن

غم یولنده بن قالوبن گتیه مجنون نه عجب
سایره دشوار اولور همره ایتمک صاغلق ایلن

گرد راهینک ویرمه کوزیا تسکین نوله
دوتمق اولمز سیلابنک آدکن تپراغ ایلن

غم او غورلر عشق بازارنده نقد عمری
قیلمغ اولمز سود داده یمان اورتماغ ایلن

روضهٔ کونیکده بولمشدر فضولی بر مقام
کیم اونکا جنت قوشی یتمز نیک ایل اوچماغ ایلن

تا سرشک دیدهٔ فرهادی گوردی لاله گون
چشمه‌لر سویی کوزدن صالدی کوه بیستون

تا علم قالدی ردای آتشیم شرم ایتدن
قیلدی خورشید فلک زرین کوش سرنکون

داشن بغرلو اولمیدی بیستون فرهادیچون
سوینه کوزلرندن آقدردی سیل خون

ای کوزم دامن دغیله صبر دوتام ایلمه
نستم فرهاده کیم بر داغ آلمش زبون

قوش یوا صالدی کیم سرگشته مجنون باشنه
خار و خس جمع ایتمش سیلاب دریای جنون

تا کورندی صفحهٔ حسنکده خطنک رنگ شین
داشه چالدی آفتابنک ساده لوح حسن دون

تسکین بولور جگرده حرارت سرشک‌له
سوز دلیله سینه‌ده راحت اولور فزون

ای خون دیده کیمه جگردن تعلقنک
مهرنک صالوتمه سینه دن ای آتش درون

هرکون بزه سعادت وصل ایتمدنک نصیب
هردن کوتور رخوستنک طالع زبون

اول غمزه خنجر سینه‌یه براو غراتمدنک نیجه
کس هردم آشنالغنک ای بخت واژگون

ای چرخ قیل فضولینک آهنکدن احتراز
کیم هرکون ایتمیه یدی طاقنکی سرنکون

اگرچه آیینه تک گیجه‌یم جهان جمله وارندن
هنوز اردومجه در قید تعلق زلفی تارندن

شهید عشق اولوب فیض بقا کسب ایلمیش خوش
نه حاصل بی وفا دهر حیات مستعارندن

جبا آتشک آه پرشرر قیلمش بنی فارغ
جهان قصر سیم اندود و کاخ زرنگارندن

گوروبمز صورت امید وصلنک لوح جانمده
نکدر در مکدر اول آیینهٔ جسم غبارندن

اورانور رشتهٔ طول امل دیدار دوقیله
خم آچلدی قچا اول کلچهره زلف تابدارندن

سکادر آدتنه طوف کوی یار ایتمیکده
خس و خاری قارای ناقهٔ مجنون رهگذارندن

فضولیدن ملامت احترازن ایستین کو یا
دگل واقف دل سوزان و چشم اشکبارندن

دون دوشمشسن که فضولی بنکا قربان اولسون
سنکا قربان اولیم کینه نه احسان‌در بو

سها دردر مجنون یره ایتمش یاسمن آهو | باشنده قوش قنادی برک ایاغنده سلاسل بو
بنکا زان فلک چکدردی اول مومیایی جورن | کوروب هر بار مویی نیجه ارزدر ایتمش اول جادو
اولور رسیل دل ادوبان تانک داغ سینه هردم | اکرچه زهمدر یا صدف قدا کراه الملک سایه برو
ترحم قیل یوشش قدمه وهم الیله اهمدن | ساقی جنجنه که یاندا اوخ اکلی ن ایرد
نه دردیدم رخ صافنکده عکس هر دم خشم | دیده کلمش کمسیله رود دریا قطع ایدب هندد
قاشنک یادی فراقندن خدنکنک کبی انجلدم | نیجه بیر چکدر عشقنک بنکا ظلمن نه کوجدر بو

فضولی آیرو دوشدی یاردن صبر ایتمکه قیلان
دوشوب صحرایه افغان ایدلم سن آیرودن ایرو

بلبل دل کلشن خیار زنک ایلر آرزو | طوطی جان لعل شکر بار زنک ایلر آرزو
نامه و قاصد بیامیله خوش اولمز خاطرم | اولبلرکدن لهجه کفتار زنک ایلر آرزو
آرزو ایلر که بن ننک متصل بیمار اوله | صحتی ایچون صحبت اخبار زنک ایلر آرزو
هجر بیماری تنم باد صبادن دمبدم | کیم که وصل نرکس بیمار زنک ایلر آرزو

اکرچه نیجه‌یی دردنک چمندن یردم که جانم بو | نه حاجت دردی ایکی چکدرد جاندن عیان‌در بو
خدنکی سایه سنده خوش کچور اوقاتیکی ایدل | که کلزار حیار زنکی سرو روان‌در بو
توتوشدم آتش دلدن کریه غرق اولدم | اکرچه بیر شراره اوددر اول بیر قطره قاندر بو
جهان قدنک اوزره کاکلنکدن قیامه‌لر دوشمش | قیامت ایتدی فتنه آخر زماندر بو
دیدیلر بیخبرلر باغ جنت کویکه بنکزر | خبر ویردی بنکا آندن کلن آدم یالاندر بو
دمادم خوبلر جوریله آرتر لذت عشقنک | یاندر بو که تحقیق ایتمدین دیرلر یاندر بو

فضولی قیلدی فریاد و فغانم تیز کردونی
هنوز اول ماه صورتم کیم نه فریاد و فغاندر بو

عاشق اولدم بیر تازه کل رعنایه | که صالور آل ایله هر دم بیز بوز غوغایه
لب اوروب قالب فرسوده‌یه که جبین قیلور | که سراسیمه و عریان بیراخور صحرایه
یوزینک قانلو کینیکی آل ایتدیم کیم | الت صنعت وله اول لب ببلیه روا
بونه ایشدر که بیر ایکنه کیمی انجلدوب | صالور ایلک کبی هر دم بیر اوزن سودایه
ایاغیمن باغلمش آواره لزنک صنعت ایله | یوخ نهایت سر کوینکده کزن شیدایه
لخت لخت ایلمش ایکن غمزه دری قیشنی چکوب | چاره زاولمدی بیر کون بن غم دیدنایه

[illegible]

حقیقت خطینی یازمق دیلرسن لوح دلده تنکریا

صنملر سنکدلر در اتیمزلر سوزای واعظ

سنک نازنک کورنده عقل قالمز حسن تقدیر

بولنده نظاره مقدمنکله خاک اولن چوقدر

خطن کلر خلرنک منظر رتو دشتی مجاز ایله

تیرلی هوده بن تنک اوتلره عرض نیاز

امان ویرلب طبی دیداره بردم ترک ناز ایله

خرامت پیرقدم نک خاکساری آغواز

فضولی جانه تا پشورندنک خیالن سیمدر سوآن

سنکا کیم دیر که هرنا محرمه افشای راز ایله

باتلی قانه او خشک دیدهٔ کریان ایچره

پر ایدر سینه سوزانمه کلخن دیدهلر

جان ودل ایچره نه صاندردم اکر بیله ایدم

آکه کوراو خلرنی دیدهلرمدن ایدل

چاک کونکلم یارانده یار شوریکا

قد نکاسرو دمیش غنچه لرنک طعنه دن

پر الفدر صانمه سن کیم یازیلور قان ایچره

بسکه یاتمشدر اوقنک سینهٔ سوزان ایچره

که دکل کیرنو غمم لعل لبنک جان ایچره

چقدر اولمیه که ایته مژکان ایچره

عقد شبنم چوش ولور غنچهٔ خندان ایچره

دوران باد صبا هیچ کلستان ایچره

ای فضولی کیمه سوزدلمی شرح ایده یم

یوخ غمم کیمی یانن آتش سوزان ایچره

[illegible]

[illegible]

ای فضولی ورع ایله ره مسجد دوتمش

سن ره میکده دوتادمیه بو کمراه لره

نه اول ماه بنم آلده قرارم بو کیجه

شمع وش محرم بزم ایلدی اولماه بنی

هم وصالی اوررادده جا هم هجر افغانی

نه تو تو ندر که چنچر چرخه دل سوزاندن

صبحه صالدی بو کیجه شمع کیمی قلمی یا

پاره پاره جکرم ایلدی نه ندر اولسون

چقه جقدر فلکه ناله زارم بو کیجه

یانه جقدر نه هجر اودنه وارم بو کیجه

پر عجب شعله دوشدی سرو کارم بو کیجه

هجر داغنی اوررلاله عذارم بو کیجه

اوله کیم صبح کلنجه کله یارم بو کیجه

اول پری کویه اکر دوشمسه گذارم بو کیجه

وار ایدی صبح وصالینه فضولی امید

هیچ حسرتیله جان فکارم بو کیجه

ای نهال سرو در قد قاشنک نون اول نهال اوزره

اولوب حیران کوتورمن خال و خطکدن نظر کوزه

خم اتید قامتم کرترک سرقیلدمه معدوم

زلال خون دلندر کوزم پیمانه سی مملو

اول نقطه نون خالنک اول مشکین هلال اوزره

کوزم مردملریدر نقطه اول خط و خال اوزره

نه عذرم واراکر دیرسه او لمز نقطه دال اوزره

حباب آلتنده در اول نقطه کیم قورلر زلال اوزره

[illegible]

[illegible]

چکمز اولدی کوکلم اوخلر بوکین اول سرو دلبر
چاک آته اوخن رحم ایده بیچاره سینه

هانی کوزیاشی کیمی اهل نظر کیم بو کوره ب
بر ایچم سودیره دشت غمنک آواره سینه

بیر بیر یله چکشور کرد رهنک چون مژه‌لر
کورنه قانلر دوشه چکبدر اولزنک آرا سینه

هر طرف عکسلرم درکورنن پا یعلوب
کلدی می خلق شرشکم سوینه نظاره سینه

بیلمزم کیم نظر اهلینه بسنی اکسلدر
غضب ایلر نظر اتمیم مه رخساره سینه

ای فضولی جکرم قانی قویمز توکله
جان فدا اول صنمنک غمزهٔ خونخواره سینه

باغه کیر بلبله عرض کل رخسار ایله
یوخ کلن غرضی بلبل کوزنه خار ایله

باغ شاهدلرینه زلفله چشمنک کوستر
سنبلی درهم ایدوب نرکسی بیمار ایله

غنچه‌یه لاف لطافتدن آغز آچدرمه
لحظه لحظه آنی شرمندهٔ کفتار ایله

سروه آزادلغ آهنکیله یارشر قدنک
آنی هم شیوهٔ رفتاره کرفتار ایله

وار دنیانی کوکل جهد ایدوبن ترک ایدم کوس
خواب غفلتده ایکن اوزنکی بیدار ایله

ای جکر زخمی آغز آچمه خدنکن کوروبن
سینه راز نهانم تیر اظهار ایله

کس فضولی طمعنک غیر تمنالردن
هانده او لب سنک طلب دولت دیدار ایله

[illegible]

بر فقیرم

[illegible]

بر فقیرم دورسون کیمسه بکا تعظیم ایچون
خانه‌ده قیامی کوزم سوی غبار رهیمه

غافلم سر لب جان پرورنکدن تا خطنک
قوندور پدر کرد مرآت دل آکاهیمه

ای فضولی یاره دوندردم یوزم اغیاردن
خصمی چوق کوردم صیغندم صمد اللهیمه

بر بکمز عزتی مجلس ایچره باده ایله
حرامزاده‌نی قومنک حلال زاده ایله

ویرور ستم سبقن طفل خطنک الفنک
قومه اول ایچی قرانی بو لوح ساده ایله

بنکا زمانه مجنون مقدم اولسه نوله
اوینده شاه برابر دکل پیاده ایله

قاشنک بلاسنه دوشدم فلک غمن چکرک
بوکو جلوه‌یی چکرا ولدم اول کشاده ایله

قاپونکده خم قدمی کردرب یورر کونکلم
ایتوندرر بو کورر هر طرف قلاده ایله

هم مدرس علم جنون هانی مجنون
که بر مراد آله دوربنده استفاده ایله

باشم ایاغنکا کردوشه منع ایلمزم
نه ایلدیسه بکانم وار بر قباده ایله

بنی صاغنمه فضولی غم ایچره مجنون تک
که بن زیاده ام آندن غم زیاده ایله

خوش در کیون طالعنک کیم دوشدی اول خاک دره
اهل دولت دوشدی من دوشدی تیرن بیر یره

[illegible]

فضولی بهره ویرمز طاعت ناقص ندر جهدنک
کرم قیل زرقی طاعت صورتنده حددن آشومه

ای وجود کاملنک اسرار حکمت مصدری
مظهر هر حکمتک سن سن که کلک قدرتنک
اختری مسعود اولن اولدرکه طبع پاکنی
جوهری معیوب اولن ناقص نهم کیم متصل
دفتری اعمالمنک خط خطادندر سیاه
محشری اشکم ویرور سیلابه کر روز جزا

مصدر رد اولدن اشیا صفاتنک مظهری
صفحه افلاکه نقش ایتمش خطوط اختری
قابل فیض اوله لطفنکه صفای جوهری
ساده در خطنک خیالیله ضمیرم دفتری
قان توکر چشمم خیال ایتدکجه هول محشری
اولمه مقبول درکاهک سرشکم گوهری

گوهر بدر عشق بحرینک فضولی آب چشم
لیک هر گوهر که لطفک قدر آنک مشتری

ای وجودنک اثری خلقت اشیا سببی
سید ابطحی و امی و مکی و زبی
صفت ذاتکله ایوان رسالت صدری
انبیاده کیمه سنک تک بو میسر در کیم

نبی اولدوقکه بالفعل کرکمزدی نبی
هاشمی مدنی و قرشی و عربی
شرف اصلیله فهرست رسل منتخبی
آدمه وجه مباهات اوله عز نسبی

٨٢

نوله کر صاله فضولیی غم هجرانه چرخ
وصل ایامنده اول غافل آنی مغرور ایتدی

ای تغافل پیشه هر عشقک قیلان شیدا سنی
ضعف ایلدن یاشوروب احوالی حلوتی
کربنی خوابیده اشکم نهان ایلر نه سود
واله ذوق لب میکون و چشم آلکم
حالی ایتمیدر نشیدن محبت دوستلر
کوشه محراب دوتمشدم ره زهد و صلاح

وقف دل کیم اولدر آنک جنس کو استغنا سنی
ناله بی اختیار مدرقیلن شیدا سنی
حانده اولسم محنت عشقنک قیلور شیدا
ساقیا صهبا خراب ایتمش صهباسنی
عیب قیلمنک کوریکز عالمده بردرسوا سنی
قویمدی اوز حالمه اول نرکس شهلا سنی

ای فضولی پر صنم زلفنه کونکلم باغلدم
جکدی زنجیر جنونه عاقبت سودا سنی

برقد خاکه حسنک آفتاب عالم آرا سنی
ایکی کوز دروشن ایتمش شکلم قاتنک سوقی
بوکولمش قدقن تاره کور قبلار لعلنکدن
زحنک اوزره خم ابروکنی کورمک ایستدرم اما

کوتوردی پرتو زیر مغبر لعلنک مسیحاسنی
عصاسی معجزی کور کیم سکا ایمش بودرمانی
خطادر حکمن سو چوخ نعری چوشن بولنسوقی
آتین دشوار الورکون وار ایکن کورکی ایالی

٨٣

٨٤

کتدی الدن صنمنک سنبل مشک افشانی
نه دورا ایتدی پریشان بن سرکردانی

ایله معتاد اولوبم آتش هجرانه کیم
کورمسم یاندریسته بنی هجرانی

کوکده آهم یلی سوندردی چراغن کوکشنک
یره اشکم آقیتبه صالدی درغلطانی

کوزیاشینه چکر لعل لبنک صورتنی
دمبدم خامهٔ مژکانله باغرم قانی

چقدی جان کیمسه یه اظهار ایده مدم دردم
نیلیم آه بو دردنک اولور درمانی

ای ستم داشنی بی دردلره ضایع ایدن
یا باکور هر نه دتشیله دل ویرانی

دیر جان تیمه جانانه فضولی عجب
هر کیشی کیم صورا در جانی ایچون جانانی

کیجه‌لر ناله‌مه کردون تماشا ایتدی
ای دین موسی عصاسی قطع دریا ایتدی

نادکنک کوکسیم یاره اشکم دوره کوز بردن
سن اظهار اعجاز مسیحا ایتدی

هر دمنکده بنک مسیحا زنده جاوید اولور
کیجدی طوف کعبه دن داوجاغنه پروا ایتدی

آشنا یارو ضعیف کونکده دودمدن دل
سجده دن دور دقجه تغیر مصلا ایتدی

هیچ عابد بکمدی لعلنک که کوردقان کونکنوب
یوخسه ورزانچه زاهد ترک دنیا ایتدی

ضعف طالع کسدی دنیادن نصیبن زاهدنک
ترک ادب بیدادنی بیر مهر پیدا ایتدی

[illegible]

٨٥

ایفلک یوقدر لباس فقردن عارم
اطلس ایلمشم اوستون محقرشالی

انجوش اولکیم عشق حرفن بیر دخی تکرار ایلمز
خشر دیوانده کوریج نامهٔ اعمالی

هیچ کیم یوخدر که نالمدن شکایت ایلمز
شکر کیم یوخدر نکا عرض ایلین احوالی

نیتم اولدر که رخسارنک کوروب جانم ویرم
مصحف رخسار ایله قیلمق مبارک فالی

صبح و شام اول قبلهٔ ابرو مقابلدر بکا
ای فضولی تنکری کوردک ساخلسون قابلنی

یار قیلمز بکا جور و جفادن غیری
بن آنکا ایلرم مهر و وفادن غیری

ای دین غیره کوکل ویرمه یا نبده کوکل
سر زلفنده اولان بخت قرادن غیری

قیلدی مجنون کیمی چوخلر هوس عشق ولی
دوز مدی بو اول مهر و بادن غیری

مشک چین نفرتکله ایلیه دعوی عجب
نه اولور نوری قراقولده خطادن غیری

لبکا چشمهٔ حیوان دیرم کیم که لبنک
وار بر جانه بر ار فیض بقادن غیری

هیچ کیم بلمدی تحقیق ایله آغزنک سرن
علم غیبی نه بیلور کیمسه خدادن غیری

ای فضولی بیزه تقدیر غم ایتمش روزی
قیله لیم صبر ندر چاره رضادن غیری

[illegible]

عزم کونیکده کوکل یاریغ ایتیر نیردن
المزدن نه کلور خیر دعادن غیری

فقر ایمش فقر فضولی شرف اهل وجود
اورنکا ایلمه همدم فقرادن غیری

ترشح قبرمنک داشندا ایمس چشم منک یاشی
خیال ایلر کورن کیم لعلدندر قبرمنک طاشی

نه زیباسن که صورت باغلمز تصویر رخسارنک
تحیر صورت ایلر صورتنک چکدکجه نقاشی

نوله گرداب غم دیره دل ایرکشته دنیا
صالور کیم جرخ کبور عالمینک کیم جرخ کبورباشی

سپهر پرکو اکبدن کل درده دوا ممکن
خیال اتمینک ویره یارب هر غم بو جشتخاشی

بقاسی ممکن اولمز اوله کیم دیوار عمر نکده
مه و خورشید دن خشت بنا افلاکدن کاشی

ویرور اموات حبا باده کویا کیم خشخوب هردم
صالور قیض بادیه خمخانه اوباشی

فضولی نی ره عشقکده اشک و آه ایدر رسوا
بلادر هر کیمنک بیر یولده غماز اولدیبولداشی

حاصلم یوخ سرکوینده بلادن غیری
غرضم یوخ ره عشقکده فنادن غیری

نی برزم غم ایا باده نه بو سنک بله ییر
اوده یانمیش قورو جسمده هوادن غیری

پرده چهره هجران کونی ای قانلو سرشک
که کوزم کورمیه دل ماه لقادن غیری

حیرت

حیرت ای بت صورتنک کوردکده لال ایلدی بنی
صورت حالم کورن صورت خیال ایلدی بنی

مهر صالمزسن بکا رحم ایلمزسن بوتجه کیم
سایه تک سودای زلفنک پایمال ایلدی بنی

ضعف طالع مانع توفیق اولور هر نجه کیم
التفاتنک آرزومند وصال ایلدی بنی

بن کدا شاهه یار اولمغ یوخ امانیلیم
آرزو سرکشته فکر محال ایلدی بنی

تیر غمزنک آتمیه کیم باعرم دلر قانم توکر
عقده زلفنک آچمیه کیم آشفته حال ایلدی بنی

قد و ابروی ایمش بنی یوزینک جوانلر عشقنه
هر زمین مهوش اسیر خط و خال ایلدی بنی

ای فضولی قیلمدم ترک طریق عشق کیم
بو فضیلت داخل اهل کمال ایلدی بنی

هر کورن عیب ایتدی آب دیده کریانمی
ایلدم تحقیق کورمش کیمسه یوخ جانانمی

لحظه لحظه خوبلر کوردم که جان قصدنده در
پاره پاره ایلدم من هم دل سوزانمی

هیچ یوخ تیورمه کوکلره افغانم ایکا فرقتن
اینجو نور کو یا مسیحا ایشه راه جانمی

قیلمه هر ساعت بنی رسوای خلق ای برق آه
ایلمه روشن شب غم کلبه احزانمی

چیخمه ای دیوانه بازار ملامت دردیو
دمبدم چاک کریبانم دوتردا بانمی

هانسی تب در بیلمدم آیا غارت قیلن
سنده ایمان یوخ که سن آلدنک ایمانمی

[illegible]

ای پریوشلر جفاسین اونوتمنک لطف ایله | ایلمنک بی جرم جفا معتادی اولمش کونکلمی
وعده وصلیله ای کلرخلر اتمینک مضطرب | محنت هجر ایله آرام بولمش کونکلمی
خنجر بیدادیله هر دم اورر زخم اوزره زخم | اوچ بیردم کوردم اولمش اوکلمش کونکلمی
پای بند لطف اولوب بر یرده ساکن بولمادیم | دشت حیرتده ترددن یورولمش کونکلمی
سیمبرلردن کلن دلداری غمیش چاره‌یه | عشق معمور ایلمک ایستر بوزولمش کونکلمی

هر زمان بر آتشین رخساره سوداسین چکر
ای فضولی کورباو دلداره اوروشمش

صبح کیم بلبل آچر اوچمغه بال و پرینی | کل یاخوب آتشی صبا دورر کورکه خاکسترینی
کوزومی یوزومی آراسنده نرم سید او کیدی | که کورمدی سو چیخوب یومیه خاک درینی
موج اشکم کوروب ابر دیه صالدی چمنه عجب | که سو دیری چیخار و اول قلیجنک جوهرینی
دوستی وصفی دیدم اول غنچه دهن آغزندن | ایشدوب صالدی بیابانه دیکیر کوهرینی
کوز یوزینه کورمز قالمز او کرا اول آه تو | فتنه یاشینه مشرف قیله کوز منظرینی
رشحه جام ایر دوتدی نوله کر ساقی | کله قورتاره بیر آله ایاغی ترینی
اوله نظاره مزه جمع فضولی ظالع | کل دویا کیم بو سپاه ایله خوبان کشورینی

[illegible]

کر دیلرسن

[illegible]

کر دیلرسن ایده سن نظاره دیدار یار | کید اوزنک کورمه راده دیده روشن کیبی
صاف نظردن لعلی کیم کورنک سرشتک آل تک | لعل ایچون هر دم آغارمه یا معدن کیبی
کارکاه صنعدن پر صورت ایت نقش ضمیر | بن خیال اتمه کلن سر رشته سوزن کیبی
دامنک دولدرسه کرد دریلن توک ابر تک | دری ایچون تلخ اتمه کامنک بحر تردامن کیبی
کوز یاشیله دانه دن جمع اسباب اتمه کیم | یله ویرور دهر آنی پامال ایدر خرمن کیبی
بحرلر ایلنک مطلق تر اولمز دامننک | کر هوای عشقله مملو ایلنک بیلکن کیبی
خانه او قایولو تنک کونت عصمت بولن | آچمه کوز دیوارلر دهر اوه روزن کیبی

ای فضولی منزل مقصوده ایستمک ایسترسن
هیچ رهبر یوقدر اطوار مستحسن کیبی

می پیاپی صوندی ساقی قلمه لایعقل بنی | اتمه هر دم دولت دیداردن غافل بنی
زهر قهرنک ایچدین واز قصد قتلم ایتمه | آنجیون ایچیم اولدرمک اولور مشکل بنی
عار قیلمه‌دن نکار تشنه آب تیغنکا | اولدرر حسرتکه اولدرمزسن ای قاتل بنی
ایلخوش اول سرمستلیق وقتی که رفع اولور نقاب | ذوق می خیال یارایلر بسکا مایل بنی
دونه دونه لعل میکون کی برای غنچه لب | قیلمسون می رنک جام باده خونین دل بنی

[illegible]

قامتنك خدنكه سرو نك اكلمز باشی | نه سلور اهل طریقتك روشن هر باشی
اوكونور دیده كه حیرانم ازلدن یوزنكا | اولدی معلوم بولا فنده كه جو خضر ریاشی
اشك طفلی ره عشقكده دوتوبدر اتكم | قورخولقدر نیجه صالوب كیسه الودم بولدی
تیدی ای دل عجبا ضعفمه كه جكر تصویرم | هر زمان دایرهٔ حیرته نك نقاشی
محتسب تنكری چون كل نكا جوخ ویرمه عذاب | میل مسجد می ایدر میكده لر اوباشی
كسدی بن شیفته دین اهل سلامت تونی | بسكه اطرافمه جمع اولدی ملامت داشی

ای فضولی نه بلا اوجلار كیم كلسه سكا
سبب اول قاشلری یا كوزیدر یا قاشی

مكر جواب ایچره كوردی كوزنك ای كل اول چشم سهلانی | كه فلكده طرفه تعین ایچره عرق تك آدینی
یوردی آهی كردونه اول مه كوره نه كافر | دیمز كیم كوكده بالله ایجده ناكه مسیحانی
جكرسن ای مصور صورت اول مهوشنك اما | نه حكمتدر عجبا جكلمك قاشلری بالا
بلادر شهرلرده بن رسوای خلق اولمغ | نه خوش فرهاد و مجنون منزل ایتمش كوه و صحرانی
كوردوكمز یارلر جكلكش الم تماشیسنه جمع اولمش | اكر بالكه كوردوز اول پری كل كور تماشانی
دوتوب دوشلر باشمده آشیان پروانه كلمشلر | جیقوبی آهم اودی یردم یاقان دبو غوغانی

جكرم اودی نهان ایكن ایله ظاهر ایدی مردمك | كوره یم بر نیجه تب چشم تر شراره فشانی
دوتلم كه زلف سیاهكی دوتن ذره ثابت اولور كتنه | نه روا كه غمزه قاتلنك كنه ایتمدین تكتی بانی
بو بلا صانمه كه بالیدی قدكه یاسور دیر یوزنده ما | بو یره یوردی غمنك كه فلك ایتدی فغانی
نیجه قد و خط ور غم و درد و رنج و بلا ایله | بو كته قدتنو كه یاتمی نیجه كوكلمی باغ جانی

ستمنك دانه ایله یانیسی شوق بدنی شكسته قصوریم
بو علاقه ایله بولوری صورن و نه نام و نشانی

ای صف كن تو مژنك زلف ملامت شاهی | هر كره زلفنكده بر دام تحیر دانه سی
بلبل جان اوج استغناسی حسنك طایری | طایر دل پرتو شمع رخنك پروانه سی
كوكلمی قیلمش خیال مردم چشمنك وطن | شكر كیم مردم نشین اولمش بو غم ویرانه سی
دور خیال زنكده خطنك هیاتی عشق اهلنه | بزم غمده قانله دولمش بلا پیمانه سی
شمع رویك تابی خورشید قیامت پرتوی | حقهٔ لعلنك سوزی خواب عدم افسانه سی
ضایع اولمر وحدتده دل آواره نعیم | بستهٔ زنجیر زلفنكدر دل دیوانه سی

قالمویاتیسن بسكه یا سحمیشدر فضولی هر طرف
لاله رنك اولمش حبابی كبی غنجانه سی

[illegible]

چکرنینک دایره چورده حرز ایچون شکرین
کیجه نالملر فلکدن خم قیلدی چنکه بنکرو تم
نیکه آیدن فلکنک صفحه سنک قادوزوب پورنس
صنملر سجده سین عیطا پیلن زند ابجرز اولمز

حمیده قد منکت باهوده جرکنیمز نو برکاری
که هیچمز نرده دن چنکنک صدای ناله زاری
دیریجه قاشلر طاقیده صورت صنع معماری
قیلورنینک رشته تسبیح ایشین پرتار زناری

فضولینیی دهانینک حیرتی پر درده صالمش کیم
نه پنهان ایتمکی ممکن نه اول دردنک اظهاری

ای هر تکلم خط سبزینک حکایتی
ایرمیش صحیح نقلیله ارواح قدسدن
دل کشورنی غارت ایدرلر دخو بلر
بیلدیم طریق عشق خطرناک درو لی
قدنک هلاکیم دوشه پیلن ایا غنکا
بس کیم سنی کورنده کیدر بندن اختیار

وردم همیشه مصحف خطنک آیتی
عیسی یه معجز لب لعلنک روایتی
منع ایتمیدی شحنه شوقنک حمایتی
بن دونمزم بو یولدن اولم اولسه غایتی
پر درده دوشمشم که بو نیمز نهایتی
کلمز بیانه محنت عشقنک شکایتی

شکایت فضولی ایتمه فغان یار قیلیه جور
کیم اهل عشقه جوردر آنک عنایتی

٩٢

[illegible]

مزنک

[illegible]

ثرنک خنجر زرین کونکلم یاجرنا غرینه قیتیم
بقا صورت شیرین ایچون توفیق معماری

آنکا جادولرینک یاری نه تعلیم فسون ایتدی
بنای عشق فرهادینک ییلین بیستون ایتدی

فضولیدن ثبات و صبر جور و قهر ازالیسته
کیم اول بیچاره نی درد و غمینک بیچه زبون ایتدی

ای چنک فکری تموسوداینک سرمایه سی
باش تو یره هر صبحدم خورشید کن حا پایه سی
کورمیش مهد زمین بیر طفل سن تک نازنین
سن مست سلا کوتن زیور قیل ای اهل صلاح

اولمون باشمدن اکسوک سرو قدینک سایه سی
بو سعادتدن آنک کلدی کیجه آرتر پایه سی
دهر زالی چرخ نا قلمش با جین دایه سی
کیم نیکا بس مور اولیدم جنون پیرایه سی

برق آهیدن فضولینینک کوییدی خرمنی
دونلر اغلینه بیدار اولمسه همسایه سی

محشر کونی دیدم کورم اول سرو قامتی
ترک ایتمه ایدینک ای کونکل ایام کل کلور
مجنون که پادشاه سپاه وحوش ایدی
صحرا اوزره ایکن بنکا تصویر کوهکن

کر آنده هم کورونمه کل کور قیامتی
البته بولنینک چکلو بیر ندامتی
بن تک مسخر ایتمیدی ملک ملامتی
اوکرندی شهر عشقده رسم اقامتی

٩٣

التخمیسات

دون کوکل دلبره شرح غم هجران ایتدی / جمع ایکن کوکلمی پرپاره پریشان ایتدی

یردوتم دیردی کوکل ناله ایله کوکنکده / تمدی پرپره هرنیجه که افغان ایتدی

وعده ویردی جکرم قانن ایچه مژکانک / انتظار ایله بو حسرت جکرم قان ایتدی

غمزه تیغیله کوزنک کوکلمی یوزپاره قلوب / هر برین بر هدف ناوک مژکان ایتدی

قیلدی محرابه قاشنک فکری فقیهی مایل / کورنیجه کافر اول وعظ مسلمان ایتدی

کوره لم چوق یاشیمی دیده که مردم ملک آب / غم هجو منده بنی اشک ایله پنهان ایتدی

ای اجل جان طمعن قیلمه فضولیدن کیم / بر کمان ابرویه چوقدن آنی قربان ایتدی

ای کوز اول نرکس خونخواره نکاه ایتمه دیدم / روزکارم غم هجر ایله سیاه ایتمه دیدم

ای کوزم یا تو سرکشته لیکنک ترک قیل / سرو قامتلره قطع سر راه ایتمه دیدم

ای کوکل عمری ویردیله عاشقلغ ایله / باخمه هر غنچه لبه کلرخه آه ایتمه دیدم

باخمه ای جان خط رخساره محبوبلرنک / هرزه هرزه طلب رفعت جاه ایتمه دیدم

قیلمه ای عشق بنی عرض پری چهره لره / صورت حالمی لهو ایله تباه ایتمه دیدم

ای فضولی می معشوقدن ترک ایتدی / اوزنکی عاصی درکاه آله ایتمه دیدم

حمدی

چیقدی جان کوکلمده اندوه وغم محنت امان / ای بنم جانم سن کوکلم سنکله شادمان

سنسیز اولمن آیرو محنتدن بلادن بیزرمان
الامان هجران بلا و محنتدن الامان

بلبل زارم کل رخسار آلنکدن جدا / طوطی لالم شکر نسبت مقالنکدن جدا

دیرایدیم صبرایلیم دوشسم جمالنکدن جدا / آه کیم دشوار ایمش اولمق وصالنکدن جدا

تیره اولدی روزکارم زلف وخالنکدن جدا / اولدی صحرا منزلم وحشی غزالنکدن جدا

موتک ایچلدی تنم نازک نهالنکدن جدا / اولدم القصه رخ فرخنده فالنکدن جدا

چیقدی جان ناتوان شیرین زلالنکدن جدا / بیلمدم دشوار ایمش اولمق جمالنکدن جدا

سنسیز اولمن آیرو محنتدن بلادن بیزرمان
الامان هجران بلا و محنتدن الامان

سینه چاک و دیده کریان و بدن افکاردر / جان حزین خاطر غمین شیدا کوکل بیماردر

بن بو غم ایچره که دفعن ایلمک دشواردر / مصلحت صوردم دیدیلر مصلحت اظهاردر

سویلدم دردم دلی بیلدی اول کیم واردر / قیلمدی پرسش بس کیم ظالم و خونخواردر

داخی اظهار ایلمکه نه حاجت اظهاره در / ایلیه یم صبر و تحمل تا حیاتم واردر

درکه پیر مغان ایسه کاهیدر بنم

آتش سوزن سختی باهمدر بنم

بن اونک پیر جاکری اولدیغم باهمدر بنم

الکم پیرم اودر لطفنک عذر خواهیدر بنم

غم دلی چون لجه نحانه باهمدر بنم

یحم غم مقصود عشق تربه کی باهمدر بنم

سنیز اولمن آیر و محنتدن بلادن بیرزمان

الامان هجران بلا و محنتدن الامان

ایضاً له

کتور ساقی قدح کیم نو بهار عالم آرادر

زمین سبز و هوا خاک و گلشن رشک جنت در

اول جوان نازنین میلن بن پیر ایتمیه	لفنی عاشقلرنک بوینینه زنجیر ایتمیه
یار یار اولمز کونکل عشاقیله پیر ایتمیه	عاشقه مهر و وفا رسمنده تقصیر ایتمیه
عاشقنک قیدینه یورنیز نک و تزویر ایتمیه	کورمین ساعده یوز عذر ایله تقریر ایتمیه

سنیز اولمن آیر و محنتدن بلادن بیرزمان

الامان هجران بلا و محنتدن الامان

فارغ ایدم جمله عالمدن پهلور عالمی	عیب ایدرده پنجه صبانوبهنی آدمی
تو به یدی دوران چرخ او ز خاطر خرمی	شاد ایکن عالمده چرخ ایتدی اسیر غمی
عشق ناکه اولدی پیدا دوندی مستحکمی	صالدی یوز غوغایه اولکی کیم خم درخمی
تندی محبوبدن غم عشق ایچره صاکمی نمنکی	یار خود قیلمز حریم وصلیه محرمنی
سن که محرم سن صبا بالله انکو بهردمی	سویله ایکل کیم سنکا بخت ایلمز همدمی

سنیز اولمن آیر و محنتدن بلادن بیرزمان

الامان هجران بلا و محنتدن الامان

دفتر عشق ایچره فصولی غره جاهمدر بنم	شیوه مهر و محبت رسم راهمدر بنم
درد منی نابت قیلن عشاقه آهمدر بنم	آه بودعویده بیر عادل کواهمدر بنم

کتور ساقی

٩٤

کتور ساقی قدح بیلکیم تعلل قوت فرصتدر	بو فرصت وار ایکن قوت همیه کیم و صفت غنیمتدر
زمینه کیف یحیی الارض بارشن خامه سبزه	نظر قیل کیم بوهم آثار رحمتدن بیر آیتدر
دیر ار جنت ایچره آتش اولمز بو عجب در کیم	کلستان آتشین کل بیرله رشک باغ جنتدر
جهانی رشک گلزار خلیل ایدن بهار ایسه	بو فیض صدل ابر آهیمخان پاک سیرتدر
او نک مانندہ کیم کلکرک گلزار معانیدر	او نک نیز منده هم سرر دان باغ بهجتدر

آچلدی غنچه طومارو معلوم اولدی مضمونی

بودر کیم نوت قیلمه موسم کل جام کلکونی

کتور ساقی قدح اولدی حال دهر دن اکه	که دوران او زره در بو صبح و شام سال و ماه
خزان دیجو ریده گلزار بزمدن آزان بلبل	چراغ کل یاخو جلوه سرای وصله بوملشدر
کل آچمش خوان وصلن بلبله تکلیف ایدر هردم	که کر مهمانلک خوان خلیل ایتد بسم الله
جهانده دون پریشان خاطر ایدی مع قدح جمع	بوکون گلزاره کیردم کل کتابن ایجمغه باکه

آچلدی غنچه طومارو معلوم اولدی مضمونی

بودر کیم نوت قیلمه موسم کل جام کلکونی

کتور ساقی کتسم عیش خوشدر کل زمانیدر	زمانه فوت ایتمه دهر نک غصه سود و زیانیدر

٩٧

[illegible]

دوكن سايه صالدى باشمه اول سرو بلند
كيم قدى دلربا ايده رفتارى دلپسند
كشاده كلدى كه آه چو لعل تو شخند
بربسته كوردوم آنده توكر ريزه ريزه قند

صوردم مكر بو درج دهنده ر ديديم ديدى
يوخ يوخ دواى درد نهانكدر سنك

اكمش هلالى اوستنه طرف كلاهنى
يوخ دسته تنك كه تيرمش آهنى
زلفين داغتدى كزلدى ابر ايچره ماهنى
كوردوم بوزنده حلقه زلف سياهنى

اول پيچ و تاب چوق نه ره سنده ر ديديم ديدى
دور رخمده رشته جانكدر سنك

ويرمش فروغ شمع رخى كون چراغنه
صالمش شكست سرو قدى كل بداغنه
دون سرو تك باصنده قدم كوزلدى باغنه
بر پنجه خاردن الم ايرمش اياغنه

كلبركنه باتن نه تكندر ديديم ديدى
مژكان چشم اشك فشانكدر سنك

سيرايله باغه صالدى كذر اول سمن عذار
انواع زيب و زينت ايله فصل نوبهار
آچمش كل اوزره سنبل كيسوى مشكبار
يا خمش لطيف اياغنه كلبرك تك نكار

[illegible]

[illegible]

وله

موطرندر نه در عدندر ديديم ديدى
اسيم فضولى اشك روانكدر سنك

في المخمس

تا چون بختين كيو بدم فنا ملكن وطن
اهل تجريدم قبول ايتمن قبا و پيراهن
هر قبا و پيرهن كيسم شال غنچه بن
كرسنكچون قيلميم چاك اى بت نازك بدن

كوروم اولسون اول قبا كيمده پيراهن كفن

كرچه سوداى سر زلفنكده ام زار و ذليل
كيچمن اول سوداندن اولدقجه بنكا عمر طويل
صانمه ترك ايدم بو سوداى كر اولسم بن قتيل
چيخميه سوداى زلفنك باشمدن ايكى يوز ايل

استخوان كلم ايچره دوتسه عقربلر وطن

غالب اولدى صبحدم شوق كل رعنا نكا
باغه سير ايتدم كه بوى كل ويره تسكين بنكا
كل كوروب باد نكهتله در شك سالدم هر نكا
دوشدى شبنم باغبان كير باكل نثار ايتسون سنكا

سبزه تك هر بركنه بير دكه تا بوسورمش چمن

دير ايديم ايدى كنو ريمه هيچ درد اهلينه نك
تا نسى اهم صالميه بير درده دوران فلك
آلمدنك سنده اميد عاشق شن اه ايتمك
اى كونكل عشق اهلينه هر شب كونلور ده شمع تك

بن ديرميديم كه آخر آغلياسيدر كلن

[illegible]

کورنیوتک اولدی اشکمدن چوق یوزلر عرق آب
کوزلریوی تک قیلدی چوق اومردم چشمم خراب

عالمی سیلابه ویردی ای جمالی آفتاب
کورنور مردم کوزینه سیلدن قوش حباب

سویه هر اودکیم کیدر رشک روانمدن بنم

ای خیال خلوتی نقد روانم مخزنی
کوز یاشی اولوردن هر که خیال ایتمسی

لطف ادوب سندن سر کونکده دونکم
کل کوزم نور فضولی تک چخ اعلامنه

ایچمزمی خاطرنک آه دفعاندن بنم

وای نیوزدو ای کیم دلدار دن آیرلمشم
فتنه چشم وخط خونخواردن آیرلمشم

بلبل شوریده ام گلزاردن آیرلمشم
کیمسه بیلمزکیم نه نسبت یاردن آیرلمشم

پر قدی شمشاد و گلعذاردن آیرلمشم

دوستلر بن ناله وفریاد قیلسم عیب ایمش
چرخ بدمهرنک الندن داد قیلسم عیب ایمش

بوناله جهانده آد قیلسم عیب ایمش
غم دیارنده دل آباد قیلسم عیب ایمش

پر قدی شمشاد و گلعذاردن آیرلمشم

قدی اطوبی لعلی فردوس تک شراب کوثری
خلق وخوبی پرملک سیرنده امثال پری

برج افلاک سعادتلو شرف او اختری
حسن ارا مجموع خوبلارنک سراسر سروری

100

پر قدی شمشاد و گلعذاردن آیرلمشم

جانده درج صبح ازلده مهر رخسارنک سننک
بوله تا شام ابدا وسم طلبکارنک سننک

شیمدی جانا اولمشم بن عاشق زارنک سننک
ای ازلدن تا ابد جانم گرفتارنک سننک

چاره قیل کیم بولدی کونکلم زار بیکارنک سننک

دوتدیلر تشخیص دردی چون معالجه ایکم
بولدی بو صحبت کیم صحتدن یا خوند ادلمکم

چون یقین اولدی دوا ایر دردله جانا دیرکم
جان ویرنده کیم تن کبی چون کل یا ای حکیم

باری کورمشن انی ایمدی پرستار سننک

خوبلرنی امتحان قیلمقده چوخ کوردم جفا
ناله زار ایله سیلدیم دردل بولمز شفا

بن صبا دم شیمدی سن بندم ایتسک قیل اکتفا
چونکه خوبلر نده بنده یوقمیش رسم وفا

ای کونکل یر کاینکای ناله زارنک سننک

کونکلم آلدی اول ایکی عیار چشم پرخمار
شیمدی جان قصدن هم ایتمشلرنه مکر ایله کدار

عرف ایچنده او هر عیارک قولی استوار
شرع الن کر دوتسه لر آنک سعی زینه اعتبار

قانمه دیر کای دانو قلوق ایکی عیارنک سننک

صنما جور اتمنک فصولی انجو بتر کنک قیلیه
کر جفا قیل کر وفا جانم فدا سن قاتله

101

وسمه لو قاشنك يايتن تور لو كمان غمزه نك خدنك	غمزه و قاشنكا ميل ايدر فضولئ بى درنك

قوش عجب در ايلمز تير و كماندن اجتناب

نيجه بر وسوسهٔ عقليله غمناك اوللم	كلنك آلايش غمدن چيقلوم پاك اوللم
نه مى بوللم قابل ادراك اوللم	مست و مدهوش و خراباتى و بى باك اوللم
مى حبابى كيمى ميخانه ده بر ابو دونوبن	عقد انكور كيمى پر آريه باشن چاتوبن
اله لر دونيله دنيانى شرابه صاتوبن	مست و مدهوش خراباتى و بيباك اوللم
كرد بو خراباته [illegible]	ذوق باغينه كيرب [illegible]
پايى لب مى صاف اوللم دردى [illegible]	ويره لوم قيه جان ايلميم كسب كمال
نشئه دن بيلميه لم عالمه كيفيت حال	مست و مدهوش و خراباتى و بيباك اوللم
باده دون غير كه غم دفعنه بر جام تير	نقدينى نيه يه هر كيم ويره اوليه آخر
اى فضولى زر و ش اهل ريادن نه بتر	مست و مدهوش و خراباتى و بيباك [illegible]

بكم خانم افندم سودوكم دولتلو سلطانم

قلقه كونكلنك دمادم ظلمله بيداده رغبتى در	كوزلرك صنعتى اولمز جفاسندن نه بوادر

سننك كبى نازنينه نازنين آيلر مناسبدر
بكم خانم افندم سودوكم دولتلو سلطانم

نظر قيلمز سن اهل درده كوز آچدن سبيله	بماليم درشتنك عشاقيله بخشيشى دكل بيله

كل اللهى سور سن نيدنكا جور ايتمه لطف ايله
بكم خانم افندم سودوكم دولتلو سلطانم

فضولى شيوهٔ حسنانك اشتر بر كدا نيكدر	دير لدكچه سنك كو نيك بو انده كدا نيكدر

كرك اولدر كركسه تو حكمنك راى نيكدر
بكم خانم افندم سودوكم دولتلو سلطانم

بنم كه قافله سالار كاروان غمم	مسافر ره صحراى محنت و المم
حقير باجمه بنكا كيمه دن صبا غمه كمم	فقير بادية آسا كداى محتشمم

سرشك تخت روان در بنكا و آه علم
جفا و جور ملازم بلا و درد حشم

نه ملك و مال بنكا چرخ ويرسه ممنونم	نه ملك و مالدن آواره قيله محزونم

هونبلدکلک عهدنکا وفا قیلغل
قوبلاروصبر ایلیوب دعا قیلغل
وجود درنکیه ضاوکی بلا قیلغل
بو شکایت ایدب شرح ماجرا قیلغل

کیم اولدی دور رضای یمن سکا حاصل
رضای دور در حل تمتع ای غافل

اهل کماله جاهل اگر ایدر قهر
معذور در بلامش اینجک رواو کل
جاهل طبیعتده مزاق کمال یوغ
هر نفسه ایتدکی طبیعت خطا دکل

صانورکه ناله زارم آنکا اثر قیلمز		آنی مرور ایله عالمده دربدر قیلمز
زمانه ایچره مجرّبدر انتقام زمان همیشه بخشیشه بخشیسی ویرور زمانه یمان		
خوشم که خامهٔ تقدیر ازدمتعال رقم قیلین اگر ادبار اگر اقبال		وجود لوحنه تصویر ایدنده صورت حال اولور تغیر آنکا غیر دنی بر امر محال
سعادت ازلی قابل زوال اولمز کونش بره اوتسنه هم دو شیشه پایمال اولمز		
عزیز حق حسد دشمن ایله خوار اولمز اگرچه کلبنه کاهی خزاندن آفت وار		حسود حیله سی اقبالی ایلمز ادبار تدارک ایلر آنکا عاقبت نسیم بهار
غرض که هر کیم اولورسه ارلده دولتمند محالدر یته آثار دولتینه گزند		
اگرچه بیر ایچه کون آفتاب عالم دون زمانه صورت احوالین ایتدی دیگرگون کنون زمانه اول احوالدن پشیماندر		جهانده ایلدی اقبال ایتیکی نکون وفا خطینه قلم چکدی لوح بوقلمون اگرچه کافر ایدی حالیا مسلماندر

الفت ایدوب وعلی اولور اشنای انفک
جاهل فضیلت ایله ایلمز ابنای دهل

اینک دونیوده بیکبوده شیراز نکفری
اصطلاح علوی بیلیسی اوله انز
کوزدادی قول قابلیه بیکبز قیلنز
طبعجه اودیوب لعل فیقین ایدن اولدر

ایکی کله ده بلبیز ادی انکهان
بلبیزان اولور اما اوزاینک زبان اولدر

بخیل قیلمه

مرحباسی کیمسه رضای آن
انکا حاصل الوربدن ایله
نفی آتی اونزامیب ایله
سبب اولدی بسند ایله

اکی کوزل نیک اعمال بر ایکی بیلان ایده
ذوق تکلیف بر ده زادرکلون اولیدن
صحت بایع علم دیوز زدن کسب بیل
کرن صورت بیز اینکار کوزدن اولدن
حسن صورتنه کوز وزیده زاده زبانک دول
خیر قیله کسیم کوزدن افزون اولیدن
نور قضیده احوال فزنکل فزون اولیدن

بخیل قیلمه جمع ایتدکی درم صرفن الندکی هنری بذل قیلمه ممسک		نهال رفعتی سرسبز اولوب ثمر ویرمز شب غمینه امل مژده سحر ویرمز
توکولمینجه کواکب کونش طلوع ایتمز توکلمینجه شکوفه نهال بر ویرمز		
علم کسبیله رفعهٔ رفعت		آرزوسی محال امش انجق
عشق امش هر نه وار عالمده علم بر قیل و قال امش انجق		
نیجه بر نفس تمناسی ایله ایلیوب زهد ورعدن نفرت معبدنک مطبخ اوله مشام و سحر		نمک ویچک اوله دلنجو آهنک طاعت حقدن اوله اکراهنک متراح اوله زیارتکاهنک
بونک ایچون می اولوب سنک مخلوق بو میدر امری سنکا اللهنک		
ظلمیله آقچه لر آلوب ظالم بیلمز آنی که ایتدوکی ظلمه		ایلر انعام خلقه منت ایله کوره جکدر جزا مذلت ایله

دوغوروغ ایلیسه علو مقام کیم
کلدکجه عالیکاده دور فلک
دوغروغ ایله کرکسه رواج
اگری ایکن بیلیه ایلیه مزاج
یا خلق طبعی ایله براوله پایمال
باشنده مقام دور نک افضل فزونیغ

الفیه ایله ذلته معاد دول بیکم
دراو عیلی ادوم کسن اوله صاحب ادبی
نعمت کوزلیانی نکا دایم اوغیز کی
انجاه کرو تکدن اول علی نعم اود بیله

١٠٦

حاصلم رنج حوادثدن ملامت داغیدر
زار کوکلم تنده زندان بلا دوستاغیدر

مسندم کوی ملامتده فنا توپراغیدر
رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

کوکلمنک ملکین خیال سیلابی ویران ایلدی
باغ عمری اندیشهٔ دور فلک قان ایلدی

بختمنک حالین هجوم غم پریشان ایلدی
رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

انتهاسز جورلر اودلره یاندردی بنی
خلقدن بیهوده افغانم اوتاندردی بنی

آجی سوزلر داغلو جانمدن اوصاندردی بنی
رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

داده کلدم عندلیب وار فریادم ایشت
شرح حالم صورمزادم ویرالمدی فکرمی ایت

سن که عادلسن کوز احوالم ندر غوربتده
رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

دور جورندن تن دوچار محنت آفت قالمدی
محنت و غم چکمکه من بعد طاقت قالمدی

صورت حالمده آثار فراغت قالمدی
رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

عرضحال ایدر خاک دربه سعدار
بنده کمترین حضورده زار

١٠٧

کیمکه اللهدن اباء ایلر
غیر درکاهه التجا ایلر

حاصلی ذلت و خسارت اولور
رخت امیدی جمله غارت اولور

سرورا گردش سپهر کبود
دائم اولمز موافق مقصود

باغ عمرم هر شکوفه میوهٔ تر
اکثری تند و کج یرنده ایتر

گرچه اندوه و محنتم چوقدر
هیچ کیمدن شکایتم یوقدر

طالعم در بکا جفا ایتورن
هر برآفتده هر بلا یتورن

یوخسه درکاه پادشاه زمان
منبع لطف و مروته کان

وار امیدم کیم اوله خجسته مقام
اوله پاینده تا زمان قیام

سرفراز اوله جمله اعیانی
بی تزلزل جمیع ارکانی

حمد بی حد و مبدء ول خالق اشیایه کیم
خلق امکان وجود ذاتنی ایجاب ایدر

که سواد کرد باد قهری خاک تیره‌نی
توتیای دیدهٔ خورشید عالمتاب ایدر

که نزول قطرهٔ باران ابر رحمتی
یر یوزنده سبزهٔ پژمرده‌یی سیراب ایدر

رباعیات

الحمد لمن عظمنا لا و علا
من قام بامره و من تابع لا
نعم الصلوة و النبی
من فضله الله نعم و [illegible]

فغان که دوستی دشمندن ایتمین فرق	کمال جهل ایله اوقات صرف اولور سالک

بو وجهیله اوزمی اهل معرفت صانورم
زهی تصور باطل زهی خیال محال

یوم السؤال حضرته عرض ایلیم اگر دنیا ایونده قوندوق اوتوردق و کوچدک	الطاف و مرحمتله قولندن جواب آله لاتقنطوا کریمه سی قونقدن حساب آله
اول مقصود نکه دوران فلکک هر کیجه کوندز	اولمه مغرور ایکه حال هر دم [illegible] سنکا

قاتل آبا و اجدادک معاف ایتمز سنی
اوکمه آندن دوستلغ ایستمین که دشمندر سنکا

من قسیم عربیم حیرتی از ملک عجم	هر دو کشتیم با اظهار سخن کام طلب

یا قسیم از دو کرم بینه مراد دل خویش
او ز زر از شاه عجم من نظر از شاه عرب

از سقف صوری خلافت مقصود افتاده صفر اگرچه پیش الفی	جز عرض کمال اسد الله نبود پیداست که در مرتبه قدر که فزود

ای فیض وجودک هر وجوده سبب سن
ای جود ییرنه موجود سن
امید قبول اعتماد ایلمنک
مردود ایتمز سن نه مردود سن

ای مقصده کی هیچ [illegible] دعوب
زنا [illegible] فضل و الارادب
مضمون [illegible]
دعوا [illegible]

افتاده [illegible] ایمان [illegible]
[illegible] عیوب
[illegible] حیات [illegible]
[illegible] ایدان عیوب

[illegible] عجبی لب یاریله بحث
[illegible] لعل ایله بحث
اول [illegible] دل [illegible] نعمت [illegible]
دعوای [illegible] ایله بحث

[illegible] بزم [illegible] یار [illegible]
[illegible] علاج
صبر [illegible] جان
[illegible] وجودی [illegible]

خوش اولکه دم اجل چکوب باده ناب غوغای قیامتده دورم مست و خراب	سر مست یاتام قبرده تا روز حساب نه فکر حساب ایله نه پروای عذاب
ساقی کرم ایت شراب گلفام ویریت بزم ایچره حباب اشک گلگون ندن	گلفام شرابه ویرمه آرام ویریت هر جام ویرنمه جمع ایچون جام ویر
جانمده اولن ذخیره نطق و حیات حرف اولمدی خوب خبره عقده	جسمده اولن جوهر حسن حرکات افسوس که بیهوده کیچردم اوقات
تعمیر بقاع جمع مال ایتدنک دوست چون عمر بقاسینه دوتولمز امید	هر آرزوی کاتیدنک انکا ایتدنک دوست هر حال ایله گلدی کیمی کتدنک دوست
ای مهر قدیم خنک و عالم حادث کیچدم سر کوینده ایکی عالمدن	اظهار وجوده کشف راز نک باعث لی بین مقامین مقام ثالث

ای [illegible] الم [illegible] علاج
بازار [illegible] نقد [illegible] رواج

کر دولت [illegible] عجب
بضیله [illegible] مزاج

ای فایده [illegible] عالم [illegible] محتاج
فلک [illegible] باج
[illegible] علاج
اول [illegible] مزاج

اظهار [illegible]
[illegible] نی [illegible]
[illegible]

١١٠

کل دورې خوش اولکه دوتە کلفام قدح
هر صبح که خورشید صفت قالدوره تاش

زمنده دمی دوتمیه آرام قدح
زین بزه یوب کز دره تاشام قدح

دوتدقجه الکه غر صهبای صبوح
طغیان غمه مقید ساغرمی

آرترا اثر ذوق دل وراحت روح
طوفان خطرنده ایله کیم کشتی نوح

کرکوییکا اکلم کدرایکه کستاخ
عیب ایلمه رنک چهره زردمی کور

ورقد نکا چشمم نظر ایکه کستاخ
کیم جوخلری عالمده زرایکه کستاخ

شوق می ولوبدر نکا عادت ای شیخ
خوشدر نکامی نکا عبادت ای شیخ

کلدکجه ذوق بوسوا اولورزیادت ای شیخ
رانیکله دکل عشق ارادت ای شیخ

تا دورده در دایره کون وفساد
طاس فلک ایچره کعبتین انجم

ممکن دکل اولمق حرکاتندن شاد
کوسترمز امیش هیچ کیمه نقش مراد

١١١

ای شهد لبنک سوزی شکر وار لذیذ
تنک شکر اولمیدی درج دهنک

لعلنک کبی قانده پرشکر وار لذیذ
اولمزدی چیقن لبچه کفتار لذیذ

هر دم بکا یار عرض رخسار ایلر
کویا که کمال عشق درسین اوخودر

حسننه نی تبرکرفتار ایلر
هر دم بکا تعلیمنی تکرار ایلر

کرنعمت دوردلر محنت صبر
هر نعمت و محنت که ویرور سن یارب

صبر ایله قناعتده کرک مسلم وکبر
ویر نعمته بر قناعت و محنته صبر

جهوشل اچنده پرنکارم وار در
رسوا الغمه نصیحت ایلر ناصح

هجر ایله بو نوع زور کارم وار در
صانور که المده اختیارم وار در

هجر یک جکرینی هر کیمنک قان ایلر
زلفنک کبی کیم مدت ایله کافر

تدبیر یله وصلنک آنکا درمان ایلر
لعلنک نفسی بر دمده مسلمان ایلر

ای جوهر عشقنک اثر جسمه عرض
یوخ عاشقه سندن اوزکه عالمده غرض
چون بیلمدنکه بیر نظر رحم قیل کیم
یوزبرلرکی تن ... اولدقده مرض

ای باد و قیل او سی جانانمه عرض
سرگشته لکم سرو خرامانمه عرض

هر عشق دن ایده سن وجوده خلاص
مرادی وفا بوته نادر به صادب
طونه و به اولدا خلاص بولدخاص
قوی دیلکه قلوب بیر صدقین اخلاص

جانانیمه مطلوب طمع جاندن کس جان بیله مکله میسر اولمز جانان	مطلوبیه جان ایله جانادن کس یا آندن امید یا طمع بوندن کس
غربتده غریب شادمان اولمز ایمش آلتون قفس ایچره کرقول کل ...	هیچ کیمسه غریبه مهربان اولمز ایمش بلبله تکن تنک آشیان اولمز ایمش
کونکده سننک نشئه دا کیم اوردوم باش کوز یاشنه رحم ایله که چوخ مدت در	قلدم آنی غرق خون توکوب کوزدن یاش بیداد ایله کا صبر ایدر و با صبر باغریه داش
ادوار زمان دایرهٔ حیرت ایمش دنیایه طمع ایتمک ایتمکدن ییک	اسباب جهان ممالک محنت ایمش چون اولی حرص و آخری حسرت ایمش
ای کس کالعه اعتقادنک ناقص عار ایتمه طلبدن خدیر آندن کیم	تحصیل کماله اجتهادنک ناقص کاملر ایچنده اوله آدنک ناقص

اولدردی کنا بیله غریب ... ای
بو ظلم صری کیا بیله ... اولمز عوض

ای ... اما منیر ... اکراه غلط
کزی ... صبح ... غلط
... غنچه دن ...
... دن ایلیره غلط

داغ اودینه ... غلط
... ای ... غلط
... دیوان قضا
دل ... نقط

می نفی

می نفینی ایلیوب شعار ایلیب باغ
زنجیر ... لاله ... باغ
آرکه ... بهار ... چراغ
... بلبل

می نفینی ایلیوب شعار ایلواعظ ترک می و محبوب ایلدنک جنت ایچون	دوتدنک ره زهد و طعن یار ایلواعظ شرح ایله که جنتده نه وار ایلواعظ
تهدید ایله کچدی روزگار ایلواعظ کر کوثر و حوریه غرض ویرمه عذاب	فوت اولدی شراب و وصل یار ایلواعظ نه ترک بو یورنه انتظار ای واعظ
ای وصل جمالنکا تحیر مانع وصلنکده جفای طعنهٔ اغیارنک	دیرمیش سنکا اثبات کمالین صانع هجرنکده بنی خیاله ایتمش قانع
پروانه یه ظلم یحساب ایلر شمع کویا که بیلور ظلم سرانجامی ندر	ظلم اودینه باغرینی کباب ایلر شمع بیهوده دکل که اضطراب ایلر شمع
هر صبح تیر وصال جانانه چراغ رشک اودینه یاندر منی هر ساعت	تا صبح اولور همدم و همخانه چراغ وهم ایلر آهم اودینه یانه چراغ

نفع ... بر ... لطیف
... صحبتی ... اولدی لطیف
و ... بعض ... ایلب
... اولدی ... لطیف

بر فانیده صایع اولدی اوقات ... ظریف

من ... عداوت ... دن ... علا
دا ... بوده ... مرام ... باده صلا

ترک می و محبوب ایده مطلق
کر ... دور ... باده لا

ای ... بیداد ... نصف
وی جوهر ... بر دیده صدف
فریاد ... غم ... انکدن
... در نوحه ... ناله دوف

ای ... حق ... طریق
... دره ... نقل ... زنی
دوست ... نقل ... کاسه
مقصود ... اوله توفیق رفیق

114

گنجینهٔ کائناته گوهر در عشق
سر منزل هر مراده رهبر در عشق

مشکوة وجود خلقه رهبر در عشق
کیفیت هر کماله مظهر در عشق

عشاقه دکل قید علایق لایق
قید غم روزکار بر علت در

هر کز غم روزکار حکیم عاشق
اول علته عشقدر طبیب حاذق

یا من بسط الارض واجری الافلاک
فی الارض وفی السماء لا رب سواک

ادراک کماله کمال الادراک
لا نعبد یا واحد الا ایاک

یا من بک التجاء من کان سواک
برهانک فی کمال یکفی لولاک

طوبی لمن تبدء بما فیه رضاک
لولاک لما دار مدار الافلاک

مجنون اوده یاندی شعلهٔ آهله یاک
وا ده هوسله یله ویردی عمرین

وامق سویه یاندی اشکدن اولدی هلاک
خاک اولدیلر اولمدیلر امیدی اول خاک

115

قدشرفک الله بطوف الحرمین
طوبی لمن القاک لان التحقیق

من رؤیت شهید من توت کی عین
من زارک قد زار علیا و حسین

خونابه توکوب دیده گریان ن
اورتانی ایلرم اوزمله دعوی

سنسیز بو یا دوم یره یوره قالمد
کتمز سنه توله الم گریاندن

قدینه دیدم که سرو بستان دربو
پابسته دعور وزباندر دیده کنک

تنداولدی که ای خسته نه هدباندز بو
خندان وقبا بوش خراماندز بو

دیدیم لبنه لعل بدخشاندر بو
هیرداشه نه رنکله قلورسن نسبت

کلدی دیدی ای خسته نه بهتاندر بو
شیرین وشکرفشان وخنداندز بو

فرکانمی اشیع کهربار ایتمیه
عشق اهلنه ظلمدر وفا ایتمیکنک

پنهان غمی عالمه اظهار ایتمیه
زنهار ایتمه بوظلمی زنهار ایتمه

بسم الله الرحمن الرحيم

ای ویرن بزم کایناته نسق / برقن جام عشقه نشاء حق

عشق میخانه‌سن قیلن معمور / صونن آندن جهانه جام سرور

کیم ایدوب دل سرور جامن نوش / اهل نطق اوله واله و مدهوش

جمله‌دن مختفی اوله اسراری / اولمیه هیچ کیمسه خبرداری

در توحید حضرت باری

ای صفاتنکده خیره هر مدرک / ما عرفناک حق معرفتک

نشاء ذاتنک مفرح جان / عاری اول کیفدندر اهل جهان

می عشقنکده آفرینش مست / بزم شوقنکده جمله باده پرست

یارب افسرده ام منم با اهل / حددن اوتدی خمار باده جهل

قومه افسرده و پریشان حال / عشق اودندن بکا حرارت سال

در نعت و منقبت

مسمط

غالب اولمش بکا مهابت بنک / وهمدن ایلرم هراشیده درنک

جام می ویرکه تا دلیرانه / مدح ایدم پادشاه دورانه

اول صفابخش جام جم که مدام / تحفه غیرینه درچو باده حرام

اولکه باشلر زمانه بزم فراغ / پادشه لر باشنده ایلر ایاغ

می کیمی خلقه فیضی نشاء رسان / نشاء تنک حشمتی با شیشه روان

اولکه جامی اولی نه بنیاد / قدح آندن دراول قدحدن شاد

بهاریات

ساقیا بیلمزم نه بسم ندر / همدمم غصه محرمم غم در

غم می لعلی آچدی یا شمدن / غصه نکم اوچوردی باشمدن

کله خشک اولمغم چو بنک تیر / پرایا غیله قیل دماغمی تر

تا سنکا پر عجب حکایت ایدم / نبک ایله باده دن روایت ایدم

هر کون ایام نوبهارده بن / دوتمشیدم چو لاله طرف چمن

سبزه و کل صولمده صاغمده / بنک باشمده می ایاغمده

بنک تک نشاء ایله باشم خوش / بنک و می حاضر و معاشم خوش

عتاب با ساقی

کرم ایکن مجلس ایچره نوشانوش ... اوتر کست اولوب ایتدی خروش
که بزم هر نه وارایسه آنکا فایق ... خدمت خلقدر بنکا لایق
اولمه می کیمسه کوتربب جرات ... بنکا ایدرمیه سر طاعت
باده قیلیج شجاعت اظهاردن ... کرم ایدب زرق و لاف باردن

تعریف باده

دیری اوسته چو کوب روان ساقی ... دیدی ای باده عشقنک باقی
دو که محرم ایدم جمالکدن ... دو تنمش ایدم جدا وصالکدن
اسیر ایدم نی که ولی که ... پر عجب بزمه اوغره دوم ناکه
صدر بزم اولمشدی پیر هنسک ... سرکش و سبز پوش و صوفی رنک
ظاهرن خوب کوردوم انده که وار ... باطنی هم دکلدی بی اسرار
دعوی ایلر که خضر در بنکا پیر ... آندن آلدیم دعا ایله تکبیر
پر زمان انک ایله همدم ایدم ... بی تکلف که شاد و خرم ایدم
صحبتی خوشدر را وزی خوشخو ... لیک غایتده زرق و لافی اولو
اوردر اول یکانه لغدن دم ... دیر که عالمده هر نه وار بنم

دورمه دورمده ار موافق اینک ... نقل ایتک خدمتنده صادق انک
دیدکنک سرکش کتور باشن ... دستکیر ایله بار دولده آشن
ساقی اول ایشده تا بدی حرانلغ ... چکدی اول قصه دن پشیمانلغ
قیلدی مکر ایله اول سرایشده خیل ... دیدی ستم امان بنکا بو محل
صبحدم کیم دوشه کدارم انکا ... واره ایم یازه ایم خمارم انکا
آنی تا تیشه سنک را یده ایم ... تندر و جسمنی غبار ایده ایم
باده تندا دکدی اول تعللدن ... پر غرض انکلدی تغافلدن
ساقی دوندی و یان دوندی ... پیله دو ترکی که قان دوندی
اولدی ساقی مینک کرفتاری ... فاش ایدن پیله اوکور اسراری
ساقیا قیلمه ترک باده ناب ... ایته سنک میده ایسته فتح الباب
میدر آیینهٔ جمال الله ... زنهار آندن ایلمه اکراه
هر قدح باشیله نشاه ایله تمام ... که تا هم قوت ادای کلام
ساقی اودیغ ایرمی مضطر ... آتش فتنه چکدی شعله سی
یغدی یانیه باده اصحاب ... آچدی تدبیر دولت ابواب

تعریف ملک و عرفی

بوزه نی کوندرمک بنکنک مجلسینه که آنی منع ایلیه

چون نعیدا ایلدی سوزونی تمام
نه تغافل نه جنک قیل پیشه

ویرآنکا لطف مژده سیله ذیب
یا نیکا کللکج اول فادرمان

نه مصاف ایله کیم یمان اوله آد
دیدی بوزه که ای می کلفام

بوایشه قیل اوزنکا اندیشه
اوله کیم اختلاطی اوله نصیب

ایله فی الحال دفعی آسان
نه تغافل که کون آرته فاذ

باده بوزه سوزینی قبول ایتمک

قیلمدی هیچ قول باده قبول
دیدی اولدر صلاح کیم اول

کوندرم قاصد ایله پند ویره وم
پند ایله تابع اولسه یار مدور

کیمدرر اول که عزم راه قیله
اوزینی نینک مجلسینه صاله

کلمدی هیچ سوز آنکا معقول
قیلمه ایم ارتکاب جنک و جدل

بیر نیچه پند سودمند ویره وم
اولمه جنک خود شعارم دور

سایه دولتم پناه قیله
سوزومی سویلیه جوابم آله

بوزه گفتاره کلمک

کلدی گفتار بوزهٔ بدنام	لاف لر اوردی اول نمک بحرام

تمثیل

دیرمش سن که هر نه وار بنم
بس یمان جهل ایچیده قالمشسن

هیچ مقبول سوز دیمرسن سن
اکل و قتی سنکا دورای بدشکل

ایش مجالی قیلور سن ای سرسام
باعث نکبت و فلاکت سن

هر سعادت تیز اولسه یار سنکا
محو اولوب آنده مردلک اثری

سندن آغریو تکل باشلر
عملنکیدین مخنالف حکمت

بوایشه تیمکنک کرک ناچار
یا بو اقلیمدن باشنک آل کیت

مت تنک بندن اولمه بی پروا
نی اکر راضی اولمسن

لعب سن کر تیر باشنک کوکه هم
اویان اوز باشنکا مواشمسن

قانده دور کیم کوتنک دیرسن سن
بیر الینک و تنی بیر زمانلق اکل

بیر زمانلیک نشئهٔ بیر ایلده تمام
بسکه بدشکل و بدقیافت سن

شمّهٔ قیلسه اعتبار سنکا
مطلق اولمز شجاعته جکری

سینی هر کیم آلور اله داشلر
خلقه سندن راصیل هر علت دار

کیم اوله سنک قومده برخور
یوخسه باشنک کوتور حضورمه بت

اتبا عمدن اتیمه استغنا
باشنکا جوق بلا کوربنرن

١٢٣

دوشدی دادددا ضمیره ذوق / حسن آوازه حاصل ایتدم شوق
عرض قیلدم کلیمه صورت حال / رفقمی قیلدیم امتّنیه حلال
قوم ترسایه بن تانتدم راه / کاتدلر اقتدای روح الله
بن حقیقتده اهل عرفانم / دیمسونلر شریک شیطانم
آدمه سجده قیلمین شیطان / تاپدوغنده غرور ایلن عصیان
بندن اولسیدی نشئه‌سی پیردام / بنک کرا یلردی سجدهٔ آدم
رغبت افزای عاشق زارم / چهره افروز حسن دلدارم
نظر عاشق ورخ محبوب / پیری طالبدر ربری مطلوب
هجر ایلن مشکل اولسه ایلره حال / بن براقدوم ارایه طرح وصال
گرچه دشمنلقده فحشم چوق / دوستلقده داخی مثالم یوق
درد اولسه آنکا دوا ایررم / طبع کوز کوسنه جلا ویررم
هر خردمند عالمم ماهر / باطن احوالن ایلرم ظاهر
مکتب میکده‌ده شام وسحر / شرح تجرید اوخورمدرسلر
پادشه‌لرنی ایته سم آسان / قیلورم هر گدا ایلن یکسان

١٢٤

رنگ مه تاپدی اول نمونهٔ آب / قصر اول آب ایچنده شکل حباب
قصردن رند دیشره قلدی نگاه / سو کورندی کوزنیه پرتو ماه
دیدی ای وای اولدی ایش مشکل / سیل دوتمش جهانی بن غافل
سویه چاره م بودر اوزم بوراخم / دوتمدین قصری هر کناره چیخم
اوزومی قوزناردم شناحت ایله / هر کناره چیخم فراغت ایله
اله تیرتخته پاره سین آلدی / یره مهتاب تک اوزین صالدی
لت کوروب باشی دا نشندن / ضرب ایلن بلکی اوچدی باشندن
دردستر تاپدی وکلوب حکما / دیدیلر دردنه شرابدی دوا

مجلس بوزه بنک

پیلمه مش کیم مذاق باده نذر | خط مشکین وروی ساده نذر
خلقه ایلر حکایت محشر | صفت حور وجنت وکوثر
نوجوان قیلدی میل جنت وحور | دیدی عجز ایله کای خدای غفور
وار امیدم که اهل جنت اولم | بن داخی مستعد رحمت اولم
غنچه‌دن کلدی پیر ندای لطف | قولاغنیه که ایچر یف ظریف
تنکری بیر پادشاه عادلدر | فیضی مجموع خلقه شاملدر
کیمی دنیاده شادمان ایلر | کیمی عقبی‌ده کامران ایلر
سن که دنیاده اهل عشرتسن | ساکن مجلس مسرتسن
ایچدوکنده رشطا ایله می صاف | کوثر اولمق دکل سنکا انصاف
غرضنک کوثر ایسه میدن کیچ | یوقسه آل نقد نسیه ایستمه هیچ
باده محرومی آب کوثر ایچر | کیمی کوثر دیمه مکرر ایچر
بنک کیمدر حریف باده اوله | بحث قیله حرام زاده اوله
جدباکم حقیچون ای اسرا | اولمنک در کهده خدمتکار
کلوب ایندر سنک ایاغنه باش | ایله سنک عاقبت نمله سوواش

بنکدن رخصت ایلیوب حاصل | بوزه زشت رودی ناقابل
کیردی اول بزم خاصه عامانه | باشلدی هرزه هرزه افسانه
می سوزنی دیدی اول پلید کریه | بلکه بوزنکنه هم مزید فیه

بنک بوزه‌یه عتاب ایتمک

بو خبرلردن اولدی شیدا بنک | بوزه‌یه دوشدی بی‌محابا بنک
باشینه چیخدی قهردن سودا | بوزه‌نی قیلدی طعن ایله رسوا
کای غلیظ پلید ناهموار | کنده ورشت ناتمام عیار
سن قیدی نیم انیسم ایدنک | نه انیسم که کالیسیم ایدنک
باده‌نک هم سنکله یوخ میلی | اولسه آندن بدیع در حیلی
سن نه‌سن کیم سنکله یار اوله‌لر | کیزلو ایشلرده رازدار اوله‌لر
حیف می هم اکرچه دشمندر | که رفیق بو نوع کوندندر
کودن واحمق ودرشت روسن | بدرک وبدفعال وبدبوسن
میه اولدنک بو فتنه‌ده اورتاغ | بنه حقدر سنک باشنکا چماغ
وضع اولوبدر سنکا جفا قیلمغ | یوزو نکی آغ ایکن قرا قیلمغ

ایمك معجون بسن نصیحتی

چوقدرر باده نك فسادو شری — سنده دور فقر و مسكنت اثری

بوزه چون نبكه اولدی خدمتكار — نبك فضیله و واقف اسرار

اول كیجه نبك ویر اصحاب — قیلدیلر راحت و سرور ایله خواب

صبحدم كیم سپهر جام حرام — ساچدی اوزباشنه می گلفام

دردسان ته نشین اولوب احشر — صاف می كیمی چیقدی شعله خور

نبك فكرت دكیزه والاندی — اورتیه طرح مشورت صالدی

كه ندر چاره شرارتمی — نیجه تسكین بابه حرارتمی

افیون نبكه دلدارلیك ایتمك

دیدی افیون كه اولمكل غمناك — بنم اول زهر دفعنه تریاك

قیلدیم كیجه لریوقونی حرام — بیمم بسته دودیمیم آرام كن

ایده یم ضایع ایندكی اكمین — آغردوب همنشین لرنك یوره

برشن نبكی دلدارلیك ایتمك

برش یوزدوتدی سویلدی ای نبك — انك ایچون نه حاصل ایتمك خنك

نه رواجنك ایله برش ایله — علف خشك تیون آتش ایله

سنده در حسن خلق لطف ادا — چوق كوردب سن مجالس حكما

سنده عرفان جواهری چوقدر — سنده كی رتبه كیمیه ده یوقدر

غرضم نبكه سن ایله شتاب — سن بنكا قوم سن نه بو اصحاب

وار نبدن میه نصیحت قیل — كر قبول ایتمیه فضیحت قیل

پیغام ویرمك نبك باده یه مفرّحیله

سویله ای بی حیای بیهده كرد — مفسد هر صلاح ایله نامرد

همدمنك هر كیم اولسه لیل و نهار — كاه دیوانه در كهی بیمار

بو جهانده بودر سنكا تأثیر — اول جهانده دخی زقوم و زحیر

سنسن اول رهنمای اهل عذاب — كه ایاغنك تین یرا اولدی خراب

مكر و آل ایله ایل ایوینی یخر — بوفادنك صاغنمه باشنه خنجر

ای بسا اهل تخت و صاحب تاج — كه قیلوبسن پر الكه محتاج

ای بسا هوشمند و فرزانه — كه قیلوبسن سفیه و دیوانه

باعث فتنه و شرارت سن — نجس العین بی طهارت سن

انما الخمر آیتنی اوقی — كه سننكدر ركنانكده چوقی

بیکه اهل خطاسن و مرتد — حانده یوز قوید ونکه اولدنک رد
بسی ایولر خراب درسندن — چوق بغرلر کباب درسندن
آچرم سرنک کرترا اولمز انیک — درد نسبت مکدرا اولمز انیک

تمثیل

مصرلکنده وار ایدی بر پیر — هر کرا خلاصی ایمش تغیر
عالم و عارف و عفیف الذیل — قیلمه مش خبث ایله خیانه میل
آخر عمر اولنده رکب اشیب — صالدی ترکیبه مرضدن عیب
اولدی تدبیره علتی محتاج — دیدیلر باده در بو درده علاج

ایلدی میل مے ضرورت ایله — ایچدی هر جرعه می کدورت ایله

جوهرم

جوهرم قدر ایلن مکرم در — کل ترکیبه جزو اعظم در
فلک و انجمن مهندسیم — جمله علم اهلنک مدرسیم
نوله کلسه بنکا صغار و کبار — الغه درس مخزن اسرار
سبزهٔ بوستان اوباشم — متصل اهل فقره یولداشم
سندن اولنغ اسیر درد مزاج — صحت ایچون بنکا اولور محتاج
قانده اولسم مقرب و محرم — آنده اولمز نشان غصه و غم
بنم آئینه دار فیض ازل — صورتم زنک و سیرتم صیقل
ویرسم آئینهٔ ضمیره جلا — کورونور آنده جمله اشیا
بنز خط دلبرم حجابم یوخ — بنکا عاشق بوکون بتقیدچوخ
مونجه فاسق لر ایچره بی باکم — طعن ایدر خلق لیک بن پاکم
بنکا عارفلرنک ارادتی وار — عارف اولدر که ساخلیه اسرار
ای بابی نوای مفلس دون — که خیالیله ایلرم قارون
دکلم باده کیم کوروب آتش — اکسلنه تندن و چخه غش
چکشم قند و حرارت نار — حقیقتم خالص و تمام عیار

تمثیل

١٢٩

بنك بن كجدی باده خوار اولدی
صاحب عز و عنسا زاولدی

بنکلری چکلک و میدانه کلمک

بنکم اولدی حالدن آکاه
بغی مقدور اولدی غنچه سیاه

دیرلر اسرار ایلن اولوسن یا	ذوق بنکیله کاشف اسرار
صالوبن قصر آسمانه کمند	چوق قیلورسن تخیلات بلند
کوکه در متصل سنک سیرنک	سکا در کچن تیر غیرنک
نه کمال ایسترا ولدغنک بیلدم	ترک درس معلمنک قیلدم
بو دلیل ایله بنک کامل ایمش	خلقه آنده مراد حاصل ایمش

اقدام اتمک مفرّح باده پیغامنه

ایلکچ بنک سوزلرینی تمام	قیلدی معجون رسالته اقدام
لیک ناکوره جفای قدح	اوقودی بنکک کرت دعا قدح
بادهٔ روح بخش جان پرور	قالمشیدی مکدر و مضطر
انتظار ایچره کیم کچن بوزه	دونه بیر داخی اول جکر سوزه
قیله بنکنک حکایتن تقریر	کوره که بیر داخی آنکا تدبیر
ویدیلر بنکه دوندی بوزه دن	لیک کلدی رسالته معجون
شکر قیلدی که بنکتم کتدی	دولتم بندن آنی دور ایتدی
میه معجون خبر و روب وارن	سربسر ظاهر ایتدی اسرارن

بنک باشینه جرکوب هر دم	یلوارب دوشدی می ایاغنه هم
که مکر دفع اوله طریقهٔ جنک	نه می ایتدی سوزن قبول نه بنک

نصیحت اتمک اوزوم بادیه

واریدی بیر مدبر آدی مویز	واقع اول عصرده بیر اهل تمیز
هم شرابک اناسی قرداشی	هم سفرلرده بنک یولداشی
شادن قیلدی صبح ایچون ایلغار	قلدی انلره وعظلر تکرار
اولمدی وعظ و پند فایده مند	اهل جهله نه سود وعظ ایله پند
نقل جیدی انکله قیلغه جنک	قیلدی بیر حمله ده شهید آنی بنک
ایدی عزم مصاف بنک مویز	اول داخی اولمدی حریف ستیز
عرصهٔ رزمی کرم قلدی کباب	ضربه اول داخی کیوردی تاب

کلمک باده بنک میدانینه

کوردی باده که لشکری بربر	اولدور اول نابکار اینده ابتر
دیرمدی غیرهٔ جنک ایچون رجعت	اوزنی چکدی اورتیه غیرت
چون سپاه لیغ ایچره ماهر ایدی	آنکا تدبیر جنک ظاهر ایدی

می ایدر عشق پیرا همدور — نیک ایدر اونیم هپنا همدور

می ایدر نورس جهانسوزم — نیک ایدر پیر دانش آموزم

می ایدر ایلرم سنی قانع — نیک ایدر دینمه حدنکی تانع

بحث ایلن اولمدی چو قطع نزاع — فتنه صلح و صلاحه ایتدی وداع

ایتدا چونکه اولدی جنگ و جدل — پرنجه حمله اولدی ردّ و بدل

حدّت نیک میدان ایتدی فزون — نیک قوّت تاپوبی اولدی زبون

کوردی می دولتنده هم خلل — ایستدی عذر سیئآت عمل

نذر ایدوب ایلدی خدایی گواه — کیم بو نوبت بو دشمن اولسه تباه

کیمی کیم دونسه ایلیه آزاد — ایتمیه کیمسنک فسادینی یاد

تاپدی سایل اجابت مسئول — صاف ایدی قلبنه نذری اولدی قبول

چیقدی ناگه کمیندن اول لشکر — اولدی نیک سپاهی زیر و زبر

بوزه و بنک و برشی اسیر اولدی — کیمی خورد و کیمی خمیر اولدی

باده نک خاطرینه یتدی صفا — نذر قلمشدی قیلدی نذره وفا

قیلدی آزاد دورت اسیر انکلی — ساقی و برش بوزه و بنکی

ساقی نامه فارسی

بسم الله الرحمن الرحیم

سر از خواب غفلت چو برداشتم
لوای فراست برافراشتم

فکندم به آثار حکمت نظر
بمعموره صنع کردم گذر

ندیدم به از میکده منزلی
چو پیر مغان مرشد کاملی

باو دوش نالیدم از جور دور
که بر من چرا میکند دور جور

خردمند پیری پسندیده رای
ز کارم چنین گشت مشکل‌گشای

که در رشته آرزویت گره
ز غفلت بر دور تهمت منه

خرد را خیالات بیهوده هست
خلاف قضا هر خیالی که بست

بتغییر آن هست توام الم
اگر رستی از عقل رستی ز غم

بدار الشفای مغان آر روی
مداوای آن علت از باده جوی

مطیعت دوران بدور قدح
ز دور قدح جوی دایم فرح

منه بر دل از دور دیرینه داغ
مچین جز گل می ازین هفت باغ

بجمعه بجمعی ز ارباب دل
بخور تا دگر جمعه می متصل

ورت ساز باید اشارت نمای
که خنیاگری زهره آرد بجای

چو شنبه شود بیخود از باده باش
وز آن تا دگر شنبه افتاده باش

وگر باید از هر گزندت امان
زحل را بدربانی خود نشان

بساقی گلرخ اشارت نمود
ره بسته را بر دل من گشود

که بردار بار از دل این فقیر
فتاده است او را بمی دستگیر

میی ده که گیرد خرد نور ازو
نه آن می که گردد خرد دور ازو

میی ده کزو شرع گیرد نظام
نه آن می که در شرع باشد حرام

ز ساقی بارشاد پیر مغان
چو جامی گرفتم من ناتوان

از آن جام دل نشئه شوق یافت
فرح بر فرح ذوق بر ذوق یافت

برویم در معرفت باز شد
دل خالیم مخزن راز شد

عفاک الله ای ساقی تیزهوش
که کردی نظر بر من درد نوش

ز می قفل بکشادیم از زبان
که ظاهر کنم بر تو راز نهان

کنون غافل از من مشو می بده
لبالب بیار و پیاپی بده

شبی بود در سر مرا ذوق می
مذاق همم ساخت دمساز نی

باو گفتم ای همدم اهل درد
چرا همچو من گشته زار و زرد

بگویی که زردی رخسار چیست
ترا موجب ناله زار چیست

مرا محرم راز خود ساختنی
ز راز نهان پرده انداختنی

که من پیش ازین در فضای عدم
دلی داشتم فارغ از قید غم

بر آسایش من قضا رشک برد
بدست بلای حوادث سپرد

که از باد شد جنبش خلقتم
باتش گهی گرم شد الفتم

که از خاک نشو و نما یافتم
که از آب ذوق صفا یافتم

بر افراشتم رایت سرکشی
بسر سبزی و خرمی و خوشی

چو تجار بستم قصبها بهم
چو منعم گر بها زدم بر درم

مرا ساخت مغرور برگ و نوا
شدم غافل از حادثات قضا

ناگه قضا خشم زخمی رساند
زمانه باین روز شومی رساند

محبانم اعدای جانم شدند
همه دوستان دشمنانم شدند

نسیمی که بر پیکرم حلیه بست
مخالف وزید و قدم را شکست

ع ١٣

من از آتش و آب و خاک و هوا
گرفتم دو سه روز نشو و نما

ز من داده خویش هر یک ربود
همان ماند در من که در اصل بود

ز فوت علایق چرا غم خورم
چه آورده بودم که با خود برم

مغنی به پیش قضای زمان
به نی باد ده وز نی آتش فشان

چو خاکم اول باتش بسوز
وزان پس چو شمعم روان بر فروز

بکار فضولی میفکن گره
قواری گره بر ده باز ده

خوشا رند بیدار رسوا و مست
که وقف ره می کند هر چه هست

ز غوغای داد و ستد وارهد
نه چیزی ستاند نه چیزی دهد

کیفیت جام دوم

بیا ساقی آن راحت افزای روح
که طوفان غم راست کشتی نوح

بمن ده که از غم نجاتم دهد
نجات از غم حادثاتم دهد

بیا ساقی آن مظهر اسم ذات
که خضر خرد راست آب حیات

بده زنده کردان من مرده را
ز نو تازه کن نخل پژمرده را

بیا ساقی آن جام آیینه فام
که عالم در او مینماید تمام

بیا راز عالم بگفتار نغز ... بپایان کن برون آر از پوست مغز
ز بزم فریدون و سغند یار ... درین دور حالا تو یی یادگار
تهی کن ز راز درون سینه را ... بگو حال شاهان پیشینه را
که چون شاه فریدون چه شد حال کی ... چرا رفت جم را ز کف جام می
سواران میدان در آن جای تنگ ... کنون صلح دارند یا باز جنگ
میان چنان فرقه با نزاع ... هنوز اجتماعست یا انقطاع
بگفتا که در بارگاه کمال ... بتغییر اشخاص و تبدیل حال
همه ساکن تخت آسایش اند ... منزه ز آلا و آلایش اند
نه بهر ممالک جفا می کشند ... نه تشویش فوت و فنا می کشند
بریده دل از بهر هوا و هوس ... همین انتظار تو دارند بس
تو بگذار این کاخ فرسوده را ... نبای خیالات بیهوده را
زند الحذر رخنه در این حصار ... برون آور آن جمع از انتظار
بسوی رهم بهر آن داده اند ... برای همینم فرستاده اند
که از من فی خوری هر زمان ... مقید بمانی بملک جهان

خوش آن زندگی شاه جام می ... ندانند که شب کی شد و روز کی
شب و روز در عالم افتاده مست ... ندانسته عالم چه سان عالمست

کیفیت جام سیم

بیا ساقی آن جوهر صاف پاک ... که جمشید بر دار زو پیش بخاک
بمن ده که جمشیدی من ازوست ... بیا ملک جمشیدی تن ازوست
بیا ساقی آن ساغر سینه سوز ... که میوزد از شوق او جم هنوز
بمن ده که آتش بهستی زنم ... درین آتش پرستی زنم
بیا ساقی آن راح ریحان شمیم ... که کیفیتاً دست خلق کریم
بمن ده دلم را گره بر گشای ... برویم در راز را بر گشای
ازین بیش فکر دل ریش کن ... بجام و سبو نشاء را بیش کن
که نطق از سیم جام گویا کنم ... رموز دگر بر تو افشا کنم

مناظره با تار و چنگ

شبی محفلی داشتم پر سرور ... به بزمم چراغ می افگند نور
سرم گرم بود از می لاله رنگ ... زمانی شدم همدم تار و چنگ

١٤٠

بمقصود اصلی شوم متصل / کنم حاصل از دور مقصود دل
پس از ذوق حرمان و قطع رجا / که دل داده بودم بفوت و فنا
عزیزی بصد خواریم برد دوش / که بندد بکاری ز من رفت هوش
که بازم برای جفا میبرند / نمیدانم آیا کجا میبرند
بمنزل که خود مرا بسته برد / بتعلیم پیش دبیری سپرد
جوانبخت پیری پسندیده / خمیده قدی نیک و بد دیده
سرافکنده ز اندیشهٔ دهر پیش / بجدت در اندیشهٔ کار خویش
چو من دیده صد محنت از روزگار / شده روزگارش چو شبهای تار
پس از پرسش حال ایام غم / چو کردیم تحقیق احوال هم
همانشخص بوده که ز روز نخست / از و بنیهٔ خلقتم شد درست
پی من کرده ره جستجو / دگرگون شده صورت حال او
ازین دور غافل بهم عمرها / من او را طلب کردم و او مرا
همان منعم خویش را یافتم / ولی نعمت خویش را یافتم
پس از محنت راه دور و دراز / بهم شکر لله رسیدیم باز

١٤١

بیا ساقی آن صیقل زنگ غم / کز و میشود دهر غم بیش و کم
بمن ده که بسیار غم میکشم / غم دهر را بیش و کم میکشم
بیا ساقی آن مرهم ریش دل / کز و میشود دفع تشویش دل
بمن ده که تشویش دارم بسی / ز تشویش من نیست آگه کسی
چو کیفیت می مرا دست داد / بچارم قدح نشاءم کن زیاد
که در چارمین نشأه شیدا شوم / باظهار اسرار گویا شوم

مناظره با عود

شبی خواستم بزمی آراستم / سرودی ز بهر طرب خواستم
صدایی بگوشم رسید از عود / که چون عودم از سر برون رفت دود
بدو گفتم ای خازن گنج راز / که هم اهل سوزی و هم اهل ساز
بگو این نوا از که آموختی / که بر کف نشاط مرا سوختی
چه رمزست مضمون گفتار تو / چه سر است در پردهٔ کار تو
که سرزنده باهواهای تو / ترا نیست جاندار از جان خبر
تو نکمیست چو بی نوای تو نار / ز نار رست کانی ترا یک قرار

[illegible]

من و تو درین کار که آتیم | که صنعتگری آلت خلقتیم
مغنی بده عود را گوشمال | که ظاهر کند بر تو تحقیق حال
بزن تا بگوید ببانگ بلند | که دانست چون وصف ذاتت چند
ظهور حقیقت نما از مجاز | مگو کز فضولیست افشای راز
خوشا آنکه سرمست افتاده است | ارادت به پیر مغان داده است
نمیداند از مستی می مدام | که ساقی کدامست ساغر کدام

کیفیت جام پنجم

بیا ساقی آن جام کوثر سرشت | که لب تشنه اوست حور بهشت
بمن ده که من چاکر حیدرم | نصیب است البته از کوثرم
بیا ساقی آن لعلهای یمن | بده در بها عقل ستان ز من
که دیوانه ام ساخت سودای عقل | مرا پیش از این نیست پروای عقل
بیا ساقی آن جام عاشق نواز | که در نشأه اوست افشای راز
بمن ده مرا مست و مدهوش کن | بهر نشأه نکته گوش کن
چو از باده گردد رخم لاله گون | به پنجم قدح نشأه ام کن فزون

[illegible]

[illegible]

در انگشتی از تو بخشش رسید
ره توبه گیر و ورع پیشه کن
میندار بر خود هنر عیب من
ز عیب آمده سوی ملک حضور
تو بر سینه ام منهی و رد
که مقبل از و گشت و مدبر از آن
در آنجا که دیوان عفو و عطاست
ز ستر علی کل شیئ محیط
گزین در روا از فضل حل نشاط
نشاطی کند زین بساط کتاب
سر رشته های دوزخ قوت عذاب
بیا ساقی آن گوهر بی بدل
بمن ده که فیضی رسد مر مرا
طلای مرصع بیاقوت ناب

ز تحریک تسبیح رغبت ببر
چنین گفت طنبور صاحب خبر
اگر عیب دارم برویم مزن
در ذخیره شده همنشین بسی
چنین همسر مکن گر مدار مدد
بدریای احسان پروردگار
غم معصیت کو طاعت خطاست
مغنی به طنبور رغبت نمای
برون آید و پر شود این بساط
خوشا آنکه سرمست خیزد ز گور

کیفیت جام ششم

دمی ذوق دارم من مستانه مرا
بمن ده که من هم بدان لعل تر

بیا چون من از آتش ابر کن
که بر پرده دار شور در
منم کرده قطع بیابان دور
نخورده غم از اعتراض کسی
چرا کار از کارگاه جهان
ز چون من خسی کی شنید غبار
مگر غافل در بساط
بمفتاح رغبت در برکت زنی
فضولی کند ترک هم عذاب
ز رندیش در دوزخ خود بی شعور
نماید باد قطره ای شراب
که در نشأه است او فیض ازل
بیا ساقی آن ساغر زر سرشت
مرصع کنم چهره همچو زر

[illegible]

ولی خبر دارم ز کار تو
بروی چون سیم پیچ و زر
همه گفته دار ز شغالی نصیب
بخبر نام شنیده ز ازو وصال
پسندیده طبع جانانه
تراهم متصل رو بر رو او
نه ور از وجا خوب
بگو ز خود را با این خسیت را
چنین کفتی کی است ای
نخورد از چنین بود او
کنید طریق رضا همه
که چند گفتم گوش دل او
رک تخم را بسم کرید
رضا خود دل تمام متصل

که از عشق دور طوار تو
همه با دلهام است را در غم
رک جان سپرده بدست طبیب
ترا بسته ز عشاقان بر را
که با او هم آغوش و همخانه
در آغوش ماه او
ببوسید دست دلدار
دلیل ره وصل جانانه باش
همه آنچه گفتی رساندم بجای
گذشتم ز خود در سر کار خود
نهادم سر بپای همه
اگرچه مرا بود چندین و چند
نه آهی برآمد نه خونی چکید
بدین شیوه مقبول جانان شدم

همه عاشقان است تسخیر
بهر پهلو صد خدنگ ستم
گذشت آن در هجر سال ماه و
مگر شیوه طور تو دیگر است
سرت را باش زر دوست
ورو گذشته حاصل تمنای تو
چه کردی ترا انتقام از کجاست
نما کار آموز و مردانه باش
نشد راضی از من بدانجا حبیب
بدادم سر بسوی آن آزار خود
سراپای چشم همه گشت گوش
نگفتم بجز پیش کس یک سخن
زدم دست در دامن اهل دل
سزاوار تشریف و احسان شدم

بن ده که بخشد صفای تمام
بهفتم قدح بحر کن مرا
شبی داشتم مطرب همنشین
بساطی برانگیز نازی بگیر
که با تو نطق و تحریک دست
که در گوش آن آیان غیر نیست
شنوا غیر کاسرار دوست
گشاده دهان و هرزه درای
مکن جلوه محرم هیچ راز
که جای ابلیست هزار و از عقل و هوش
نقاب تو مکن راز خود را عیان
که غماز را هست در هر مقام
نشد مستعد اما جماد
بدست سیاست زنده ریش

دلم را ز اندیشه ننگ و نام
که در انشاء اولین که حجاب
مناظره با نظر
وز و بود بر هم چو حله برین
بدو داد بی ساز لیکن روان
تجنه همه ساز را دست
چنین گفت کاین فیض از روحانیست
همیشه خود از خود شنیدن نکوست
بدو مصلحت نیست اظهار درد
که میگوید او را بهر گوش باز
نهان کن ز طنبور راز درون
که دارد باظهار آن صد زبان
همانا نه وقف از ما مضی
قضا آن نماید است تو داد
تو بر هر جای مکن آشکار

بهین سیم تمت کن مرا
کنم شمه شرح حال خراب
باو گفتم ای همدم دلپذیر
ادا کردی ساز بدست زبان
بدو گفتم این فیض را ز به خیست
بدو گفت غیر یاد است اللہ
به نی راز نگشای کاین است رای
که خواهد بیکضرب تقریر کرد
ز عود دار بر ما هست رازی بهوش
که از پرده راز نیفته برون
ملاقات این فرقه زان شد حرام
که چون کرد زدا قضا
که مخفی ز نامحرمان دار بیش
بترس از خلاف قضا زینهار